

„Mennyi áldás származna abból, ha az *Evangelikus Életben* megjelenő bizonyágtételekről az olvasók beszámolnának környezetükben!”

Az evangélium láncreakciója
▶ 9. oldal

„Régóta és általánosan elterjedt ez a nézet – mármint az, hogy a templomok hossz tengelye szándékosan és tudatosan keletre irányul. (...) Viszont mindeddig soha senki sem járt utána, hogy ez valóban így van-e, vagy sem.”

Keleti irányultság ▶ 12. oldal

„Egyháztagjaink java része vegyes házasságban él, így sokaknak napi kihívás feldolgozni az ökumené legnagyobb deficitjét, az Úr asztala körüli közösség hiányát.”

Megosztott asztalközösség ▶ 15. oldal

Hogyan ünnepeltek a protestánsok? ▶ 5. oldal
Találkozások Böjte Csabával ▶ 16. oldal
Interjú az új kerületi felügyelővel ▶ 18. és 23. oldal
Bibliai tudáspróba ▶ 24. oldal
Szélrózsza-visszapillantó ▶ 26. oldal
Melléklet: ÚTTITÁRS – magyar evangéliumi lap

KAROLY GYÖRGY TAMÁS MONTAZSA

A kenyér ára is megugrik válságos időkben. Ne csodálkozzunk: aki szelvet vet, vihart arat! Viharos időkben élünk. De tudjuk, régi búzából is válik jó kenyér! És jegyezzük meg: nem csak kenyérről él az ember!

Aratóünnepre készül az ország, Szent István és az államalapítás mellett augusztus 20-án az új kenyert ünnepeljük.

A kenyér is krisztusi jelkép. Az önfeláldozás, a tisztaság és az újjászületés. Akik az úrvacsora szentségével élnek, azoknak nem csupán testi táplálék.

Ki mint vet

Göröngyös az út, míg a búzából kenyér lesz. Először is jó földbe kell, hogy essék a mag, aztán hol napsütésért, hol esőért kell imádkozni, hol meg azért, el ne verje a termést a jég. Van, hogy konkoly is keveredik a búza közé, a szétválasztással – jézusi tanácsra – érdemes várni aratásig. A búza egykori nevének: élet.

Az aratás a búzatermesztés végső, leghálásabb fázisa. Az arany kalászosok

levágását, a betakarítást hálaadás követi. Hála a magvetőnek. Hála minden földnek gazdájának.

Polyvába takarta Isten a búzaszemet. Le kell hántani az értékes szemről a felesleget. A cséplés, majd az őrlés művelete következnek. Így készül a liszt, mely víz, só és élesztő hozzáadásával megdagad. Aztán süthetjük is a kerek cipókat.

Asztalra kerülve áldást mondunk érte. Augusztus 20-án összemzeti áldást. Hisz összetartozunk, mint a kenyér meg a héja!

■ – KINYIK –

„Lennél-e a testvérem?”

Két turnusban „vert sátrat” Bogácson a 16. országos evangélikus gyermektábor

▶ **Bogács igazi gyöngyszem a Bükkalján, a hegyvidék és az Alföld találkozásánál, Mezőkövesdtől tíz, Egertől tizennyolc kilométerre. A természet bőkezűen osztogatja kincseit ezen a vidéken, hiszen a Bükk hegység remek kirándulóhelyekkel, gyönyörű panorámával vár mindenkit, aki kikapcsolódni vágyik. Idén egyházunk gyermek- és ifjúsági osztálya két turnusban (július 28. és augusztus 3., illetve augusztus 4. és 10. között) tartotta itt országos gyermektáborát, összesen 126 résztvevővel.**

A 16. országos evangélikus gyermektábor fő témáját ebben az évben a „Lennél-e a testvérem?” kérdés adta. A táboroztató lelkészek és önkéntesek lelkiismeretes munkája nyomán a gyermekek e két hét alatt is megtapasztalhatták, hogy mindannyian Isten nagy családjába tartozó, színes egyéniségekkel és talentumokkal rendelkező családtagok vagyunk. Hiszen Bogácsra igazi testvérek közé érkeztek.

Az áhítatok, a játékok, a vetélkedők és az akadályversenyek során a bibliai családok történetei elevenedtek meg: Ábrahám családján keresztül ismét megerősödhetett a gyermekekben, hogy Isten áldásával a lehetetlen is lehetséges. József és testvérei élet-

nek történésein keresztül átélhették a csodát: Isten a rosszat jóra fordítja. Mária, Márta és Lázár családjának üzenete, hogy mindennek megvan a maga ideje...

Reggeli és esti áhítatok adtak keretet a napoknak. A gyermekek saját kiscsoportokat is alakítottak, a hangszerek mellett más eszközöket is kreatívan használtak. Égi áldásként eső nyújtott némi enyhülést a kánikulában, és a méltán híres bogácsi fürdő vize is várta a táborozókat a közös játékokra.

Délutánonként sport- és ügyességi versenyek tartották lendületben a gyerekeket, akik Mezőkövesd hagyományörző Hadas városrészeiben és Eger városában is látogatást tettek. He-

ves megye székhelyén nem csak történelmünk kalandos korszakaival ismerkedhettek meg a várban és a kazamaták mélyén – az ifjú evangélikus táborozók az egri Babszem Jankó Gyermekszínházban a *Forró vizet a kopaszra* és *Az égig érő paszuly* című előadást is megtekinthették.

A közös munkának idén is voltak „kézzel készített gyümölcsei”, a tábor családfájára ragasztott – névvel ellátott – levelek, illetve a kézműves-foglalkozásokon alkotott művek: batikolt, a szivárvány minden színében pompázó pólókban, nemezelt labdákkal, fonott karkötőkkel, fonallal átfont halcskákkal, mindemellett pedig a szívükbe vésett üzenetekkel, emlékekkel térhettek haza a gyermekek. És talán valamennyien azzal a felfedezéssel, amelyről egyikük a tábor végén így számolt be édesanyjának: „Anyá, képzeld, mennyi testvéremet ismertem meg... Sokan vagyunk ám!”

■ P. M.

▶ *Képriportunk a 24. oldalon*

Változott-e a világ?

■ RIBÁR JÁNOS

Baráti társaságban nagy vita kerekedett arról, változott-e a világ, vagy sem. Egyesek mély meggyőződéssel állították: nagyon nagyot változott. Kényelmesebb lett az élet, gyorsabb a közlekedés, fejlettebb az orvostudomány, de általában is a tudomány, sokkal többet tud az ember – és mindenféle példákat idéztek. Véleményük így foglalható össze: minden sokkal jobb lett, szebb, emberibb, mint régen, ezért ebben a világban már érdemes élni. A világ tehát előnyére változott, csodálunk kell a szenzációs dolgokat.

Ennek a felfogásnak többen dühödtelen ellene mondtak, és azt állították, ez felületes nézet, csak a felszín látása, mert a társadalmi élet belső valósága és az ember sokkal rosszabb, mint volt régen. A fejlett technika csak arra jó, hogy az ember még nagyobb tehetséggel bűnözhesen; a megfelelő műszaki csodákkal kódokat lehet feltörni; az agyondicsért orvostudomány pedig még azt sem tudja eldönteni, hogy helyes-e az eutanázia, vagy hogy mikor szabad elengedni a páciens ebből az életből. Véleményük lényege: minden sokkal rosszabb lett, keservebb, embertelenebb a mai modern korban, és ebben a világban már nemigen lehet békésen élni. S főleg a bűnözés elvadásására, eldurvulására hivatkoztak. Azaz szerintük nem előnyére változott a világ.

A vitatkozó társaságban voltak olyanok is, akik mindenkinek igazat adtak. Azt állították, hogy van, ami ebben előnyére változott a világ, de azoknak is igazuk van, akik szerint a változás több területen rosszat jelent az ember számára, hiszen tényleg vannak riasztó jelek a világban.

Már-már kompromisszumra is jutottak, mind a két fél hümmögve kezdte belátni nagy liberális egyetértésben, hogy mindenkinek igaza van a maga módján. Minden állítás és az ellenkezője is igaz: a világ változott is, nem is, előnyére is, nem is. És a poharak újra békésen koccantak egymáshoz, amikor váratlanul megszólalt egy hang, és megzavarta a már-már idilli helyzetet.

A hang gazdája olyan harmincas lehetett, egész idő alatt csendben ült, és némán fülelt, csak elegáns nyakendőjét babrálta. A következőket mondta: „*Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.*” (Zsid 13,8)

Az általános zavar azonnal tapintható volt. Mindenki kérdően nézett rá, de ő hallgatott. A társaság tagjai noszogatni kezdtek, magyarázza meg, hogy mit akart mondani. „Hát csak ezt – felelte –: a változó világban Isten nem változik, de sajnos az ember sem. Technika, társadalmi berendezkedés változott, de Isten és az ember nem. Nem változott, hogy Isten a bűn eset tragédiája óta keresi és hívja az embert az igaz és tiszta útra, és az sem változott, hogy az ember ezt azóta ki-

neveti és kigúnyolja. És forrása bőven akadt ebben a modern világban is.”

A társaság tagjai most egy emberként szálltak vitába vele: nem úgy van az – mondták –, ma rosszabb és istentelenebb az ember, mint régen volt. „Nem hinném – válaszolta –, éppen az a nagy baj, hogy az ember lelki kifinomodottságában, az Istentől való elidegenedésében ott tart, ahol évezredekkel ezelőtt: nem jobb, nem rosszabb.”

A vitapartnerek bizonyítékokat követteltek, és ő felidézte a Bibliát. Az egyik bibliai könyv (2Krn 30 és 36) beszámolója szerint királyi parancs az elfelejtett pászka újbóli megünneplése, és ennek a szakrális parancsnak a

„*Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.*”

hírét futárok vitték szerte az ország különféle vidékeire; „*a futárok városról városra jártak*”, de kinevették és kigúnyolták őket (2Krn 30,10 és 36,16). Igaz, ezek „csak” az Úristen követői voltak, olyan emberek, mint mi itt, ebben a modern világban. Isten követőinek ma sincs túl nagy tekintélyük, még ha most furcsa divattá lett is mindenféle rendezvényen díszítésként felhasználni őket. Am ennél sokkal rosszabb történt az Úr Jézussal.

A „rég szép időkben”, amikor még állítólag vallásosabbak voltak az emberek, mit tettek eleink Isten Fiával, aki a megtestesült szeretet, aki az evangéliumot, a bűnbocsánatot, megváltást, az örök és üdvösséges élet jó hírét hirdette, terjesztette, és szeretettel fordult mindenki felé? Mit tettek vele? Hihetetlen, de így történt: a pénzsóvár farizeusok kigúnyolták őt (Lk 16,14). Amikor egy ember által halottnak vélt kislány mellett azt mondta: „*A gyermek nem halt meg, csak alszik*” (Mk 5,39), akkor kinevették. Hát ez sem változott.

De a bibliai beszámolók szerint a helyzet csak rosszabbodott. Isten Fiát, a megtestesült szeretetet kigúnyolták, csúfságból bíborruhába öltöztették, és még haldoklásában is gúnyolták (Mk 15,20), pedig egy haldokló mellett az imádkozó csendességnek lenne csak helye. Ez is a „rég szép időkben” volt, amikor állítólag vallásosabbak voltak az emberek. Sajnos sok évezredes igei igazság: „...*gonosz az ember szívének szándéka ifjúságától fogva*” (1Móz 8,21). Változhatott a világ előnyére, hátrányára – de az ember nem változott.

Ugyanakkor a jó hír: nem változott az Isten sem az ő szeretetében, evangéliumi szándékában. A mi Istenünk az, „*akiben nincs változás, sem fénynek és árnyéknak váltakozása*” (Jak 1,17). „*Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.*” (Zsid 13,8)

Mert változhatott a világ előnyére is, hátrányára is, Isten szeretete változatlan, és céltáblája változatlanul a mi szívünk.

A szerző nyugalmazott evangélikus lelkész

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Fehér gólya

Minden gyerek szereti a fészken álló, piros csőrű, nagy madarat. A fehér gólyák márciusban érkeznek hazra Afrikából, és amikor az első kelepelés végigszáll a falu felett, a gyerekek mosolyogva integetnek nekik.

A párok korábban a kis falusi házak oldalnyílású, széles kéményeire építették fészkeiket, ma az oszlopokra erősített állványokra költöztek át.

Fészkeiket minden évben tatarozzák, bővítik, így azok idővel tekintélyes nagyságúak és akár több mázsa súlyúak lehetnek. Oldalaikban rendszeresen „albérlők”, házi és mezei verebek, néha seregélyek, barázdabillegzők építik saját fészkeiket. A verebek olyan büszkén csiripelnek a kiálló gallyakon, mintha a nagy fészket ők építették volna.

A három-öt tojásos a szülő felváltva kotlanak, de amikor a fiókák körülbelül egy hónap múlva kikelnek, egyikük mindig a fészken marad,

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

készülnek a nagy napra, amikor szüleikkel repülhetnek ki a rétekre és a tocsogókhoz. Figyeljétek meg a csőrüket: ilyenkor még nem piros, hanem fekete színű.

A gólyák augusztusban a nagy legelőkön gyülekeznek, ahol néha több százán vannak együtt. A hónap má-

őrzi őket. Csak a már nagyobb fiókákat hagyják őrizenlenül, és hordják nekik mindketten a táplálékot.

A gólyák nem csak kígyóval és békával élnek. Persze megfogják őket, akár a viperát is, de ezenkívül még sok mást is esznek. Étlapjukon sok sáska, tücsök, giliszta szerepel, de gótéket és apró rácsálókat is fogyasztanak. Talán láttatok már a szántó traktor mögött sétáló gólyát, amint a kiforduló rögök közül kapja fel hosszú csőrével a pocokokat, egereket és a cserebogárpajorokat. A fészkekre visszatérve aztán az összegyűlt táplálékot mind a fiókák elé öklendezik, azok pedig egymást lökdösve és taszigálva igyekeznek minél többet felkapni belőle.

A fiatalok júliusban már állnak a fészkekben, és szárnyaikkal verdesve

sodik felében indulnak Afrika felé. Szeptember közepére valamennyi gólya elhagyja Magyarországot. Afrika legdélibb csücskéig is eljuthatnak, ez légvonalban tízezer kilométert jelent.

A gólya fokozottan védett, természetvédelmi értéke százezer forint.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Él a fehérén kívül más gólya is hazánkban?
2. Hány fehérgólya-pár költ Magyarországon?
3. Mit gondolsz, milyen súlyú egy gólya?

Válaszok: 1. Igen, a fekete gólya; 2. kb. háromezer-öt százötven pár; 3. kb. háromezer-öt százötven gramm.

Izrael első királyai

A zsidó népnek sokáig csak az Úr, az egy igaz Isten volt a királya. Ő az általa választott próféták és bírák segítségével irányította a népet.

Csak egy idő után Izrael népe lázadni kezdett. Földi királyt akart magának, mint ahogy a körülötte élő más népeknek is volt. Istennek nagyon nem tetszett ez a kérés, mert azt jelentette, hogy az emberek már nem bíznak meg abban az Úrban, aki kiválasztotta, segítette és megáldotta őket. Ennek ellenére teljesítette kérésüket. Előtte azonban Sámuel próféta útján figyelmeztette őket, hogy a királyok sokszor fognak kegyetlen dolgokat is parancsolni nekik. De a nép nem törődött ezekkel a figyelmeztetésekkkel. Így lett Saul a zsidók első királya. Két

éve uralkodott, amikor a filiszteusokkal vívott egyik harcban nem úgy tett, ahogy az Úr megparancsolta. Ezért nem tartott sokáig a királysága.

Sault a trónon Dávid követte, Dávidot pedig a fia, Salamon.

Az alábbi rajzok Saul, Dávid és Salamon életének egy-egy epizódját ábrázolják. Párosítsátok össze a képeket és a hozzájuk tartozó szövegeket úgy, hogy a körökbe írjátok be a megfelelő betűket!

- A) Sokat harcolt a filiszteusokkal.
B) Bölcs ítéletet hozott például két vitatkozó asszony dolgában is.
C) Saul királyt gyakran nyugtatta meg a lantjátékával.

D) Mielőtt király lett, egy parittyával legyőzte a hatalmas filiszteus katonát, Góliátot.

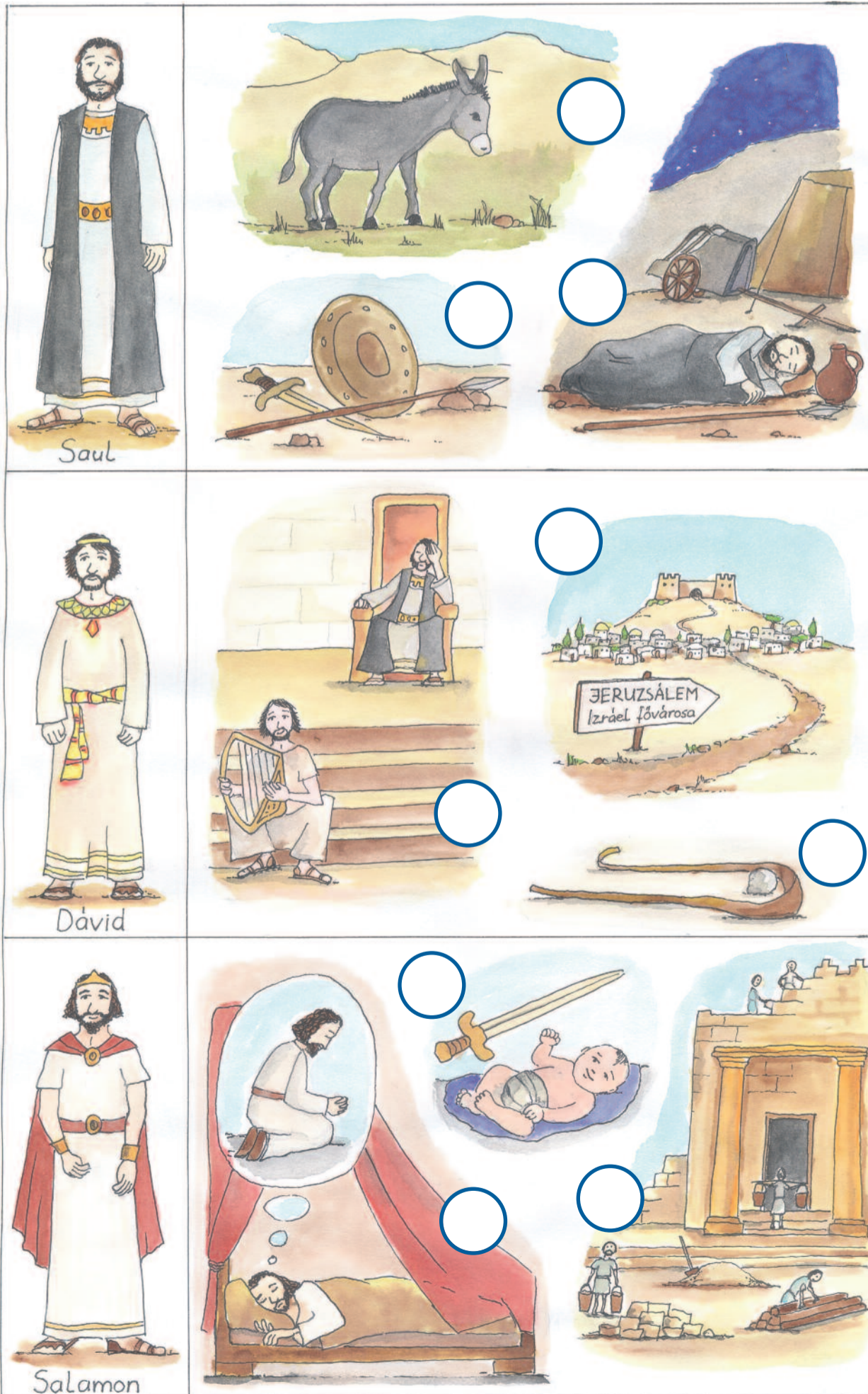
E) Amikor Dávid másodszor is megkímélte az életét, a szekértáborban aludt a földön. A feje mellett volt a lándzsája és a vizeskorsója.

F) Negyvenéves uralkodása alatt Jeruzsálemet tette meg az ország fővárosává.

G) Amikor Sámuel prófeta királlyá kente fel, ő apja elkoborolt szamarát kereste.

H) Ő építette fel a jeruzsálemi nagy templomot.

I) Uralkodása elején az Úr megjelent álmában. Egy dolgot kérhetett tőle Salamon, és ő bölcsességet kért.

Saul

Dávid

Salamon

Úrvacsora

Felvette a teológiára. Nagyon boldog voltam, hiszen egy – elengedhetetlenül szükséges – lépéssel közelebb kerültem ahhoz, hogy lelkész lehessen. Hálával volt tele a szívem, meg is köszöntem imádságban Istennek, és ez töltötte be minden gondolatomat.

Vasárnap – ahogy máskor is – elmentem az istentiszteletre. Lelkészi szünki éppen szabadságon volt, ezért a gyülekezet korábbi, már nyugdíjas lelkészénél szolgált. A záróének a 11. liturgia jól ismert kérdése volt: „Mily nagy az Úr kegyelmessége, van-e ember, kit meg nem hat? Van-e szív, mely mindent feledve, az Istennek hálát nem ad?”

Ebben a pillanatban a lelkésznel összekapcsolódott a tekintetünk. Nem tudom, gondolt-e bármit is, de én hirtelen megmerevedtem. Mert aznap nem vettem úrvacsorát! Az Úr kegyelmessége, mely meghatott, mégsem indította el lépteimet az úrvacsorai oltárhoz. Van-e szív? Egy biztosan. Az enyém.

Az a tizenégy évvel ezelőtti vasárnap bizonyos tekintetben fordulópontot jelentett az úrvacsorához való hozzáállásomban. Addig ugyanis szinte kizárólag akkor vettem úrvacsorát, ha a szeretetimmal együtt tettem, s ha valami miatt erre nem volt mód, inkább én is a padban ma-

radtam. Akkor is ezért maradtam távol, bár nagyon vágytam rá.

Az éneket és a lelkész pillantását azonban arra használta fel Isten, hogy rádöbben: az úrvacsoravétel személyes dolog! Mély, meghitt közösséget élhetek át az Úr Jézussal, amikor testét és vérének veszem, s hálás szívvel fogadhatom a tőle kapott bűnbocsánatot és az ő irántam való szeretetét. Ha az Úr kegyelme megérint és hív, akkor siethetek hozzá örömmel.

A 11. liturgiát azóta is sokszor hallottam, énekeltem. Örülök ennek, mert emlékeztet a leckére, amit tanított...

■ HULEJ ENIKŐ

Az evangélium láncreakciója

Corrie ten Boom holland evangélista csodálatos dolgokat ír *Menetrend* című – Amszterdamban 1969-ben megjelent – munkájában az evangélium láncreakciójáról. A leírtak tanulságosak lehetnek az ébredési mozgalom számára.

Az ígértető Ausztráliában egy nagy templomi összejövetel végén a döntés előtt álló embereket hívogatta, hogy jöjjenek előre. Két kisleány volt az első, aki eleget tett a hívásnak. Megálltak előtte, és egyikük, Betty mindenki füle hallatára megkérdezte: „Nagyon kicsi vagyok én ahhoz, hogy arra kérjem az Úr Jézust, hogy az én szívemben is vegyen lakozást?” „Egyáltalán nem – válaszolta Corrie ten Boom –, Jézust még a verebek is érdekelték, és te sokkal nagyobb vagy, mint egy veréb! Jézus azt mondta: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket!” Ten Boom megvallotta, hogy ő öt éves volt, amikor arra kérte Jézust, hogy lakjon a szívében. Meg is tette, és attól kezdve vele van.

Ekkor Betty olyan hangosan szólalt meg, hogy az egész templomban lehetett hallani: „Úr Jézus, én nagyon rendetlen voltam. Kérlek, jöjj a szívembe, és tisztítsd meg a te véreddel!”

És Jézus ezt meg is tette, mert megígérte igéjében: „Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem.” (Jel 3,20) Corrie megjegyezte: egészen biztos, hogy bemegy mindenki szívébe, aki megnyitja előtte szíve ajtaját. Ő sohasem kérdezi: hány éves vagy?

A másik kislánynak meg azt mondta: „Te is meg akarod tenni ezt?” Erre ő azt felelte: „Már három héttel ezelőtt meg tettem, és azóta mindennap imádkoztam Bettyért, hogy ő is tegye meg, és ez most megtörtént.” „Akkor most már ketten imádkoztatok egy harmadik leányért” – mondta Corrie a kislánynak. Azok egymásra néztek, és szinte egyszerre mondták: „Igen, Annakéért!”

Megígérték, hogy imádkozni fognak Annakéért, hogy az Úr kopogtasson az ő szívének ajtaján is, és ha ez megtörtént, akkor hárman fognak imádkozni egy negyedik leányért, aztán együtt egy ötödikért, és így tovább.

Ez az evangélium láncreakciója, amely elkezdődött a két kislány szívében, akik még talán nyolcévesek sem voltak. A másokért való imádkozás láncreakciója mindenki szívében elkezdődhet, így mindenki tud

munkálkodni Isten országának terjedéséért.

Corrie ten Boom egy másik alkalommal azt mondta el, hogy találkozott egy ifjúsági csoporttal Invercargillben (Új-Zéland), a következő szolgálati helyén. Volt egy nagyon szép estéje. Harminc fiatalember volt együtt, és a Szentlélek munkálkodott a szívekben.

Egy év múlva ismét ugyanott járt. Találkozott a lelkéssel, és érdeklődött az ifjúsági csoport után. „Nagyon szépen megvannak” – mondta a lelkész, de nagyon kérte őt, szolgáljon ismét közöttük, ma este újra együtt lesznek. Corrie igent mondott.

sei közül, aki még nem ismerte az Urat, s megígérték, hogy még azon a héten beszélnek vele az Úr Jézusról. S ha az illető elfogadta az Urat, akkor őt is meghívták a bibliáórára, aztán ő sokszor további háromnégy nevet is említett, akikért imádkozni kellene. Meg is tették, a munka lavinaszerűen haladt tovább. Így most már kétszázannak, és közülük többen már a bibliaiskolában is tanítanak.

E könyv olvasása arra döbentett rá, hogy Isten milyen sokat tehet egy hívó ember élete által a tőle még távol levő lelkek hozzá vezetéséért. Elgondolkodtam: mennyivel többet tehetnék én is Isten országának terjedéséért! Isten megmentő, üdvözítő üzenetét el kell juttatni mindenkinek, a pogányokhoz is. És ha az utolsó is megismerte Jézus hívó szavát, akkor elérkezett az „idők teljesége”. Akit tehát az Úr Jézus Krisztus felhasznál arra, hogy mások megtérjenek, Jézus visszajövetelén munkálkodik.

Ezek után sok gondolat támadt bennem. Az iskolai szünetekben sok helyen vannak lelki alkalmak, ezeken elindulhatna ez az evangéliumi láncreakció: a hitre jutott fiatalok, felnőttek megtérésük örömeiről beszámolnának legközelebbi barátaiknak, ismerőseiknek, rokonaiknak, és arra kérnék őket, hogy ők is fogadják be szívükbe Jézust.

De gondolok a templomi közösségekre is. Milyen áldott evangéliumi láncreakció indulhatna el, ha az istentiszteleteken kapott lelki áldásokról legalább egy közeli hozzátartozónak beszámolnának az istentiszteletek résztvevői, és imádkozó szeretettel hívnák őket a templomi közösségekbe! Különösen hasznos lenne, ha minden presbiter testvér legalább egy, templomba nem járó gyülekezeti tagot hozna magával az istentiszteletekre.

Gondoljuk csak meg, milyen csodálatos lenne ennek a következménye! Templomaink megtelnének vágyakozó szívű kallódó testvérekkel! Még tovább gondolva az evangéliumi láncreakciót: mennyi áldás származna abból, ha az *Evangelikus Életben* megjelenő bizonyosságtételekről az olvasók beszámolnának környezetükben!

Kedves testvérem! Ha te is láncszeme leszel ennek az evangéliumi láncreakciónak, akkor bátran remélhetjük, hogy Isten Szentlelke segíti egyházunk, magyar népünk lelki felébredését. Könyörögjünk érte!

■ SZENCZI LÁSZLÓ

A síron túl

„Míg a halál el nem választ” – mondja, gondolja sok fiatal pár mostanság, hiszen a tavasz és a nyár az esküvők „szezonja”. Hangzott már el ez a mondat nem egy sajátos helyszínen – hőlégballontól a tengerfenéig –, de úgy látszik, még mindig lehet újítani; legalábbis jó néhány New York-i párnak sikerült az idén olyan helyet választania, ahol eddig nemigen volt szokás elrebegni a boldogító igent. Ha hinni lehet az internetes híradásnak, a New York-i *Marble* temető ezen a nyáron kimondottan népszerű esküvői helyszínek bizonyult. A párok hajlandók kifizetni a 2500 dolláros – azaz mintegy 570 ezer forintos – bérleti díjat is, hogy itt kelhessenek egybe...

Amint egy esküvőjére készülődő vőlegény a sajtónak elmondta, arájával azért választották ezt a helyszínt, mert kevés ennire szép zöld területet találni Manhattanben. Az, hogy a „szép zöld” mellesleg temető, nem zavarja őket. Más párok viszont azért éppen itt kötnek házasságot, mert különösen romantikusnak tartják azt a tényt, hogy körülöttük a sírokból házaspárok alusszák együtt örök álmukat, és úgy hiszik, ettől az ő szerelmük is örökké tart majd. Akadnak olyan jegyesek is, akik éppen a szüleik sírjánál tartják az esküvőjüket, így –

véli a pár – felmenőik is „együtt lehetnek velük” a ceremónián.

A temetők azért engedélyezik, hogy náluk tartsák az esküvőket, mert az így befolyt pénz később karbantartásra, felújításokra tudják költeni.

Úgy vélem, mindazzal együtt, hogy nincs szebb a sírig tartó hűség-

nél, az ötlet mégis kissé morbidnak hat... Ennek ellenére előbb-utóbb – mint korábban annyi minden más – akár hozzánk is begyűrűzhet. És esetleg még pozitív hozadéka is lehet: segíthet abban, hogy jobban örüljünk a társunknak, hogy komolyabban vegyük az esküvőt, illetve hogy ne féljünk annyira a haláltól.

Ennyi „haszna” vélhetően valóban lehet annak, ha a pár közös életének kezdete egybefonódik a sírok képével, emlékeztetve őket a földi végre.

Minket, keresztényeket pedig e hír emlékeztethet arra, hogy egész életünk – és végső búcsunk is – Isten kezében van. Hiszen mi tudjuk, hogy a halál és a rideg sír nem a végállomás.

■ GAZDAG ZSUSZANNA

HETI ÚTRAVALÓ

„Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.” (1Pt 5,5)

Szentháromság ünnepe után a 11. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi erre figyelmeztetik az Úr elhívott, megigazitott gyermekeit: keresztyén életünk során mindig kegyelemre szorulunk. „Krisztus által, hitben van menetelünk ahhoz a kegyelemhez, amelyben állunk, és dicsekedünk is azzal a reménységgel, hogy részesedünk Isten dicsőségében.” (Róm 5,2; LK) Ő elnémitja a saját igazságával dicsekvőt, és az alázatos felmagasztalja. Kiáltsd: „Könyörülj rajtam, Uram, mert erőtlenség vagyok.” (GyLK 673) Ne feledjük Urunk ez évi ígékben adott bátorítását (lásd 2Kor 12,9), s a vámszedő imádságát tegyük életgyakorlatunkká: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek.” Jézus nekünk is mondja: „...mindenki, aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.” (Lk 18,13.14) Ez igék kapcsán írja Luther: „Nem állhat meg Isten előtt, ki földig nem alázódik. Ezután merje valaki felmagasztalni magát! Ha csak ujnyival a felebarátom, sőt a legkomiszabb bűnös fölé toloom magamat – Isten megaláz!” Pál a bűnösök között nevezte magát elsőnek, és megigazitásában kimondta: „...kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért...” (Ef 2,8–9) Heti ígék előképének is tekinthetjük Isten e kettős, prófétai üzenetét: „...én, az Úr, teszem alacsonyvá a magas fát, és magassá az alacsony fát. Én szárítom ki a zöldellő fát, és én teszem virulóvá a kiszáradt fát.” (Ez 17,24) Nem volt tíz igaz ember a romlott Sodomában; vétkük igen súlyossá lett: „Az Úr pedig kénköves tüzes esőt bocsátott Sodomára és Gomorára, az Úrtól, az égből. Így pusztította el azokat a városokat és azt az egész környéket...” (1Móz 19,24–25) Csak Lót menekült meg két leányával. A pogány asszony nagy hitével szaván fogja Jézust, amikor elutasító választ hallja: „...nem jó elvenni a gyermekek kenyerét, és odadobni a kutyáknak.” Igazat ad neki, Urának ismeri el: „Úgy van, Uram, de a kutyák is esznek az asztal alatt a gyermekek morzsáiból.” Alázatos kérése így beteljesül: „Ezért a szóért mondom: menj el, leányodból kiment az ördög.” (Mk 7,27–29) A presbitertárs Péter a „vén” presbitereket és az ifjabbakat egyaránt inti: „egymás iránt pedig valamennyien legyetek alázatosak” (1Pt 5,5a; az indoklást lásd heti ígékben). Maga is megtapasztalta ez igék igazságát; miután megtagadta Jézust, ő szelíd szemmel rá tekintett. Ekkor visszaemlékezett szavára: „Ma, mielőtt megszólal a kakas, háromszor tagadsz meg engem. Aztán kiment, és keserves sírásra fakadt.” (Lk 22,34/61–62) Istenünk mindenkor megaláz minden kevélységet: „Ő letaszítja a magasból az ott lakókat, lerombolja a megerősített várost...” Csak a hűséges, igaz nép lakhat az erős városban, amelyik az Úrban bíz; s az ő háláéneke: „Erős városunk van: az Úr kőfalát és bástyát állított védelmére.” (Ézs 26,5.1) S ez lehet a te éneked: „Jézus Krisztus, én Megváltóm, / Légy te az én kővárom! / A te véres sebedben / Üdvömet megtalálom.” (EÉ 408,5) Ő vár!

■ GARAI ANDRÁS

► Halálának ötvenedik évfordulója alkalmából adózunk *Zászkaliczky Pál* evangélikus lelkész emlékének, akinek portréját – a lelkészi szolgálatban nyomdokába lépett – fia rajzolta meg még 2010-ben az *Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE)* felkérésére. A magyar evangélikus ébredés kiemelkedő egyéniségei a 20. században című előadás-sorozat portréi utóbb könyv alakban is megjelentek. (A kötet „*Serkenj fel, aki aluszol!*” címmel látott napvilágot.) Az alábbiakban – kérésünkre – az ebben is olvasható előadás rövidített változatát küldte el szerkesztőségünknek a szerző.

Az előttünk járt ébresztő igehirdetők életéről és munkásságáról szóló sorozatban édesapámról kellett szólnom. Örömmel tettem, hiszen adósa vagyok neki, ám sokkal inkább Urunknak köszönhetem, hogy édesapám egyszerre volt szigorú és szerető apa s ugyanakkor áldott igehirdető, akinek szolgálatából erősödhettem családjunk tagjaival együtt.

Zászkaliczky Pál Rádon született 1905. december 20-án földműves-családban. Az ötödik elemi befejezése után Vácott, majd Aszódon járt gimnáziumba. A soproni teológia elvégzése után D. Raffay Sándor püspök szentelte lelkésszé Budapesten 1930. február 4-én.

Békéscsabán és Budapest-Fasorban volt segédlelkész, Pitvaroson helyettes, közben egy éven át Helsinkiben ösztöndíjas. 1934. augusztus 26-tól 1962. augusztus 6-án bekövetkezett haláláig a fői gyülekezet lelkészeként szolgált.

1939-ben alapította a fői Jungmann Irma Árvaházat, 1947-ben a fői Mandák Mária Belmissziói Otthont. Közben 1940-tól 1950-ig a Pestmegyei Evangélikus Felső Egyházmegye esperese volt, 1957/58-ban néhány hónapon át a Déli Egyházkerület püspökhelyettese.

Az 1950 márciusában tartott országos közgyűlés határozatai ellen benyújtott petíció egyik aláírója, az aláírók megbízottja volt, ezért állásából több mint fél évre felfüggesztették, így a két idősebb fiát nem konfirmálhatta... Az árvaház épületét államosították, a Mandák-otthonból „közgyeházi érdekből” kitiltották őt. 1954 januárjában takarékoságra való hivatkozással visszavonták a Magyar Bibliatanács Öszösvetségi Szakbizottságában 1948-tól végzett fordító munkára szóló megbízását.

A Mandák-villát a tulajdonos, Mandák Mária eredetileg családjunkra szándékozott örökíteni, ezt azonban szüleinél nem fogadták el. Így válhatott hitméllyítő konferenciák, téli tanfolyamok helyszínévé, s lett egyházunk kántorképzésének áldott otthona a mai napig.

A Gáncs Aladár által alapított Baráti Mozgalom tagjaként 1939–1960 között negyvenhét gyülekezeti evangélikációt végzett, valamint számos konferencia reggeli vagy esti evangélikációs sorozatait szolgált Tahiban és Gyenesdiáson, Piliscsabán és Főton; ezek között kilenc lelkész-evangélikáció volt. Ezekén túl még százánál több elvégzett vendég-igehirdetési, illetve -előadási alkalmat tartunk számon, s ezekben benne sincsenek az esperesi feladatokhoz tartozó hivatalos alkalmak prédikációi. Otthoni gyülekezeteiben minden vasárnapra három igehirdetés-

sel kellett készülnie... Legyen áldott Urunk, hogy az evangélikátor-igehirdető bírt lelki-szellemi erővel!

Munkásságának bemutatásához mintegy kétszázötven, szóról szóra leírt igehirdetés, egy lelkész-evangélikáció és két gyülekezeti evangélikáció szövege s több száz részletes vázlat áll rendelkezésemre. Igihirdetése a Szentlélek segítségével hívásával a szószéken kapták meg végző formájukat. Sokak véleménye szerint sodró erejű prédikációiból valami utánozhatatlan paraszti őserő, biblikus beágyazottság és sziklaszilárd meggyőződés sugárzott, s hiszem, hogy a Lélek jelenléte miatt nem lehetett nem figyelni rá.

A rádió családi otthonból Zászkaliczky Pál a családi és a gyülekezeti kegyesség élő kapcsolatát hozta magával. A kis filia az esztendő számos vasárnapján nem kapott lelkészi szolgálatot, az istentiszteleten az anyai nagyapa, később pedig az édesapa olvasta fel az esedékes igehirdetést *Luther* posztilláskötetéből.

Édesanyja már születése előtt is imádkozott érte, papnak szánta. Nem lehetett eléggé hálás az édesanyai szeretetért, pedig gyermekkorában nagyon megbántotta. Több-ször elmondta, hogy egy alkalommal kiverte az édesanyja kezéből a feléje nyújtott kenyeret, s elfutott. Ezt a példát egy alkalommal így folytatta: „Tudjátok, annál rettenetesebb nincs, mint amikor Isten kitarja szíve minden szeretetét, s mi ostobaságból leverjük, amit szeretetből elénk tett...”

Bizonyára jó irányba terelgették a piarista pap tanárok, s ők javasolták, hogy a Sopronba készülő gimnazista az utolsó osztályt már evangélikus gimnáziumban vegye. A gimnáziumnál jelentősebb a *soproni teológia* szerepe. A lutheri teológiára tudós professzorok sora tanította, ám a legnagyobb hatást bizonyára Deák János professzor gyakorolta rá, aki nemcsak a héber nyelv s az ószövegségi tudományok tanulására biztatta, de evangéliumi lelkületével hitét is formálta.

Az ébresztő igehirdetéssel az egyesztendősi finn tanulmányúton ismerkedett meg. A finn egyház ébredési mozgalmi közül a *felébredtek mozgalma* lett számára a legfontosabb, példájukból megtanulta, hogy „hirdetni kell a naponkénti bűnbánatot és a bűn elleni szakadatlan harcot”. Kis könyvet írt *Malmivaara Vilmosról* is, aki nemcsak „erős fegyver volt Isten kezében az egyházi munkában, (de) fákllyaként égett a finn haza ügyéért is”. Érte is az édesanyja imádkozott, hogy a kis Viliből olyan pap legyen, mint az édesapja volt, aki „felemelte a gyávákat és eltikkadtakat, és vitte erővel és hatalommal Krisztushoz”. És az emberek sírtak az örömtől, hogy az út nyitva, hogy az irtalom nagyobb, mint az ítélet, hogy minden azoknak a tulajdona lehet, akiknek semmijük sem volt.”

A kérdés az, hogy a *gyülekezeti igehirdetés és az evangélikáció* két feladat-e vagy egy. Tapasztaltam, hogy édesapám szolgálatában ugyanaz a tartalom szólt meg mindenütt, nem volt különbség egy fői vasárnap és egy másik, nagyobb létszámú gyülekezetben vagy konferencián végzett szolgálata között. Hitre,

Serkenj fel, aki aluszol!

Zászkaliczky Pál (1905–1962) – mozaikok egy előadásból

megtérésre, életújulásra – egyszóval Krisztus Jézushoz – hívta hallgatóit személyesen és közvetlenül mindenütt.

Az evangélikáció céljáról így szólott maga: „Valljuk és hisszük, hogy... egyházunk evangélikációs mozgalma célja (...) az egyház megmegevedett keretei között elaludt egyháztagok felébresztése, az élő Krisztushoz való odavezetése és rajta keresztül az egyház megújítása”.

Sokszor beszélt örömmel arról, hogy a finn evangélikusok mind a négy ébredési mozgalma megmaradt az egyház keretei között, erősítve és megújítva az egyházat.

Az általa felhasznált *evangélikációs sorozatok alapigéi* között találjuk *Jónás könyvét*, a bűnös asszony, a tíz leprás, Zákeus és Tamás történetét. A példázatok közül a bolond gazdag, illetve a tékozló fiú példázata szerepel.

Egy-egy történet eseményei felszólítanak az evangélikációs hét egyes estéin, a történet vagy a példázat szereplője megy a maga útján, útja az evangélikáció során egyszerű csak az igehirdető és az igehallgató útja is lesz, s a Lélek által megteremtett szent egyidejűség során kudarcában a magunk kudarcaira ismerünk, bűnbánata bennünket is bűnbánatra készít, s vele együtt mi magunk is elfogadjuk Istenünk bocsánatát a Krisztusban.

Az evangélikációs igehirdetés folytatta a reformáció gyakorlatát, amely egyrészt „először a törvényt hirdette, és amikor összetörték a kemény szívek, kétségbeestek önmaguk fölött, akkor hangzott fel az *evangélium* a szorongatott, rettegő lelkiismeretek vigasztalására. Ezt a sorrendet vette át a pietizmus és a modern evangélikáció is... Másrészt: (a reformáció) elsősorban örömhírként hirdeti az evangéliumot, s a bűnbocsánat csodáján, a keresztség felfoghatatlan nagy ajándékán épül fel az egész üzenet. Isten kegyelme elibénk jön, ingyen való módon új életet adott már nekünk.” Ezután, ennek alapján mutatja fel bűnösségünket (s tegyük hozzá: mulasztásaink so-

rát!), mint ami nemcsak idegen, de ellenséges Istentől kapott életünkkel...” (*Urbán Ernő*)

Zászkaliczky Pál evangélikációs szolgálataiban gyakrabban járta az első utat, ám nem volt idegen számára a második sem. Az elsőre az aranybörjű története alapján mondott igehirdetésében találunk példát. Áron bűne az volt, hogy „az élő Istent saját tetszése, ízlése, vágyai és ösztönei szerint formálta... A Biblia isten-

A gazdag tehát az énközpontú ember, aki valakit vagy valamit állít az Isten helyére, az élete első helyére. Az „egyel-igyl, gyönyörködjél” biztatás „eltévesztett biztatás”, a gyomremberek világnézete, „akik csak a testi életre építenek, akik a lelküket is testiekkel biztatják... Pedig a test bűneiért a lélek is, az egész ember jut kárhozatra!”

A *kegyelem* hirdetése éppoly konkrét, mint a bűnről szóló beszéd, rendszerint a textus szavaiból, mondanivalójából következett. A nagy vacsoráról szóló példázat alapján hangzott evangélikáció során ezt mondta: „Isten vár, mindnyájunkat várja... A legcsodálatosabb valóság, hogy Isten terített szatánál van hely! Van hely! Ez a rövid két szó a teljes evangélium!”

Zászkaliczky Pál számára az *ószövegségi textus* használata magától értődő volt, különösen a lelkész-evangélikációk alkalmából nyúlt az *Ószövegséghez*. („Az Ószövegség papjai: Áron, Nádáb, Abihu, Éli, Sámuel” – „Az Ószövegség evangélistája: Hóseás”) A *Szentírás lutheránus használata* című dolgozatában Lutherre hivatkozik, akinek számára a Biblia „a kegyelem kijelentője”, „a hit szülőanyja”, „istengyermeki mivoltunk eszközlője”, amelynek közepében Krisztus áll. Az igazi szent könyvek mind róla prédikálnak, és a zsinórmértékük: beszélnek-e s milyen mértékben Krisztusról.

Luther álláspontja megegyezik az apostolokéval, gondoljunk csak Fülöpre, aki a szerezsen komornyik kérésére Ézs 53-ból olvasott textusból „*kiindulva hirdette neki Jézust*”. Ebből következik, hogy az ószövegségi alapige megszólaltatása után magától értetődően lép át az igehirdető a kapcsolódó újszövegségi mondanivaló hirdetésébe, amikor az több, mint az alapige mondanivalója, amikor az „új” betölti, kitesztíti, sőt meggazdagítja az „öt”, vagy éppen Jézus nyomán túllép rajta, netán elveti.

Az evangélikus evangélikációnak jelentős kérdése volt a következő: van-e létjogosultsága az úgynevezett nevelési keresztyénségnek, a keresztyénségbe beleszületett ember éles fordulat nélkül is eljut-e az őszinte bűnbánatig, a Krisztusban bizakodó bűnbocsánatig, üdvösségre bizonyosságáig s az új életig, vagy sem.

Ehhez a vitához szólott hozzá Zászkaliczky Pál *Az ébredési és nevelési keresztyénség* című írásával (*Belmissziói munkaprogram*, 1948). Ebben az írásában elismeri mindkét keresztyén életforma igazságait, de bemutatja mindkettő kisértéseit is. A cikk konklúziója: mindkét csoportnak hirdetni kell a megtérésre szólító evangéliumot. S önmagában „sem a nevelési, sem az ébredési keresztyénség nem biztosítja az üdvösséget, mert az üdvösségnek egyetlen alapja van: az élő hittal elfogadott bűnbocsátó kegyelem”.

Lehetek-e én, vagy lehet-e bárki közöttünk olyan „veterán” Krisztus-hívó keresztyén, akinek számára már aktualitását veszítette az evangélium hirdetésében felkínált kegyelem? S ha „iustus” vagyok is már, azaz Istentől megigazított és a bűn álmából felébredt „igaz”, mégis „peccator” is maradok, holtig Urunk kegyelmére szoruló bűnös.

Áldott legyen az Úr, hogy bűnbocsátó és új életre erőt adó kegyelme nem vonja meg egyikünkötől sem!

■ ID. ZÁSKALICZKY PÁL

Rádiócsend

A föld gömbölyű. Ezért míg az egyik felén nappal van, a másikon éjszaka. Az egyik felén valós időben követik az emberek az eseményeket a különböző audiovizuális médiumokon, a másik felén pedig békésen alszanak, hogy másnap felvételről nézzék vagy hallgassák meg azokat a híreket, amelyekről a világ egyik fele már értesült.

Idén Európában volt mind az olimpia, mind a labdarúgó-Európa-bajnokság, így nekünk, magyaroknak nem kellett szembesülnünk az időeltolódás okozta következményekkel. De még ha kellett volna is, a televízió- és rádiócsatornák valószínűleg jól összehangolt menetrend szerint működtek volna, hogy azok, akik a délutáni vagy esti műsorra várnak, ne értesüljenek a kelleténél korábban az eredményekről.

A foci európai „belügy” volt, az olimpia azonban valamennyi kontinens rajongóit megmozgatta, így más földrészekén okozott problémát, hogy a médiumok úgy adjanak hírt a sporteseményekről a közvetítések előtt, hogy valójában ne adjanak hírt. Sőt valójában a tévéfelvételeket lejátszó NBC társaság komoly nehézségekkel küzdött emiatt.

Azt mondják, hogy az idej volt az első „közösségi olimpia”. Noha például a *Twitter* nevű mikroblogger-szolgáltatás már létezett a pekingi olimpia ideje alatt is, a mostani játékokon egyetlen nap alatt több kapcsolódó információt adtak közre rajta keresztül, mint négy éve az olimpia teljes ideje alatt. Mindez

persze nem korlátozódott a *Twitterre*: a *Facebookon* vagy a *Google+-on* ugyanúgy hemzsegték az eredményeket közlétező vagy azokra utaló bejegyzések.

Az Egyesült Államokban is csak a tévéközvetítés mutatott csúszást, az on-line lapok ugyanis valós időben számoltak be az eseményekről, így aztán aki az eredmények ismerete nélkül akarta megnézni a korábban már lezajlott sporteseményeket, a legjobban tette, ha be sem kapcsolta a számítógépét.

Óhatatlanul igen sokan ismerheték meg tehát túl korán az eredményeket, az NBC adatai alapján mégis ez lett minden idők legnézetesebb olimpiája. És talán csak a rivális ESPN kábeltévé-hálózat elnöke panaszkodhatott, hogy az amerikai kultúrától idegen a sportesemények felvételről történő közvetítése, a nézők kedvüket lelték az olimpiai játékok nyomán követésében.

A közösségi jelző így nem véletlenül lett telibe találó, főleg, ha abból a szempontból nézzük, hogy az elmúlt négy évben mennyit fejlődött a közösségi média. Négy évvel ezelőtt a *Twitternek* 6 millió felhasználója volt, ma pedig 140 millió; a *Facebook* tagjainak száma pedig 100 millióról 845 millióra nőtt. A *Twitter* gyarapodása még szembetűnőbb, ha figyelembe vesszük, hogy az oldalon *Usain Bolt* jamaikai futónak jelenleg több követője van (7,6 millió), mint ahány felhasználója négy évvel ezelőtt összesen volt a mikroblogger-szolgáltatásnak.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

A korai felmérések eredményei szerint az olimpia rajongóinak 87%-a tervezte, hogy közösségi információkat a közösségi oldalakon, és mire a játékok elkezdődtek, az olimpia hivatalos Facebook-oldala 3 millió látót kapott, illetve Twitteren 1,1 millióan kezdték követni.

Hogy ne maradjon érdekesség nélkül az olimpiai számháború, érdemes megemlíteni a különféle helyeken felbukkanó *#Rule40* (40. szabály) címkéket. Az olimpiai bizottság szigorú szabályzatot dolgozott ki arra, hogy a játékokon részt vevő sportolók milyen feltételek mellett használhatják a verseny ideje alatt a közösségi média-eszközöket.

Többek között nem tehettek közre videó- vagy hangfelvételt az eseményről, nem írhattak trágár szövegeket, nem reklámozhattak semmilyen céget, de még az olimpiai öt karikat sem használhatták. Különösen a nem hivatalos szponzorok nevét nem írhatták le, így az erről rendelkező 40. szabály ellen a legkülönfélébb módon tiltakoztak az olimpiai résztvevők. *Dawn Harper* amerikai sprinter például ragasztószalaggal „fogta be” a saját száját, s a szalagon a *Rule40* felirat olvasható (<https://twitter.com/DHarpoonH/status/229737883043504128>). Valószínűleg így nem sértette meg a szabályt, viszont tiltakozása sokakhoz eljutott.

■ NAGY BENCE

EVÉL&LEVÉL

Evangélikusnak vagy keresztyénnek keresztelünk?

Jézus és parancsa szerint a keresztség hitünk alapja. Véleményem szerint mégis tévedések kísérik ezt az alapvető fogalmat, nemcsak a köztudatban, hanem evangélikus hetilapunkban is. A közelmúltban két alkalommal is találkoztam számomra mehökkentő kijelentésekkel a keresztséggel kapcsolatban.

Néhány hónapja az Evangélikus Hittudományi Egyetem évzárójáról készített tudósítás szerint a rektor úr „evangélikusnak keresztelt” emberekről beszélt. Ekkor még azt gondoltam, hogy az *EvÉlet* a rektor úr iránti tiszteletből írta le szó szerint beszédét. Az augusztus 5-i számban a *Petőfi hite* című cikkben (6. o.) ismét felbukkant a következő: „Az evangélikusnak keresztelt Petőfi ekkor... nekivágott az országnak.”

Hadd tegyem fel a kérdést nálam teológiailag képzetesebb keresztyén testvéreimnek: *Ugye nem evangélikusnak, hanem keresztyénnek keresztelünk?*

Az emberi rész a keresztszülők és a szülők szóbeli ígéretére „épül”, amely sajnos az esetek nagy részében a feledés homályába merül... A konfirmációs felkészítés és a hittanórák alkalmával kerülnek elő az evangélikus hitelvek, de a konfirmáció sem tölti be azt a szerepet, amelyre hivatott lenne: meg erősítés, személyes elfogadó válasz a keresztségben Istentől kapott ajándékra. Sajnos ez a tizenkét-tizenhárom éves korban megvalósított „kikonfirmálkodás” is kudarcot vallott. De hogy evangélikusnak keresztelni?! Talán még a felnőttkeresztség alkalmával sem használnám ezt a „fordulatot”.

„Keresztyének vagyunk...” – ezt énekeljük.

Egyedül üdvözítő keresztyén felekezet nincs!

Ha „evangélikusnak vagy katolikusnak keresztelnének”, akkor nem lenne lehetőség később más felekezetre vagy „felekezetközi” keresztyén közösséget választani, amikor a Biblia alapján arra a meggyőződésre jut valaki, hogy a másik közösség hitelvei közelebb vannak a tiszta tanításhoz, a „Sola scripturához”, és ott gyümölcsözőbben megélhető a Krisztus-követés. Egyetlen felekezet sem tarthat senkit az egyháza „rabságában”, még ilyen ráutaló sugalmazással sem, mert ebből jönnek azok az elítélések, hogy „megtagadta a vallását!”. Krisztus megtagadása, a bűn választása és Istentől távol, tőle szakadva, önmagunknak élni – az a keresztyén hit megtagadása.

DECHERT GYÖRGY (Péteri)

Válasz Dechert György levelére

Teológiai értelemben valóban igaz, hogy a keresztségnek nincs felekezeti jellege. Akit Krisztus Urunk parancsa szerint megkeresztelnek, az Krisztus testének, „az egyetemes anyaszentegyháznak” (*Hiszkegy*) lesz a tagja. A felekezeti elköteleződés alkalmával a konfirmáció, amikor a konfirmációban részesülő tudatosan vállalja az adott egyházhoz való tartozását, és hitét az adott egyház tanítása szerint vallja meg.

A teológiai igazság és az egyházi (és nem is csak az egyházi) közbeszédben kialakult szóhasználat azonban nem mindig fedi egymást. Lehet, hogy zavaró ez a jelenség, de tenni nem sokat lehet ellene, sok esetben nem is érdemes.

A közbeszéd a keresztséssel kapcsolatban nem a teológiai igazságra, hanem arra a gyakorlatra alapoz, hogy a megkereszteltet az egyház (mindegyik egyház) anyakönyvezi. Keresztelési anyakönyvet pedig csak a gyülekezetek vezetnek, illetve vezethetnek. A gyülekezet pedig – bár teológiailag az egyetemes anyaszentegyház gyülekezete – gyakorlatilag és főleg köz- és egyházjogiilag egy adott felekezet egyházszerzetének a része. Az anyakönyvbe bevezetett keresztelést is mindig az adott gyülekezet papja, illetve lelkésze végzi.

Tehát a gyakorlatban a keresztelés – eltekintve a sürgős esetektől, amikor a keresztelendő életveszélyben van – nem felekezetszemleges helyen történik, és nem is felekezetszemleges személy hajtja végre. Megtörténtét pedig nem felekezetszemleges anyakönyvben regisztrálja.

Ezért amikor – akár az egyházi, akár a világi – közbeszédben arról halunk, hogy valakit evangélikusnak, katolikusnak stb. kereszteltek, nem feltétlenül kell a beszélőről rossz szándékot vagy teológiai műveletlenséget feltételeznünk. Hiszen csak azt fejezi ki, hogy amikor egy csecsemőt evangélikus lelkész evangélikus szertartás szerint keresztel meg, és ezt evangélikus gyülekezet anyakönyvében regisztrálja, azt – a szülők és keresztszülők fogadalmát is figyelembe véve – azzal a szándékkal és azzal a reménységgel teszi, hogy a gyermek evangélikus környezetben fog keresztyén hitben nevelkedni, és később majd tudatosan is az evangélikus egyház közösségében akarja hitét megvallani és megélni.

Teológiai alapon nem helyeselhető, ha valakit pusztán nevének a keresztelési anyakönyvben való előfordulása miatt tartanak számon evangélikusként, katolikusként, sőt egyáltalán keresztyénként. Teológiai értelemben csak azokat lenne szabad keresztyénként – és ezen belül evangélikusként stb. – számon tartanunk, akikről tudjuk, hogy maguk is annak vallják (vallották) magukat, és amennyiben lehetőségük van (volt) rá, részt vesznek (részt vettek) az egyház életében.

Egyházjogi értelemben – főleg már nem élő személyek esetén – a felekezeti hovatartozás megítélése szempontjából mégis az anyakönyvi bejegyzés a perdöntő.

■ VÉGHÉLYI ANTAL evangélikus lelkész, az országos iroda teológiai referense, az *EvÉlet* A vasárnap ígéje rovatának vezetője

Kommentár nélkül – Mohorán megörökítette Schermann Ákos

A gyámoldaalapító lelkész emlékezete

Kétszáz éve született Pálfy József

Lelkész elődeink között kiemelkedő helyet foglal el *Pálfy József*. Élete, működése arra az időszakra esik, amikor kezdetét vette a küzdelem önálló nemzeti életünkért...

Pálfy József 1812. augusztus 20-án Farádon született jobbágy szülők gyermekeként. Az éles eszű gyermek szellemi képességei hamar feltűntek szüleinek és későbbi tanítójának. Még nem volt hatéves, amikor édesapja esténként, a munka végeztével írni-olvasni tanította. Az iskolában azután mohón szívta magába tanítója magyarzatait.

1823-ban, tizenegy éves korában – papjuk és tanítójuk biztatására – szülei Sopronba vitték, hogy a patinás város ősi iskolájában folytassa tanulmányait. Szüleinek komoly megterhelést jelentett a jó eszű és szorgalmas fiú taníttatása, ám a kisdíák maga is tanított, hogy hozzájáruljon saját tanulmányainak költségeihez.

Sopronban ekkor volt lelkész *Kis János* szuperintendens, az irodalmi és társadalmi élet kiválósága. Talán az ő biztatására határozta el Pálfy – rokonok voltak különben –, hogy tanulmányait a teológián folytassa, és lelkész lesz.

Teológus diákként Pálfy 1832–33-ban a Magyar Társaság „titoknok” (titkára) volt, és örömmel vett részt az önképzőkör munkájában. 1833-ban elköszönt Soprontól, és rövid ideig a bécsi teológiai fakultáson tanult. 1834 áprilisában *gróf Zay Károly* gyermekeinek nevelője lett. A későbbi evangélikus főfelügyelőnél alkalmat nyílt arra, hogy még jobban tájékozódjon egyházunk belső életéről, és betekinthetett a politikába is, hiszen házigazdája e korszak egyik legismertebb egyházi és politikai személyisége volt.

A révkomáromi egyház – Kis János szuperintendens ajánlatára – 1836. jú-

nius 24-én „káplán-professzor” választotta Pálfyt: meghívta segédlelkésznek és iskolájába tanárnak.

Nagy kedvvel és lelkesedéssel foglalta el állását. Három év múlva már a Mencshelyi Evangélikus Egyházközség választotta meg – egyhangúlag – lelkészévé. Ott alapított családot. Igényes gyülekezetében boldogan szolgálta egyházát és a hazát. Tudása, tiszta embersége gyülekezetének határain túl is ismertté tette.

Nemsokára, már 1841. január 17-én elfoglalta a soproni líceum egyik tanári állását, de csak rövid ideig tanított, mert 1842. április 3-án az artikuláris Nagygeresd választotta meg papjának. Pünkösöd első napján tartotta meg beköszöntő igehirdetését, jöllehet hivatalát csak a tanév befejezése után vette át. Új gyülekezetében is tovább „tanított”: latin nyelvtankönyvét ott fejezte be.

Nyáron egyházkerülete számvevőnek is megválasztotta. Többletmunkával járó új tisztségében tervet készített a pénztárak kezelésére. Javasolta, hogy a lelkiismeretesebb munka érdekében minden egyházmegegyében létesítsenek külön pénztárosi és számvevői tisztséget.

Pálfy József nevéhez fűződik az egyházi épületek tűzbiztosítása. Szociális gondolkodása kiterjedt az öreg lelkészekre, lelkészözvegyekre, lelkészárvaakra: egyházkerületi „gyámolda” felállítását indítványozta, négy fizetési osztállyal, amely a befizetőknek több-kevesebb nyugdíjat biztosított volna. Sok beszélgetés, vitatkozás, küzdelem és meg nem értés után jelenthette be, hogy a lelkészek és a tanítók mind tagjai a „gyámoldának”.

A soproni iskola további fejlődése érdekében 1853-ban elcsérelte a jövővelmező nagygeresdi parókiát a ki-

lencszáz pengő forintos soproni tanárságra. A líceum nyolcadik osztályában *Gyurácz Ferencnek* – a későbbi dunántúli egyházkerületi püspöknek – magyar egyháztörténetet, a teológián pedig magyar egyháztörténetet és egyházjogot tanított.

Népgyűléseken, de még prédikációiban is bátran kifejezésre juttatta azonosulását a márciusi forradalom eszméivel. A nehéz időkben is állhatatos maradt: a szabadságharc leverése után hosszú ideig megfigyelés alatt tartották, és gyakorta zaklatták. Noha a Bach-korszakban sokáig az intézmény működése is veszélyben forgott, ugyanakkor el is várta tanáraitól a diákság (és lényegében egész evangélikus egyházunk), hogy a régi iskolában hazafias szellemben tanítsanak. Nos, Pálfy nem okozott csalódást.

Kézikönyvek, tankönyvek nem voltak, s amikor a helytartótanács megtiltotta a kéziratból való tanítást, Pálfy látta el növendékeit jegyzetekkel, segédeszközökkel. Közben elkészítette *Luther Kis kátéjának* fordítását, rövidebb, majd bővebb formában keresztyén egyháztörténetet írt.

1860. július 24-én megalakította a Dunántúli Gyámintézetet. Programját megküldte minden gyülekezetnek. Nemsokára az Egyetemes Gyámintézet is megalakult, és amikor *Eötvös József* miniszter 1867-ben elkészítette a népoktatásról szóló törvény-cikket, annak megvitatására Pálfy is meghívta.

Pálfy József tisztelendő tanárt szívbjára vitte sírba 1869. július 5-én. Nagygeresdi utóda, *Trshtyénszky Gyula* és *Kolbenheyer Mór* soproni lelkész temette nagy részvét mellett. Életpéldája jelenünkben is serkentő!

■ DR. BARCZA BÉLA

► **Magyarországi középkori templomok tájolása** címmel jelent meg nemrégiben egy kiadvány, amely Magyarország összes (!) középkori templomának – székesegyház, plébániatemplom, középkori eredetű templom, templomrom, -maradvány, kolostor- és körtemplom – tájolási adatait tartalmazza katalógusában. Valamennyi hajlékot (közülük napjainkban épp egy tucat van evangélikus gyülekezet használatában) 1450 előtt tűzték ki, alapozták, illetve építették fel, tehát még az iránytű hazai alkalmazása előtt. Mégis, e templomok többségének hossz tengelye valamennyire keleti irányba néz, azaz építőik bírhattak csillagászati ismeretekkel. És ha a templomépítő mesterek mindahányan „titkos tudás” birtokában tevékenykedtek, az bizony remek referencia a középkori építészet bravúrjaira kultikus (olykor: misztikus, okkult) magyarázattal szolgáló kutatóknak. A kiadvány egyik szerzőjétől, **Keszthelyi Sándor** építészmérnöktől, csillagászat-történeti szakírótól azonban azért is kérhettünk fenntartások nélkül interjút az **Evangélikus Élet** számára, mert ő nem érte be feltételezésekkel. Inkább útnak indult feleségével, és – nagyjából tizenhét esztendő alatt – mindent precízen lemért.

– *Kezdjük az építészeti és a szakrális alapokkal! Mit is állítunk akkor, amikor a templomok keleteléséről beszélünk?*

– Keresztény templomaink hosszanti alaprajzúak. Elemeik egy nyugatról keletre irányuló hossz tengelyre vannak felfűzve. Nyugaton van a bejárat és a torony, utána következik a templomhajó – amelyben a hívek tartózkodnak kelet felé nézve –, és keleten van a szentély, amelyben a pap keletre fordulva végzi a szertartást. Régióta és általában elterjedt ez a nézet – mármint az, hogy a templomok hossz tengelye szándékosan és tudatosan keletre irányul. Az egyház is azt sugallta, hogy helyes az új templomokat úgy építeni, hogy kelet felé nézzenek.

Ezt az orientációt (*oriens* = kelet; orientáció, *orientálás* = keletre igazodás, tágabb értelemben használva: valami felé tájékozódás, igazodás, főirány), vagyis keletre irányultságot a legrégebbi hazai keresztény templomok már a 11–14. századtól kezdve mutatják. Az akkor kitalált, illetve felépített templomok keletre néznek.

Pontosabban... ez csak egy általános szajkózott vélemény, amelyet az egyszerű emberektől a turistákig, az útikönyvek íróitól a műemlékvédelem tudós embereig mindenki hangoztat. Viszont soha senki nem járt utána, hogy ez valóban így van-e, vagy sem. Senki nem mérte fel az összes hazai templom irányát. Így eldöntetlen volt a kérdés: valóban pontosan keleti irányba néznek-e a templomok? Ha nem keletre, akkor merre? És ha van eltérés, akkor mi lehet az eltérés oka? Ezért határoztuk el 1995-ben a feleségemmel, hogy a Magyarország területén lévő valamennyi, a középkorban épített – 1450 előtt már álló – szakrális épületünknek megmérjük az irányát.

– *Hogyan kezdődött a kutatómunka, illetve veled-e más előzménye is a téma iránti érdeklődésnek?*

– Mindez a napórákkal kezdődött. 1991 őszén volt Pécsen egy napórást találkozó. Erre érkezett Berlinből **Herbert J. Rau** német tudós, aki a németországi középkori napórákat kutatja. Ezek csak a középkori templo-

mok maradtak meg, általában a fal köveire – téglasoraira – karcolta vagy véste.

A kutató sok érdekes fényképet mutatott, és ez nagyon felvillanyozott engem, hiszen igen régi, nyolc-kilenc száz évvel ezelőtti templomok – valószínűleg ugyanolyan régi – napóráiról volt szó. Gyorsan felkutattam az akkor ismert néhány hazai középkori napórákat. Végignézttem Baranya megye középkori templomait, körbejártam Pécs középkori műemlékeit. Eközben született az ötlet, hogy felkeressem az ország összes középkori templomát, és megnézzem a rajtuk esetleg lapuló középkori napórákat.

Feleségem – **Sragner Márta** – könyvtárosként segített a középkori templomok kataszterének elkészítésében 1994 őszén és 1995 tavaszán. Az összes műemlékjegyzéket, régészeti és műemléki topográfiát, régészeti füzetet, kolostorjegyzéket, miegyebet hazahordta. Az ezekben található adatokat – település, cím, megnevezés, építés ideje – egy-egy A4-es lapra vezettük fel.

Amikor a megnézendő templomok száma ezer fölé nőtt, akkor jött az ötlet: ha úgyis mindenhol elmegyünk középkori napórákra vadászni, egy füst alatt megmérhetnénk az adott templom hossz tengelyének irányát. Készítettem egy „mérőműszert”. Vettem három különböző iránytűt (tájolót), majd egymástól kellő távolságra ipari ragasztóval felragasztottam őket egy ötvöszter hét centiméteres, gyalult deszkalapra. Ezzel a könnyen hordozható, de az elvárt pontosságnak megfelelő hármastűvel indultunk el. Minden mérést a helyszínen személyesen, azonos módon, azonos műszerrel végeztünk.

Az előkészületek után, 1995. június 2-án a Győr-Moson-Sopron megyei Écs templománál kezdtük meg a helyszíni mérések sorozatát.

– *A középkorban még nem is volt iránytű...*

– Éppen ez az! Az iránytűt a középkori Európában a 14–15. század előtt nem ismerték. Magyarországi használatára 1450–1460 előtről nincs adat, éppen **Mátyás** király udvari csillagászaival és műszerkészítőivel tűnik fel először. Akkor viszont már az összes hazai templomunk régóta állt, évszázadokkal korábban kitalálták az alapjait, és felépítették – kelet felé tájolva. Nyilván nem iránytűvel valószínűleg ezt meg. Olyan csillagászati ismeretekkel és gyakorlattal bírhattak az építők, amelyek felkutatása és megismerése érdekes lehet csillagászat-történetünknek. Legalább az égtájakat, a nap éves, évszázakos járását kellett ismerniük, vagy talán a csillagos ég forgásának északi pólusát vehették alapul.

Való igaz, hogy a középkori templomépítők nem használtak iránytűt. De irányjaik „belefagyva” megmaradtak az akkori templomokban, és manapság mi ezt éppen az iránytű segítségével ellenőrizhetjük.

– *Mennyire tekinthető úttörőnek a munkájuk? Önök előtt senki más nem foglalkozott ezzel a kérdéskörrel?*

– A probléma – külföldi előzmények után – 1903-ban került a hazai köztudatba a pécsi **Lakits Ferenc** csillagásznak köszönhetően. Életéről és munkásságáról írtunk is egy kis könyvet, amelyet 2000-ben a Magyar Csillagászati Egyesület jelentetett meg. Lakits óta néhányan tettek csak kísérletet arra, hogy mérésekkel vé-

gezzenek hazai templomokon. **Halaváts Gyula** 1912-ben nyolc mérést közölt. **Erdei Ferenc** és **Kovács Béla** 1964-ben huszonnégy mérést publikált. A kérdést legkomolyabban **Guszik Tamás** építésztörténész kutatta: több, 1975–1980 között megjelent

A cinkotai evangélikus templom

cikkében 231 hazai templom irányát adta közre. Arra azonban nincs adatunk, hogy miért éppen az adott templomokat vizsgálták, és azt sem tudjuk, mikor és milyen módszerrel mérték ezek a kutatók.

– *Miként zajlottak a terepmunkák? Önök hogyan mérték irányt?*

– A templomok hossz tengelyét a déli vagy az északi falon mértem úgy, hogy odaillesztettem a már említett, iránytűvel felszerelt deszkadarabot. Amikor az iránytű mutatói megnyugodtak, három leolvastást végeztem. A templomfal három különböző részén ismételt meg a leolvasást, így kilenc irányadatot kaptam. Nejem ezeket a számokat feljegyezte a papírlapra. Ezek átlagát képezve megkaptuk a mágneses északi irányt. Aztán indultunk a következő templomhoz.

Mivel az iránytű a mágneses északi irányba mutat, iránytűs mérési adatainkat korrigálni kellett, hogy a valódi – földrajzi, csillagászati – északi irányhoz képest kapjuk meg a templom tengelyirányát. Ismert volt minden esetben az adott hely földrajzi koordinátája, és feljegyeztük a mérés időpontját. Jó földmágnességi programok vannak az interneten: ezek bármely földrajzi helyre és dátumra megadják a mágneses deklinációt, ezzel korrigáltuk a mérést. Méréseink idején – 1995 és 2012 között – az adott hazai településeken átlagosan 2,8 fok – pontosan 1,9-től 4,0-ig – volt a mágneses elhajlás értéke. Az eltérés kicsi ugyan, de figyelembevételét szükségesnek ítéltük.

– *Bevétel legelő vállalkozásokhoz komoly humán és anyagi erőforrásokra van szükség. Az Önök esetében ki támogatta a munkát?*

– Senki. A saját szabad időnket, szabad hétvégeinket, szabadságunkat használtuk fel a mérésorozatra. Magunk fizettük a benzinköltséget, a szállást. Évente száz-százötven templomot mértünk meg.

– *És bizonyára szép élményekkel gazdagodtak mindeközben...*

– Tizenhét éven át jártuk az országot. Sok csodás tájat láttunk, sok gyönyörű és érdekes településen fordultunk meg. Eljutottunk a főváros nevezetességeitől a vidéki székesegyházakhoz, a legeldugottabb kis faluk határában álló műemlékekig. Nemcsak az ép és ma is használatos templomokat, hanem a romosakat vagy csak alapfalakban ránk maradtakat is felkerestük. Volt olyan se-

gítőnk, aki terepjárójával vitt ki minket egy pusztatemplomhoz. Volt, aki több kilométeres gyaloglással a jelzett turistaúton kísért el bennünket egy templomromhoz.

– *Milyen nehézségei adódtak munkájuk során?*

– Sokszor tévedtünk el az autóstérképet használva, hiszen 1995-ben még nem volt GPS-navigáció. Sajnáljuk is, mert az eldugott, romos templommaradványok GPS-koordinátáit jó lett volna bemérni – ezt egy újabb helyszínmérés-sorozatunként ajánljuk másoknak. De mindig akadnak kedves helybeliek, akik útbaigazítottak bennünket.

Sajnos a hazai középkori templomok mintegy felénél egyetlen ismertető tábla sem jelzi az épület nevezetes voltát vagy építésének korát, stílusát. Sok száz kis falunak egyetlen nevezetessége lenne a temploma, de nincs róla útbaigazító tábla... Persze mi pontos jegyzék alapján dolgoztunk, így sokszor mi világosítottuk fel a faluban élőket neves műemlékükéről.

A mai Magyarország területén terveink szerint 1351 templomot kerestünk volna fel, de „csak” 1083-at találtunk meg. Történelmünk viszonyosságairól tanúskodik, hogy a többi eltűnt... A legtöbb a török hódoltság korában pusztult el. A barokk kori újjáépítéskor néha a régi templomrom alapjaira emelték az újat. Előfordult az is, hogy statikai okokból a régi építőanyagból eddigi és új alapokon teljesen új templomot építettek.

Néha idős emberek elmesélték: „Igen, a falu szélén valóban állt az 1950-es években egy templomrom, a kövei nagyon jók voltak az új családi házak, borospincék alapjaiba, mi is hordtunk el belőle bőven!”

– *Az adatgyűjtés és a helyszíni mérések után a közzététel miként sikerült?*

– A **Magyarországi középkori templomok tájolása** című, negyvenhárom oldalas tanulmányunk az **Országépítő** című folyóirat 2012/1-es mellékletében jelent meg, a teljes szöveggel és táblázatos anyaggal, 2012 május közepén. Ez az orgánus (alcíme **Építészet – környezet – társadalom**) a Kós Károly Egyesülés lapja, és a hazai építész-társadalom cégeinek és neves organikus építészeknek a támogatásával már huszonhárom éve jelentkezik. A magas színvonalú, igényes kiállítás kiadványának évente négy száma jelenik meg.

– *Mit tartalmaz a tanulmányuk táblázatos része?*

– A táblázat oszlopaiban megtalálhatók az adott templom azonosításához szükséges adatok: a megye mai neve – tizenkilenc megye és Budapest –, a település mai neve, a templom megnevezése – római katolikus templom, református templom, evangélikus templom, átalakított középkori templom és így tovább –, a templom pontos címe, egyéb megnevezése. A további oszlopok helyszíni méréseink dátumát, a kilenc iránytű-leolvasás átlagértékét, a mágneses elhajlás értékét az adott helyen és adott napon, a templom valódi irányát közlik. Feltüntetjük továbbá a templom építésének idejét.

Középkori templomaink országos listájaként is szolgálhat ez a táblázat az érdeklődők számára. Például Bács-Kiskun megye 17, Baranya megye 50, Borsod-Abaúj-Zemplén megye 122, Budapest 32, Veszprém megye 149 középkori templom adataival

szerepel. Egyébként 872 különböző településen mértük az 1083 templomot. Ma 581 a római katolikus, 245 a református, 12 az evangélikus, 7 a görög katolikus, 3 a görögkeleti egyház használatában van. A használatban nem levő és a romos állapotú templommaradványok száma 235.

– *Mit árul el mérési eredményeik elemzése? Keleteltek-e a templomaink?*

– Három megállapítást tettünk. Egyrészt igen, elmondható, hogy középkori templomaink nagyjából kelet felé néznek. Ugyanakkor mégsem néznek pontosan keletre. Az irányok ugyanis nagyon szétterülnek, szóródnak egy 66–77 fokos szögterületben, a 40–46 fokos iránytól a 112–117 fokos irányig tartóan.

Igaz ugyan, hogy az épületek 97 százaléka a 66–77 fok közötti mező valamely irányába esik, és csak 1,5 százalékban vannak ettől még északabbra és 1,5 százalékban még délre tájoltak. Viszont ez a tartomány nagy, a szóródás jelentős, az irányokból egy véletlenszerű, Gauss-féle haranggörbe alakul ki. Azaz a templomokat nem célszerűen, hanem véletlenszerűen tűzték ki nagyjából keleti irányba.

Nem állapítható meg sem a napéjegyenlőségek vagy a napfordulók irányába, sem a fő- vagy mellékégtájakra, avagy bármilyen más kitüntetett irányba való törekvés. Pontosán keletre nem sok templom néz. Ha öt-fokos eltérést megengedünk, akkor – a 85 és a 95 azimut közé – 211 templom irányul, a kapott adatok tizenkilenc százaléka. A további nyolcvanegy százalék nem közelíti meg a pontos keleti irányt.

A harmadik levonható következtetés, hogy a templomok irányai a keleti égtájhoz képest aszimmetriát mutatnak. Az 1083 templom irányának átlaga 78,3, kerekítve 78 fok, azaz nem a 90 fokos azimuttal jelölt keletpont felé mutat, hanem attól 12 fokkal eltér az irányok átlaga. Ha kelet felé nézünk, akkor a templomtengelyek balra, azaz észak felé húzódnak el. 851 templom a 0–90 fokos, 232 templom a 91–359 fokos tartományba irányul. A jelentős aszimmetria miatt hetvenkilenc százalékban balra és huszonegy százalékban jobbra térnek el templomaink hossz tengelyei a kelethez képest.

Megmértük még tizenhárom ökeresztény templomunkat a 3–4. századból: ezek még nem nagyon mutatnak keletre irányozottságot. Megvizsgáltuk kilenc török szakrális épületünket is a 16–17. századból: ezek délkeletre irányítottak, azaz Mekka felé néznek.

– *Érdekesen kapcsolódik vizsgálataikhoz a védőszentek témaköre...*

– Megvizsgáltuk a védőszentekkel való esetleges kapcsolatot is. Elterjedt vélekedés, hogy a középkori templomokat a templom védőszentje névünepének reggelén tűzték ki a felkelő nap irányába. A táblázatban szereplő templomok megmért irányjaival végre ellenőrizhettük, helytálló-e ez a nézet. Mindezek alapján kijelenthető, hogy nincs kapcsolat a középkori védőszentek nevét viselő templomok irányja és az adott védőszent névünepén felkelő nap irányja között.

– *Tehát a védőszentlegendának vége?*

– Sajnos igen. Jobban örültünk volna, ha lett volna valami kapcsolat, pláne ilyen jól érthető és alkalmazható összefüggés, vártuk, hogy az eredmények alátámasztják az elméletet. De nincs kapcsolat! Ámde az is eredmény, hogy ez kiderült. Odamentünk, megmértük, elemeztük az adatokat, és a végeredmény az, hogy nincs ilyen összefüggés – ennyivel is többet tudunk, nem volt hát hiábavaló a munkánk.

■ REZSABEK NÁNDOR

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 12. VASÁRNAP – 2MÓZ 34,6–10

Isten megbocsát, hogy megtisztíthasson

A pusztában Isten megbocsátott az aranyborjú körül táncoló, ellene lázadó népének, de a nép ettől nem lett jobb. Szívében továbbra is ott él a lázadás, és ezt Mózes is tudja. Nem is tagadja, amikor Isten előtt közbenjár értük: „...keménynyakú nép ez.” Szívükben továbbra is ott élnek azok a bűnök, amelyek az aranyborjú elkészítésére indították őket.

Isten nem egy lázadó szívű, ellenszegülő népet akar bevinni az ígért földjére. Ezért szövetséget köt velük, de ez nem azt jelenti, hogy a moszoni állapotokban bemehetnek Kánaánba. Negyven évig kell a pusztában vándorolniuk, hogy szívük megtisztuljon. A pusztában bűnhődniük kell, de mivel Isten szövetségre lépett velük, a büntetés már nem pusztulásukat, hanem megtisztításukat fogja szolgálni.

Isten mégsem csupán a rájuk váró szenvedésekkel fogja őket megtisztítani, hanem azzal is, hogy a szenvedések közepette hatalmát is megmutatja nekik. Kiszolgáltatja őket számtalan veszélynek, engedi, hogy túlerőben levő ellenség törjön rájuk, hogy eközben megtapasztalják: Isten az egyedüli szabadítójuk. Kiszolgáltatja őket az éhségnek és a szomjúságnak, hogy megtanulják, számukra nem a kenyér és nem a víz jelenti az életet, hanem Isten az élet egyetlen szükséges és önmagában elégséges feltétele. Ha Isten velük van akkor, amikor kell, a sziklából is víz fakad. Ha kell, az ég hullat kenyeret.

A pusztában vándorló nép számára a tisztulás tanulási folyamat. Meg kell tanulni, hogy nincs okuk félelemre, és nincs okuk zúgolódásra,

mert Isten hűséges szövetséges. Mindig, minden körülmények között velük van, és ez elég. Néha jelenlétét közvetlenül is tapasztalhatják, máskor csak a segítsége érkezik épp idejében. Meg kell tanulni, hogy Isten akár láthatóan van jelen, akár láthatatlanul, soha, egy pillanatra sem hagyja el őket.

Amikor a tisztulás negyven esztendejének elteltével a nép átkel a Jordánon, és Kánaán földjére lép, többé nincs a szívében félelem. Engedelmesen követi Isten parancsait, és ujjongó szívvel veszi birtokba örökségét.

A bűnbocsánat már az ószövetségben sem volt azonos a büntől való megtisztulással, a bűn eltörlésével. Eredetileg az áldozati állatok leölése sem a bűn eltörlésére történt, hanem azt volt hivatott kifejezni, hogy Isten megbocsátotta a bűnt, és ezért beéri azzal, ha egy állat életét oltják ki a bűnös élete helyett. A bűnös pedig moratóriumban részesül: időt nyer, hogy bűnétől megtisztuljon addig a napig, amelyen Isten ítéletet mond fölötte.

Ezen a ponton az ószövetség túlmutat önmagán, és kimondatlanul is feltételezi, hogy Isten gyermekeinek a földi Kánaánon túl – amely ideiglenes, és ahol az élet mulandó – van egy végső és elmúlást nem ismerő örökségük is. Jézus ezt hol a *mennyek országaként*, hol *Isten eljövendő országaként* hirdeti meg, és világosan beszél arról, hogy a belépést ítélet előzi meg. Mert az Istennel való, vég nélküli közösségben nem lehet helyük olyanoknak, akikből hiányzik az Isten iránti feltétlen bizalom, akik lázadó indulatokat táplál-

nak Isten ellen. Más szóval: akik nem fogadják el Isten szeretetét, és nem szeretik Istent. Ennek pedig az a legfőbb jele, hogy nem szeretik embertársaikat sem, viszont bizalmatlanságot és gyűlöletet táplálnak szívükben mások iránt.

Kétségtelenül hinnünk kell: Isten megbocsátotta bűneinket, és ezért elfogadta, hogy Jézus helyettünk haljon meg, hogy mi időt nyerjünk az Isten elleni lázadó indulatoktól és a gyűlöletől – minden bűn gyökerétől – való megtisztulásra. Földi életünk minden napja és perce ezért kegyelmi idő. De ahogy az ószövetségi népnek sem a maga erejéből és elhatározásából kellett a pusztában a lázadás bűnétől megtisztulnia, hanem Isten maga munkálta megtisztulását – egyrészt szenvedések, másrészt hatalmas csodák által –, úgy Isten bennünket sem hagy magunkra. Hiszen a magunk erejéből nem is lennénk képesek az Isten iránti bizalmatlanságot és zúgolódást kiűzni a szívünkéből. Mint ahogy azokat sem tudjuk a magunk erejéből szeretni, akik velünk ellenségesek, akik arra törekednek, hogy szavaikkal és tetteikkel ártsanak nekünk, akik a becsületünkbe gázolnak, jó hírünket rombolják.

Am ha belátjuk, hogy naponta segítségre van szükségünk ahhoz, hogy valóban más emberré, olyan új emberré legyünk, akinek a szívében többé nincs hely az Isten jóságával, igazságosságával, szeretetével szembeni kételyeknek, és nincs hely a revánsvágyának, a gyűlöletnek sem más emberekkel szemben, akkor Isten nem hagy minket magunkra. Akkor Jézus halálát naponta hatékonyan

munkálkodó erővé teszi az életünkben, hogy néha a szenvedéseiben való részesezés által, néha hatalmának csodálatos tapasztalása által megszülessen és naponta erősödjön, növekedjen bennünk az az új ember, aki – bárhogy alakul is a sorsa – feltétel nélkül bízik Istenben, és feltétel nélküli szeretettel viseltetik embertársai iránt. Akkor azonfelül, hogy Jézus haláláért bűneink bocsánatot nyertek, az ő vére valóban el is törli azokat ott, ahol vannak: a szívünkben.

Ha engedjük, hogy Jézus halála nap mint nap végezze bennünk bűntörlő, tisztító munkáját, akkor azon a napon, amikor kegyelmi időnk lejár, Isten örömmel fog bebocsátani minket gyermekei örökségébe, a vele való szüntelen közösségbe, az el nem múló életbe.

Am ha úgy reménykedünk bűneink bocsánatában és Isten kegyelmében, hogy a bűneink elleni naponkénti harcot, a büntől való megtisztulást fölöslegesnek ítéljük, és ellene szegülünk Isten Lelkének, hogy Jézus halálát aktív, büntörlő és újjáteremtő erővé tegye az életünkben, akkor kegyelmi időnket elveszítjük, és magunkat rekesztjük ki az Isten gyermekeire váró örökségből.

Mert a bűnbocsánat az új szövetségben is moratórium: az ítélet elhalasztása és Jézus haláláért ajándékba adott kegyelmi idő a büntől való tényleges megtisztulásra, amelyet Isten maga visz véghez övéi életében, hogy az ítélet napján készen találtsanak örökségük átvételére abban az újjáteremtett világban, ahol Isten lesz minden mindenekben.

■ VÉGHELYI ANTAL

„A megrepedt nádszálat nem tör össze, a füstölő mécses nem oltja el.” (Ézs 42,3)

HETI ÚTRAVALÓ

Szentháromság ünnepe után a 12. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéi a bűn és a betegség, az emberi lét e két alapvető kérdésére adnak közös választ: Isten igazít meg a belé vetett hit által Krisztus érdeméért. Őt bűneink miatt törték össze, az ő sebei árán gyógyultunk meg, s a teljes Írás hirdeti: „...én, az Úr, vagyok a te gyógyítód.” (2Móz 15,26) „Kegyelemből tartattatok meg, hit által, és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez.” (Ef 2,8; LK) Az ő szelíd szabadító szolgálója – heti igényeket betöltve – földi életében igazán hirdette a törvényt és „a mennyek országának evangéliumát, és gyógyított mindenféle betegséget és erőtlenséget a nép körében” (Mt 4,23). Ezért hittel kérheted: „Te benned bízom, Uram! / A te igazságod szerint ments meg, szabadíts meg!” (GyLK 721,1–2) Luther vallja: „Mikor Isten megigazított, akkor Krisztus vérevel mint váltságdíjjal a bűn hatalmából tulajdonává vásárolt meg. Istené vagyok, Krisztus a királyom, s csak neki engedelmességek. Erre erőt a megszentelő Szentlélek ad nekem.” Jézus mentő s irgalmas szeretetét látjuk gyógyításainál: „*Effata, azaz: nyílj meg!*” – így szólt négy szemközti a süketnémához. A sokaság ezt hirdette: „Mindent helyesen cselekedett: a süketeket is hallóvá teszi, a némákat is beszélővé.” (Mk 7,34.37) Jézus az őt üldöző Sault pedig választott eszközévé tette, aki új látást nyert Anániás által: „...Jézus, aki megjelent neked az úton..., azért küldött, hogy újra láss, és megtelj Szentlélekkel!” Pál megkeresztelkedett, „és azonnal hirdetni kezdte a zsinagógákban Jézusról, hogy ő az Isten Fia.” (ApCsel 9,17.20) Jézus gyógyí-

tott két vakot, akik hitték, hogy meg tudja tenni: „...megérintette a szemüket, és ezt mondta: »Legyen a ti hitetek szerint!« Erre megnyílt a szemük.” (Mt 9,29–30) Mirjám a testvére ellen lázadott, és poklos lett. „Ezért így kiáltott Mózes az Úrhoz: Istenem, gyógyítsd meg őt!” (4Móz 12,13) Hét nap múlva visszafogadták a táborba gyógyultan. A holdkóros fiúból nem tudták kiűzni az ördögöt a tanítványok kishitűségük miatt. „Bizony mondom néktek: ha akkora hitetek volna, mint egy mustármag..., semmi sem volna nektek lehetetlen.” (Mt 17,20) Jakab tanácsa: „Beteg-e valaki közöttetek? (...) Valljátok meg azért egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok. Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének.” (Jak 5,14.16) De ki lehet igaz Isten előtt? Akit ő ingyen megigazít kegyelméből, s megvált Krisztus által; „...mert ahogyan ő (az Úristen) igaz, igazá teszi azt is, aki Jézusban hisz.” (Róm 3,26) A Keresztelő Jánost lefejező „róka” Heródest nem Jézus lényé, csak csodái érdekelték volna: „Hosszasan kérdezgette őt, de Jézus semmit sem válaszolt neki.” (Lk 23,9; lásd EÉ 328,2) A felséges, ám könyörülő Isten ma is felüldíti a megtört és alázasatos lelkű ember szívét. „Láttam útjait, mégis meggyógyítottam és vezetem őt. (...) Ezt mondja az Úr: Meggyógyítottam őt!” (Ézs 57,18.19) „A te gyógyító szent kezéd / Orvosolta fájdalmam...” (EÉ 373,3) Jézus, üdvösségem.

■ GARAI ANDRÁS

Oratio œcumenica

Mindenható Urunk, felséges Istenünk, aki végtelen hatalmaddal jelen vagy a világ mindennapjaiban! Hálát adunk neked, hogy kapcsolatot keresel és találsz mindazokkal, akik segítségül hívják a te nevedet. Ámulva csodáljuk bátorságodat, hogy a benned bízókat sem veszed ki a világ forgatagából, hanem megőrzöd őket. Megőriztél mindedig bennünket is. Ezért borulunk le könyörgéssel színed elé.

Kérünk téged... Szavadért. A ma is teremtő, megújító szóért. Ne engedd elhallgatni, se elhalkulni közöttünk. Mert igéd útmutatása nélkül célt tévesztett és szárnyaszegett minden emberi próbálkozásunk.

Nyitottságért. Hogy jelenléted és szereteted számtalan jeléből minél többet észrevegyünk, és ezek is erősítsék hozzád való kötődésünket.

Türelemért, hogy ne szabjunk hátrált cselekvő szeretetednek, hanem gyermeki bizalommal hagyjuk rád mindazon dolgokat, amelyeken nem tudunk változtatni.

Békességért, hogy a külső feszültségek és belső bizonytalanságaink is elcsendesedjenek jelenlétedet megélve.

Szabadságért, hogy felszabadult lélekkel hirdessük mindazt, amit megtapasztalunk engedtél a mindenség határtalanságából.

Áldunk téged, hogy engeded megtapasztalunk a kicsinységben rejlő erőt, a nagyságban rejlő felelősséget, a sikerélményben rejlő ösztönzést és a kudarcokban rejlő irányítást.

Könyörgünk mindazokért, akik nélkülözni kénytelenek a veled való kapcsolatot. Mindazokért, akiknek megfakult a kapcsolatuk veled. Mindazokért, akik szándékosan fordulnak el tőled. Mindazokért, akik beérik formális kapcsolattal, amikor rólád van szó. Mindazokért, akiket éppen a magukat Krisztus-követőknek való kiadásuk messzire tőled. Mindazokért, akik keresnek téged, és akiket te keresel.

Urunk, aki Krisztusban eljöttél hozzánk, és Lelkoddal megtartasz minket, adj nekünk őszinte hitet, a jelenbe és eljövendőnkbe vetett reménységet és a te szeretettedben való szüntelen örvendezést! Ámen.

■ PAPP ANDREA NAPLÓJÁBÓL

Indulunk nyaralni!

A generációk közötti különbség sok mindenben tetten érhető családi életünkben, többek között a nyaralásra való készülődésben. Nagyjám egyre többször emlegette nyugtalanul a napokban, hogy nagymamák, mielőtt elindultak a tengerpartra, két hétig készültek rá. Az egész nappalit elárastották a bőröndök és a ruhák: kipakoltak-bepakoltak és csomagoltak. Mi pedig nyomokban sem követjük a példájukat.

Ha egy-két napra megyünk valahová, azt általában indulás előtt egy órával találjuk ki, és gyorsan telepokoljuk az autót csomagokkal és gyerekekkel. Imádkozunk a kocsi, és indulunk: kalandra fel! Ha egy hétre megyünk el, akkor már előző este pakolászunk.

A nagyszülők példájára és fiam buzdítására idén már napokkal előbb készülődni kezdtem.

Legalábbis úgy tettem, hogy megnyugtassam őket. Minden házimunkát azzal a csatakiáltással végeztem: „No, most készülök a nyaralásra!” És békésen kitergettem a lányokkal. Főztem – „Ebből már csomagolok is!” De éppen elfogyott ebédre minden.

Egy dologban azonban nem játszottunk „mintha”-játékot: esténként – már egy héttel előre – imádkoztunk az utunkért.

Az indulás előtti estén elárastottuk a nappalit bőröndökkel és ruhákkal: kipakoltunk-bepakoltunk és csomagoltunk. A végén a felét visszatettük a szekrényekbe, hogy a csomagok mellé a gyerekek is beférjenek az autóba. Befértek, minden a helyére került! Úgy néztünk ki, mint egy túlélőtábor, de elindultunk – örömmel, békességgel megrakodva!

Nadrágos Jézus

Dél előtt tíz óra volt. Megcsörrent a telefonom. Sírós hang szólt bele, átfolytak hozzám a bárátnóm könnyei. Az édesanyja újra sugárkezelést kapott, és most emberfeletti szenvedéseket él meg, már ópiumos gyógyszerrel kell szednie. Könyörgött: imádkozzunk a szenvedőért! Természetesen – mondtam, majd miután kinyomtam a telefonom, szétnéztem magam körül, mennyire van rendben az imádság helye és ideje.

Pusztamaróton álltam egy rozzant kis büfé előtt, épp elkészült a kávé, a tulaj az unokájáról mesélt rendületlenül, aki a közelben egy traktort berregtetett... vagy javított. Nem messze tőlem a családom apraja egy fához rögzített kötélén lógott fejfelé, ég és föld között, önfeledten sikítózva. A rét másik szegletében nyugdíjastábor énekel mámorosan – „A börtön ablakába...” –, a férjem a kéktúrabelyegzőt üldözte már hosszú percek óta.

Azt mondtam a telefonba, hogy imádkozunk! Itt a Bibliám. Szeretnéve a kaoszban azt kérdeztem az Úrtól, hogy no, most hogyan és hol imádkozzam? Sürgős lenne az ügy! Megittam a kávémat, a gyerekek kipörögtek, és úgy öt percen belül úton voltunk a hegyek felé, traktor és nénik csendesedtek...

Alig mentünk a szálláson túl a csend felé, egy gyönyörű rétre találtunk, és egy kis temetőre. A családom elment geológát keresni, én meg ott maradtam egy fészület előtt. Az 1800-as évek végén készült egy házaspár jóvoltából. „Ezen kegyeletes emléket az Isten dicsőségére és az Úr Jézus Krisztus tiszteletére állították” három kicsi gyermeküknek. Kettő: Károlyka és Laczika pár napig élt, Katinka pedig két évet.

A legkülönösebb az volt, hogy a fészületen a Jézus-figura nadrágban volt. Lehet, hogy csak a készített prűdériája, mégis az jutott róla eszembe, hogy mennyire emberi, mintha az édesapa magát álmódta volna a keresztre.

Nem lehet elmondani, valahogyan megszűnt tér és idő, és az emberi fájdalom közepében álltam. Csak folytak a könnyeim, és imádkoztam. Kaptam az Úrtól legalább fél óra csendet és egy fantasztikus, imádságra hívó helyet! Hálát adtam érte.

A másik helyre egy óra múlva találtunk. A táblácskán ez állt: „Keresztre feszített Jézus, hallgasd meg imáinkat!” Az egész család imádkozott. A harmadik hely egy sziklába vajt fészület volt, a negyedik egy templom.

Az utunk záránokútt lett egy beteg édesanyáért! Imádságra hívó út lett, Isten dicsőségére, a kezdeti kaotikus indulás után. Ezek nem véletlenek!

Szeretetlenek a víz alatt

A vízparton legeslegjobban olvasni szeretek. Leülök egy padra, és elmerülök a betűkben nyakig. Még arra sem vetemedem, hogy fürdőruhát vegyek, jobb szerzetem „civilben” maradni. A gyerekek ezt már megszokták; tudják, hogy anya mindig elérhető orrot fújni, inni adni, enni adni, törülközőt hozni, elveszett kisvödröt keresni... Így haladok lapról lapra, lassan, kimerően. Olvasási tempómat még tovább lassítja, hogy gyakran elgyönyörködöm a családomban, és hálát adok értük... megkeresem, hol tartottam... hálát adok... olvasok.

A férjem egyszer váratlan kéréssel állt elé: szeretne velem együtt búvárkodni. Tengerparti kempingben nyaraltunk már négy napja, és az olvasás mellett csak futkároztam néha, ha élő rákot, csigát szerettek volna a fiókáim megmutatni testközlelől.

A kérésre legszívesebben azt feleltem volna, hogy „jaj, ne, majd jövőre!”, de ezt a mondatot már tavaly elsütöttem. Maradt a „majd holnap, de akkor biztosan” kijelentés. Ezt megismételtem másnap is, de harmadnapra már elfogyott a „holnap”.

Elhatározásra jutottam: a férjemért, a szerelemért bemegyek a tengerbe! Lesz, ami lesz! Akár sós, akár hideg. Rákészültem, felkészültem..., a gyerekek gurultak a nevetéstől, amikor két szikla közé beakadt a búvártalpom, bár háttal próbáltam becsobbanni, bemászni a hullámokba. Otthagytam a békálábat, és mentem meztláb. A part már üres volt, így szerencsére csak ők nevettek... meg én. Ránéztem

még a négy buksira, csak pár percre tűnök el! Integettek. Eltűntek.

Amikor a szívem alatt hordtam elsőszülöt-tünket, nem tudtam elképzelni sem, hogyan fér be a harmadik a teljességünkbe. Megszületett: teljesség lett! Amikor jött a második, ugyanezt éreztem: hát a teljességbe hogyan fér be még valaki!? Megszületett: teljesség lett újra! És újra és újra!

Azon gondolkodtam a víz alatt, ahogy a férjemmel kézen fogva haladtunk előre, hogy már tizenkét éve nem voltunk együtt kettesben sehol. De most itt vagyunk! A gyerekekhez közel, de mégis egy egészen más világban. Ha ezt látná a sokszor és sokat idézett Chapman tanár úr a szeretetlenelveivel! Mindet kimerítettük! Öt perc alatt és egyszerre! Mert csak ennyi időnk volt.

Fogtuk egymás kezét testi érintésben, minőségi búvárkodásban, vigyáztunk szívesen egymásra, ajándék kagylókat adtunk egymásnak, miközben elismerő buborékokat fújunk ki a csö-vünkön. A világ egyik legeslegszebb öt perce volt. A halakra, kövekre nem nagyon emlékszem, csak a kézfogásra. Megsokszorozta, megáldotta az Úr a percekét, és lelki ajándékká tette. A kettesben hiánya feltöltődött évekre visszamenőleg és előre is. Csoda volt mindkettőnknek!

Kézen fogva bukkantunk ki, gyermekeink már fülig érő mosollyal vártak. Ők is látták, hogy boldogok vagyunk, és summázták: „Ó, de romantikus!”

Jól megkergettük és megcsiklandoztuk őket.

A kárhozatos bálványimádásról

► A hagyományok tisztelete az első – tette egy-értelművé újra május 24-i ülésén a Magyarországi Református Egyház (MRE) Zsinata, miután elfogadta a Heidelbergi káté új fordítását, de elvetette a szöveg csonkítását vagy egy esetleges kiegészítés betoldását. Az evangélikus szempontból sem érdektelen zsinati vitáról testvéregyházunk hírportáljának összefoglalóját közöljük, a szomszédos oldalon pedig – az evangélikus álláspont ismertetése előtt – egy nemzetközi hí-rű katolikus tudós szerkesztőségünknek (is) megküldött levelét adjuk közre.

Május 24-én a XIII. zsinati ciklus tizedik ülészaka első napjának kiemelkedő témája volt a Heidelbergi káté új fordítása. A terv az, hogy ha a Magyarországi Református Egyház Zsinata elfogadja a szöveget, az ismét az ügyet eddig is gondozó, a Kárpát-medencei reformátusokat tömörítő Generális Konvent elé kerül. Ha minden részegyház jóváhagyja, akkor 2013-ban, a Heidelbergi káté létrejöttének négyszázötvenedik évfordulóján közös zsinaton fogadhatja el a Magyar Református Egyház hitvallási iratának az új fordítást. Tehát a kátéfordítás ügye túlmutat az MRE keretein, közös Kárpát-medencei folyamatról van szó.

A zsinat köszönetet mondott a Heidelbergi kátét fordító bizottságnak a káté új szövegváltozatú fordításának elkészítéséért, illetve elfogadta, hogy a bizottság által átdolgozott szöveg a Magyar Református Egyház egységesen használt szövegű hitvallása legyen.

Reformátusok a katolikus miséről

Ennek a témának izgalmas része volt a nyolcvanadik kérdés szövege. A javaslat szerint a katolikus misét bálványimádásnak minősítő mondat csak zárójelben kerülne be a szövegbe, csillagozva meg is magyaráznák, hogy ma már ez a bántó kifejezés nem használatos.

A 80. kérdés és válasz így hangzik:

Mi a különbség az úrvacsora és a pápista mise között?

Az úrvacsora azt tanúsítja egyrészt, hogy Krisztus egyszeri keresztáldozatáért teljes bűnbocsánatot nyertünk, másrészt hogy a Szentlélek minket a Krisztusba olt, aki most valóságos teste szerint a mennyben, az Atya jobbján van, és azt akarja, hogy őt ott imádjuk.

Ezzel szemben a mise tagadja, hogy élő és holt elnyerhetné Krisztus szenvedéséért a bűnbocsánatot, hacsak a misemondó papok nem mutatják be naponta értük a Krisztus áldozatát. Továbbá azt tanítja, hogy Krisztus testileg van jelen a kenyér és a bor színe alatt, és ezért ezekben kell őt imádni. A mise így alapját tekintve megtagadja Jézus Krisztus egyszeri áldozatát és szenvedését, és ezért kárhozatos bálványimádás.

Protestáns emlékülés a Raoul Wallenberg-centenárium alkalmából

A Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyarországi Református Egyház a Wallenberg-emlékbizottsággal együttműködve protestáns emlékülést rendez a Raoul Wallenberg-centenárium alkalmából augusztus 30-án, csütörtökön, 17 órától a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében, amelyre tisztelettel meghívjuk.

Program

- Megemlékezés és imádság – 16 órakor a Szilágyi Erzsébet fasori Raoul Wallenberg-szobornál
- Köszöntések – 17 órakor a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében
- Magyarországi Evangélikus Egyház – Pröhle Gergely országos felügyelő
- Magyarországi Református Egyház – Bölcseki Gusztáv püspök, a zsinat lelkeszi elnöke
- Wallenberg-emlékbizottság
- Előadások
- Raoul Wallenberg-ről svéd szemmel – Martin Modeus püspök, Linköping
- Zsidómentő szolgálat a Magyarországi Református Egyházban – dr. Horváth Erzsébet, az MRE Zsinati Levéltár igazgatója, az Országos Református Gyűjteményi Tanács elnöke
- Zsidómentő szolgálat a Magyarországi Evangélikus Egyházban – dr. Gombocz Eszter főiskolai tanár
- Hozzászólások
- Záróáldás – Gáncs Péter elnök-püspök

E szövegrésszel kapcsolatban így hangzott a határozati javaslat: „A Zsinat elfogadja, hogy a Heidelbergi Káté 80. kérdésére adott válaszból »és ezért kárhozatos bálványimádás« kitétel zárójelben, valamint a lábjegyzetben így jelenjen meg: »A kifejezést csak a történelmi hűség kedvéért hagytuk a szövegben. Amit a 16. században a Káté szerzői jónak láttak, azt ma már – mint római katolikus hittestvéreinket bántó kitételt – nem használjuk.«”

Zárójelek, lábjegyzetek

Parázs vita kezdődött. Az előterjesztő, dr. Márkus Mihály a Jogi és Egyházalkotmányi Bizottság részéről, valamint a fordítóbizottság elnökeként rögtön az ominózus 80. kérdés megvitatásával kezdte. A szövegrész kapcsán először 1993-ban merült fel, hogy ellenkezik a katolikus egyház mai tanításaival. Egyes helyeken – így erdélyi hittársaink – ezt a részt el is hagyták. A nyugalmazott püspök hozzátette: a 80. kérdésfelelet nem is szerepelt a káté első kiadásában.

Dr. Szabó István püspök hozzászólásában erre reagálva megjegyezte, hogy a Heidelbergi kátét a magyar reformátusok ezzel a kérdéssel együtt vették át, mert a második kiadást tették a magukévá. „Nem bántunk senkit, ha hitvallásunkban egy 16. századi, markáns hitvallás jelenik meg” – jelentette ki Szabó István, aki szerint a legjobb, ha így marad a szöveg. A dunamelléki püspök azzal is érvelt: nemcsak egy négyszázötven éves szövegről van szó, a tanítás ma is érvényes és fontos, mert a református egyháztagok között ma is előfordul a szentségimádás. „Amit a káté kimond, azt ma is így gondoljuk, de nem így mondjuk.”

Dunántúli tagtársa, Elter István megjegyezte, hogy nem szabad feladni azokat az eszméket, amelyek miatt a reformáció kialakult.

A Heidelbergi káté nem Szentírás – kezdte mondandóját Futó Zoltán, aki szerint ha a változtatás igénye meg lenne, nem egy pontra kellene fókuszálni, hanem az egész hitvallást tanulságos lenne átnézni. Pintér Gyula felidézte, hogy ő egykor éppen a 80. kérdés miatt került összetűzésbe katolikus hittársaival. Simonfi Sándor felhívta a figyelmet arra, hogy eredetileg a fordítás megvitatásáról volt szó, így a zsinat feladata az azzal kapcsolatos döntéshozás lenne, nem pedig a hitvallás megváltoztatása. Török Zoltán kiemelte, hogy a kátét nemzedékek ismerték meg ebben a formájában. Nagy Balogh Csaba feltette a kérdést: mivel a káté kérdés-feleletei igehelyeket is tartalmaznak, azokra hivatkoznak, akkor az igehelyeken is változtatni kell?

A vitán felmerült az is, hogy a szöveg maradjon, de az előszóban helyet kaphatna a zsinat vitája, egyfajta gesztusként a katolikus testvérek felé. Végül győzött a református hagyományok tisztelete: a zsinat név szerinti szavazáson (17 igennel és 57 nemmel) nem fogadta el a határozati javaslatot.

► Reformatus.hu

Meghívó lelkésszentelésre

„Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve: többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amit most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem.” (Gal 2,20)

Szeretettel hívjuk Önt és kedves családját a szegei evangélikus templomban (6720 Szeged, Tisza Lajos körút 16.) augusztus 25-én, 15 órától tartandó ünnepi istentiszteletre, amelyen dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke lelkésszé szentel bennünket.

Dr. Agod Anett
Dr. László Virgil

Nem kárhozatos bálványimádás!

A magyarországi reformátusok XIII. zsinati ciklusának tizedik ülésén, ez év május 24-én név szerinti szavazással a 74 jelen lévő vezető személyiség 57 : 17 arányban úgy ítélte, hogy az átváltoztatást, az átváltoztatott kenyérből Krisztus testét, az átváltoztatott bort Krisztus vérének hinni „kárhozatos bálványimádás”.

Mivel Krisztus maga parancsolta meg követőinek egyedüli életétöként az ő testének és vérének vételét, a szavazók – ártó módon – a saját nyájukhoz tartozókat ellenük ellen szavazták! Úgy döntöttek, hogy a négyszázötven évvel ezelőtti *Heidelbergi káté* 80. paragrafusára szerint a katolikusok miséjét, az átváltoztatást, az Eucharisztia tiszteletét és vételét ma is „kárhozatos bálványimádásnak” tartják, és ezt a viszonyulást írják elő a saját nyájukhoz tartozóknak, és ezzel a saját híveikben is súlyos zavart okoztak. Még a reményét, a hitét is elvesztették tőlük, hogy Krisztus intelmét valahogy mégiscsak teljesíthetik, hogy testének és vérének vételében valahogy mégiscsak részesülhetnek ők is.

A természettudomány a létező anyagi világra vonatkozóan az egzakt, a feltárt igazságok teljességének pontos képviselője. Az igazság képviselőjének ilyen kötelezettsége miatt egy hívő természettudományos ember számára, aki aggódik a magyarság, az emberiség bajbajutottsága, gyermekeink, unokáink jövője miatt, kötelező felemleni a szavát, amikor az élet záloga, az igazság ellen tesznek, amikor igazságok tárát – legyen az akár a szavakban kinyilatkoztatott igazságok tára, a Szentírás – megcsonkítják.

Különösen, amikor az egyedüli igaz életetőnek, Jézus Krisztusnak a szavait, parancsait – a legfontosabb parancsait, intelmeit – hagyják el vagy ferdítik el, és közben, megtévesztően, a fiatalokat megrontóan, Krisz-

tus követőinek, keresztényeknek vagy keresztényeknek hirdetik magukat.

A Krisztus-követővé, Krisztus megvallójává, ígérete szerint az örök élet várományosává váláshoz Krisztus szavai, intelmei teljességgel eligazítók, egyértelműek, mindenki ellenőrizheti, senki nem csorbíthatja, senki nem vehet el belőle semmit: „Bizony, bizony mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok a vérének, nem lesz élet bennetek. De aki eszi az én testemet, és issza az én véreimet, annak örök élete van, s feltámasztom az utolsó napon. A testem ugyanis valóságos étel, s a vérem valóságos ital. Aki eszi az én testemet, és issza az én véreimet, az bennem marad, én meg benne. Engem az élő Atya küldött, s általa élek. Így az is élni fog általam, aki engem eszik. Ez a mennyből alászállott kenyér nem olyan, mint az, amelyet atyáitok ettek, és meghaltak. Aki ezt a kenyeret eszi, örökké él.” (Ezeket mondta, amikor Kafarnaumban a zsinagógában tanított – Jn 6,53–59.)

Az Emberfia teste és vére pedig, amire Krisztus utal, nem más, mint az utolsó vacsorán önmaga által a saját testévé és vérévé átváltoztatott kenyér és bor. Ezt a csodálatos tettet (magát az átváltoztatást) a Szentlélek közreműködésével az idők végezetéig feladatként továbbadta az apostoloknak, majd folytonossággal az apostolok és az apostolutódok által felszentelt papoknak: „Most a kenyeret vette kezébe, hálát adott, megtörte, és odanyújtotta nekik, ezekkel a szavakkal: *Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt tegyétek az én emlékezetemre. Ugyanígy a vacsora végén fogta a kelyhet is, és azt mondta: Ez a kehely az új szövetség az én*

véremben, amelyet értetek kiontanak.” (Lk 22,19–20)

Az utolsó vacsora központi eseménye az átváltoztatás és az átváltoztatás folytonos megismétlésének megparancsolása, vagyis az Oltáriszentség, az egyház, az „egy, szent, egyetemes és apostoli anyaszentegyház” (ahogy a *Nicea–konstantinápolyi*

hitvallásban van) alapítása lényegében azonosan van leírva a másik két szinoptikus evangéliumban is (Lk Mt 26,26–28; Mk 14,22–24).

A kezdetektől – az ősegyházban – az apostolok és utánuk azok, akiket

kezdrátétellel erre felszenteltek, az összejöveteleiken, sokszor titokban, a Szentlélek erejével a kenyeret és a bort a mennybe felment Jézus Krisztus testévé és vérévé változtatták át. Az átváltoztatott kenyeret, az Oltáriszentséget az összejöveteleiken nem fogyasztották el teljesen, hanem féltve őrizték, hogy alkalmas időben

elvigyék a börtönbe zárt, megkínzott, beteg testvéreiknek a gyógyításukra, gyógyulásukra, megerősítésükre.

Tehát a kezdetektől, a Krisztus mennybemenetelét követő első pünkösdötől, az apostolok igehirdetésé-

nek kezdetétől azokat, akik Krisztus követői, megvallói lettek, keresztényeknek, Krisztus testét, a testévé átváltoztatott kenyeret evőknek és Krisztus vérének, a vérévé átváltoztatott bort ivókknak nevezték. Így a kezdetektől és az idők végezetéig Krisztus követői, a keresztények legpontosabb, legegységesebb meghatározása, definíciója: „*titokzatosan Krisztus testévé átváltoztatott kenyeret evők és a vérévé átváltoztatott bort ivók közössége.*”

Abban a nagy bajban, amelybe az emberiség és benne a magyarság, a magyar nép, minden más népnél fokozottabban is, mostanra beleesdődött, ez az érthetetlen, felfoghatatlanul mély gyűlöletből fakadó zsinati állásfoglalás nagy hiba, nagy baj, súlyos vétség, a magyarság bajbajutottságát sokszorososan tetéző, ártó tett volt! A fosszilis szén rohamos fogyása, az élővilág, különösen az élő erdőségek pusztítása és az általános elszennyeződés parancsolóvá teszi egy új világrend, a „gyógyítási világrendjének” sürgető kimunkálását. A „gyógyítási világrendjét”, mivel minden gyógyításhoz mindenkor transzcendens erő, energia szükséges, csak az igaz gyógyító, Jézus Krisztus által, őbenne valósíthatjuk meg!

Az elhibázott zsinati állásfoglalás helyett inkább a baj lényegét, a bajból való egyedüli kimenekülést szem előtt tartva és az igazi ökumenét, az egységet keresve, Jézus utolsó szavai – „*s íme, én veletek vagyok a világ végezetéig*” – miatt megalapozottan reménykedve, sürgetően be kell látnunk, hogy a gyógyításhoz, az új világrend, a „gyógyítási világrend” megvalósításához szükséges erőt, energiát kizárólag Krisztusban, az ő testévé átváltoztatott kenyérből és a vérévé átváltoztatott bortban találhatjuk meg.

■ KELLERMAYER MIKLÓS egyetemi tanár, emeritus professzor

Az egyház szétszakadozott voltának kétségkívül legszomorúbb jele, és a világ számára a legnagyobb botrány, hogy Krisztus népe nem tud együtt ülni Ura asztalánál. Amit évszázadok nem oldottak meg, azt sajnos nem fogjuk megoldani sem egy kiadósabb zsinati vitában, de egy kemény reagáló levélben sem... Krisztus vállalja az asztalközösséget velünk, de mi nem tudunk egymás mellé leülni és együtt részesedni az örök élet eledeléből, italából, azaz Krisztus testéből és véréből.

Léteznek ökumenikus egységmodellek, többek között a „megbékélt különbözőség” modellje. A fájdalmas helyzetben azonban ez sem változtat: nincs interkommunió. Lehet azt az álláspontot képviselni (áldott emlékü *Dobszay* professzor fogalmazta így), hogy csak fájjon az a passzív részvétel a másik úrvacsorai alkalmán – hátha e fájdalomtól majd mégis megszületik egyszer a közösség. Lehet másik utat választani, mint a híres bécsi teológusprofesszor (*Philipp Harnoncourt*) tette, aki az „eucharisztikus böjtöt” választotta: katolikus pap léte nem áldozott, amikor a szent közösségből „kizárt” más felekezetűek is jelen voltak; vállalta, hogy éheznek az örök élet kenyérére. Egyháztagjaink java része vegyes házasságban él, így sokaknak napi kihívás feldolgozni az ökumené legnagyobb deficitjét, az Úr asztala körüli közösség hiányát.

Evangelikus tanításunk az úrvacsoráról nem egyezik sem a katolikus, sem pedig a református tantételekkel. Református testvéreinktől döntő módon az választ el bennünket, hogy Lutherrel valljuk a „praesentia realist”, azaz Krisztus valóságos jelenlétét az ostyában és a borban. Katolikus testvére-

Megosztott asztalközösség

inktől abban (is) különbözünk, hogy hitünk szerint nem a pap változtatja át az ostyát és a bort Krisztus testévé és vérévé (és mutatja be az áldozatot), hanem maga Krisztus az, aki „konzekrál”. Ő mondja ki a döntő mondatot: „Ez az én testem... Ez az én vérem...” Mi neki hiszünk! Hogy mindez miként történik, azt sem a teológia, sem a filozófia eszközeivel nem akarjuk és nem tudjuk megmagyarázni. Ha Krisztus mondja, hisszük!

Az egyházújulás idején reformátor eleink igencsak harci helyzetben foglalták meg hitvallásaikat. Harci helyzetben pedig keményen, sarkosan fogalmaz az ember. Ott akkor arra volt szükség, hogy meghúzzák az éles elválasztóvonalat. A reformáció ugyanis Isten felkiáltójele volt egy olyan egyházban, amely igencsak megújulásra szorult.

Fél évezred különélés után, a 20. század („az ökumené százada”) óta azt keressük, ami összeköt. Nem emberi igyekezetként, hanem krisztusi mandátumként. A krisztusi parancsnak engedelmességgel – „*mindnyájan egy(ek) legyenek, hogy elhiggye a világ...*” (Jn 17,21) – az építő, közösségteremtő út szavait keressük, használjuk. Ez nem a különbségek elkenése, hanem a Krisztusban adott egység nyugtázása.

Még hosszú-hosszú út vezet a „földön küzdő” egyház számára addig a pontig, ahol megvalósulhat a teljes asztalközösség. Hogy megéljük-e, nem tudhatjuk, de tennünk kell érte. (Odaát, az Isten országában már nem lesznek elválasztóvonalak, s a királyi menyegzőre megterítve vár az asztal. A meghívó már megérke-

zett, jaj, el ne játsszuk ellenségeskedő, kirekesztő gondolkodásunkkal, életvitelünkkel!)

Az evangelikus egyház hitéből fakadóan nyitott úrvacsorai közösségben él, s mivel minket is az egyház Ura lát vendégül asztalánál, a meghívót továbbadjuk – felekezetre való tekintet nélkül – mindazoknak, akik valóban Krisztussal akarnak találkozni.

(Örülünk is annak, hogy a református testvérekkel – sajátos magyar módon, a Nagygeresdi Egyezmény után hol papírforma szerint elvieszen, hol pedig a felmondás ellenére is természetes hagyományként működően – a tanításbeli különbség ellenére él az úrvacsorai közösség. Ez egész Európában gyakorlattá vált a leuenbergi egyezmény nyomán.)

Református testvéreink a számukra létmeghatározó hitvallási iratuk új fordítása kapcsán kerültek nem könnyű döntési helyzetbe zsinatuk legutóbbi ülésén. Az alapvető kérdés az volt, hogy a krisztusi egységet nem építő, a 16. századi katolicizmust megbélyegző kifejezést – amely mellesleg az eredeti, első kiadás szövegében nem is szerepelt – megtartsák-e, vagy a határozott hangot kevésbé bántóra tompítsák.

Hogy mennyire bántó e megfogalmazás a hitét életével megpecsételő katolikus embernek, azt jól mutatja, ahogyan *Kellermayer* professzor reagált (*írása e cikkünk fölött*). Úgy érezte, hogy a számára legszenyebb ajándékot – amelyben Krisztus önmagát ajándékozta nekünk – bélyeggették meg a legkeményebb ítélettel: *bálványimádás*.

Krisztus teremtő igéje teszi az a csodát, hogy a kenyérből Krisztus testét, a borban Krisztus vérének vesszük magunkhoz. Ez a Szentlélek munkája – ezért hívjuk a Szentleket (*epiklézis*), hogy újra megszülessen az első karácsony csodája: az Ige testet öltött.

Ez válik valósággá az úrvacsorában is: Krisztus hús-vér valósággá válik számunkra. Nem azért, mert átváltoztatjuk, hanem azért, mert a kenyérből és a borban ő maga van jelen.

A mulandó életű világnak és a töredékes életű embernek arra van szüksége, hogy a látszat helyett a valódi élet részesévé váljék. Azaz ne a gonosz, ne is a világ lelke, hanem Krisztus lakjék bennünk. Krisztus pedig éppen az igében és a szentségekben – így az úrvacsorában – részesít önmagában. Jogosan idézte *Kellermayer* professzor *János evangéliumának* egyik kulcsmondatát: „...*ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok a vérének, nem lesz élet bennetek.*” (Jn 6,53)

Mivel azonban nem tudunk együtt ülni Krisztus asztalánál, gyenge, sokszor hiteltelen a tanúságtételünk. Az egyház jövője annak is függvénye, hogy visszatalálunk-e Krisztushoz, és tanítványi közösségekben együtt tudunk-e hálátelt szívvel (*eucharisztia*) táplálkozni az élet kenyéréből.

Minden döntés, minden zsinati tárgyalás, közösségi életmegnyilvánulás erről kellene, hogy szóljon az egyházban: együtt közelebb Krisztushoz.

Ne feledjük az aktuálisan nekünk, tanítványoknak szóló történetet! A feltámadott Jézus megállt közöttük, és ezt mondta: „*Békesség nektek!*”

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

A szerző evangelikus lelkész, az EvÉlet Régi-új liturgikus sarok című rovatának vezetője

Találkozás Bőjte Csabával

► Nagyon készültem a találkozásra Bőjte Csabával. Talán mert éppen aznap született a kislányom... A zsúfolásig telt keceli sportcsarnokban még éppen akadt egy hely. Itt éltem át a közel kétórás „ünnepet”, a találkozást a ferences szeretettel. És amikor bő másfél óra után elimádkoztuk a *Miatyánkot*, és megkaptuk az áldást, sokunknak nem akaródzott még hazamenni. Néhány kérdést mi is feltettünk neki előadásával kapcsolatban.

– Gyakran jár Magyarországra. Hogy tetszik itt?

– Ez a táj itt, Magyarországon nekem nem tetszik. Székelyföldi ember lévén én nem érzem magam jól olyan vidéken, amely semerre se lejt.

– Az Önök által gondozott gyerekekben él valamilyen otthonkép, vagy a gyermekotthont tekintik a magukénak?

– A gyerekek szülőföldképe a korai évektől kezdve alakul ki, és egész életükben meghatározó lesz. Érdekes, hogy a gyerekek sokszor nem engedik el az otthon maradt rokonok kezét. Megmaradt bennem annak a fiúnak a története, aki megtakarított pénzéből mankót vett az otthon élő, beteg édesanyjának. Egyik árva kislányunk a sok közül a Facebookon kereste és találta meg a szüleit...

– Mi az, ami leginkább megmérgezi korunk társadalmát?

– A nagy „panasz-kecsap”. A minap autóval mentem az országúton, és felvettem egy stoppos férfit. A beszélgetésből hamar kiderült, hogy hazamegy. Mégpedig a feleségéhez. Na, arról az asszonyról kérdés nélkül olyan mondatok hangoztak el, amelyek nem valók egyházi körök elé. „Na, de most már mondjon valami jót is a feleségéről, különben megállok, és kiszáll!” – szóltam az atyafihoz. Így aztán kiderült, hogy az asszony minden rossz tulajdonsága mellett kiválóan süt palacsintát, három szép gyermeket nevelnek ketten, és nagyon házias. Mire elérkeztünk Bükszádig, szinte már szentté is avatta a feleségét. Mi ebből a tanulság? Főleg az, hogy manapság az a menő, aki több rosszat tud mondani a másiktól.

– A közösség kovásza sok helyen a pedagógus, a tanár. Saját munkatársai közül már többen „saját nevelésük”. De eljár szemináriumokra és továbbképzésekre is előadónak. Mi a tapasztalata a hallgatóságáról?

Bőjte Csabát több helyen végzett papi szolgálata után 1992-ben a Hunyad megyei Dévára helyezték, ahol jelentős fordulatot vett az élete. Titokban már 1982-ben belépett a ferences rendbe, és érezte, valami többet kell tennie. Lelkiismerete szavatól hajtva oltalmába fogadott néhány utcagyereket, és a lakatot leverve az elhagyott, évtizedek óta üresen álló ferences kolostorról, oda beköltözött velük.

Az árvákat befogadó ferences szerzetesnek hamar híre ment Déván. Mára Bőjte Csaba nevét és tevékenységét ismerik egész Erdélyben, Romániában, Magyarországon, Nyugat-Európában, de hallottak róla még a tengerentúlon is. Döbbenetes, néha lélekindítóan nyomorúságos körülmények közül gyűjti maga köré a kilátástalan sorsú gyermekeket. Nem csak ételt, otthont, ruhát biztosít nekik, de törődik tanításukkal, szellemi és lelki fejlődésükkel, vallási és erkölcsi nevelésükkel is.

A Hunyad Megyei Gyámhatóság 1998-ban ismerte el hivatalosan a magán-gyermekvédelmi központot. A dévai kolostor illegális elfoglalása után szobáról szobára újították fel az épületet. Ma már saját óvodája, iskolája és kiszolgáló épületei vannak. Megvásárolták a kolostorral szemben álló két tömbházat, a gyermekek itt kaptak otthont főállású nevelőszülőknél, családoknál.

Egy családnál nyolc-tíz gyermek nevelkedik, lehetőleg különböző korúak, hogy a nagyobbak segíteni tudjanak a kisebbek gondozásában. A gyermekotthonban már a második generáció nő fel. Van olyan nevelőszülő házaspár, amelynek tagjai Csaba atya szárnyai alatt nevelkedtek, majd az otthonban maradtak, hogy segítsék a munkáját.

A gyerekek szakmát tanulnak, érettségit tesznek, sokan közülük egyetemre mennek. Az itt élők száma mindennap gyarapodik, messzi vidékekről hoznak gyermekeket hozzájuk.

A gyermekotthonnak ma már Erdély több városában van intézménye, összesen hatvanhét. Jelenleg kétezer-háromszáz gyermek él az árvaházakban.

A szervezetet működtető Szent Ferenc Alapítványhoz befolyó adományokból több telket és ingatlant vásároltak. Költségeiket szinte teljes egészében adományokból fedezik, a Romániától és Magyarországtól kapott állami támogatás egyaránt csekélyebb.

– Lillafüreden fényűző pedagógusnapi rendezvényt tartottak, amelyre engem is meghívtak. Uniós pénz, csillogás, hatvan fogás... De még ott is panaszkodtak, és elégedetlenek voltak. Azt látom, sok ember nem becsüli meg a saját jó sorsát.

Mi, papok az Isten hívására indultunk el. A mennyei Atya rám bízta ezeket a gyerekeket. Elhívtam, és én igent mondtam.

– Volt, hogy leküzdhetetlennek tűnő akadállyal találta szembe magát? Vagy éppen kilátástalannak tűnt az ügy?

– Minden gyereknek más és más a története. Keserűbbnél keserűbb, szomorúbbnál szomorúbb sorsok nyílnak meg. Volt olyan, akinek mi találtunk ki születési dátumot.

Hiszem, hogy Isten minden gyerekbe tett értéket. És ha én abban a gyerekben Istent megtalálom, az a gyerek visszamosolyog rám. A szeretet himnuszát mindenkinek meg kell írnia újra, saját magának.

Évekkel ezelőtt történt, hogy volt néhány fiúcska az egyik osztályban, akik hihetetlen rosszak voltak. Már amikor cseperedtek, láttuk a többi nevelővel, hogy „na, ezek se tanulják majd szívesen a szorzótáblát”. Nem is tanulták. Meg hát... mást sem. Ezek a lókörtök nem hajlottak sem a jó szóra, sem a büntetésre.

Aztán nagyhéten azt találtuk ki, hogy ha a „fejüket hiába mostuk meg, most megmossuk a lábukat”. Mert hogy a katolikus egyházban szokás a nagycsütörtöki rituális lábmosás: a pap megmossa néhány gyülekezeti tag vagy éppen a kispapok lábát. Hát én a misén a legrosszabb lurkók lábát mostam meg. És akkor azok úgy magukba szálltak, hogy száznyolcvan fokot fordult a magatartásuk. Közülük ketten ma már kollégáim...

■ Lejegyezte: IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

A kegyelem burkában élve

Beszélgetés Selmi Gábor dévai nevelőtanárral

► Amikor néhány héttel ezelőtt a pécsi gyülekezeti gyerektáborban Selmi Gáborral találkoztam, nem gondoltam volna, hogy egy mai tündérmesét fogok hallani. Ebben a történetben a főszereplő kislány egyszer a nagymamája elvitte a pécsi evangélikus templomba. Az egykori kislány aztán húsz év múlva – miután közben sok rosszat átélt – tért vissza, s a lelkész ismeretlenül is tárt karokkal fogadta, mire a fiúnak gyökeresen megváltozott az élete. Három évvel ezelőtt egy újabb találkozásra várt rá: Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes meghívta a dévai gyerekotthonba, és ő ezt a meghívást el is fogadta. Ott pedig úgy érezte: hazaérkezett. Azóta tíz fiú nevelőjeként ottani új családjában él.

– Ugye nem járok messze az igazságtól, ha azt mondom, az Ön életében meghatározók a találkozások?

– Így van. Három évvel ezelőtt itt, Pécsen hallottam Csaba testvért beszélni. Vasárnap, a mise után odamentem hozzá, beszélgettünk, és miután megtudta, hogy nem voltam még a dévai gyermekotthonban, meghívott. Karácsony előtt indultam útnak egy ajándékokkal megpakolt kis autóval. Előtte ugyanis elmondtam néhány embernek, hova készülök, ők pedig halmokban hozták a csomagokat. Déváról nehéz volt hazajönni, nagy sírás volt.

– Hamarosan vissza is ment.

– Odaérkeztemkor már két hetem volt villany az ebédlőben – gyertyafény mellett ettek a gyerekek. Mivel villany szerelő vagyok, nekiálltam megjavítani. Viszont megígértem, hogy nyáron visszamegyek, és átvetédek a konyhát is. Így is lett. Egy villamosági anyagokat forgalmazó pesti cég ismerős vezetője háromszázezer, egy pécsié százezer forint értékű adománnyal támogatta a dévai otthont.

Ahogy kint dolgoztam – a nagyobb fiúk segítettek –, az igazgató, Robi bácsi két hét után azt mondta nekem az irodájában: „Szeretnék neked egy tíz fiúból álló családot adni, hogy te légy a nevelőjük”. Én tiltakoztam, mondván, villanyt szerelni jöttem, és amúgy is, hogy tudnék én gyerekeket nevelni?!

– Végül megis elvállalta.

– Sokat gondolkodtam a dolgon, és megkérdeztem magamtól: ha segíteni jöttem ide, akkor miért válogatok a feladatok között? Így hát igent mondtam, és most már nem adnám semmiért sem.

– Említette, hogy családoknak hívják a kis közösségeiket. Mesélne a mindennapjaikról?

– A családok egy-egy lakásban élnek, külön a fiú- és külön a lánycsaládok. Az én fiaim közül második a legkisebb, és tizennyolc éves a legidősebb. Naponta rendszeresen iskolába járnak, én pedig a gondjukat viselem: mosok, varrok, takarítok rájuk, ha kell, odaülök a leckeíráshoz. Sokat énekelünk, és mindennap imádkozunk. Közben persze villanyt szerelnek, ahol szükséges.

– Az embernek olykor még a saját gyerekeivel sem könnyű a dolga, hát még idegenekkel, akik netán többszörösen hátrányos helyzetből érkeztek... Hogyan boldogul a fiaival?

– Mint egy igazi családban – hol így, hol úgy. Egyértelmű határokat húzok, és szabályokat hozok. Ha ezek ellen „láznak”, és azt mondják, hogy „neked ehhez nincs jogod”, akkor le szoktam ültetni őket, majd visszakerdezek: „Zsebpénzt adni van jogom? A ruhádat kimosni van jogom? Éjszaka tizenegy óráig a leckéd felett ülni veled van jogom? Akkor ehhez a kéréshez is van jogom!”

Sok ilyen csatám volt már, és valószínűleg lesz is, de mindig elmondom nekik, hogy nem ellenük harcolok, hanem értük. Nem engedem, hogy visszabeszéljenek, lopjanak,

Selmi Gábor és a dévai „küldöttség” a pécsi gyülekezeti gyerektáborban

verekedjenek, és muszáj rendszeresen tanulniuk is.

– A gyerekek tartják a kapcsolatot a szüleikkel? Ők mennyire partnerek a nevelésben?

– Nagyon változó. Van olyan kisgyermek, akit behoz az anyja, leteszi, majd szőnyeg nélkül örökre eltűnik. Vannak nagyon segítőkész szülők is, akik az anyagi helyzetük miatt kénytelenek hozzánk küldeni a gyermeküket. Ők sosem szólnak bele a nevelésbe, tudják, hogy az esetleges büntetésnek is oka van. Ha vakációról vagy egy-egy hétvégről visszajön a gyermekük, akkor küldenek vele süteményt vagy apróbb ajándékokat.

Sokkal nehezebb dolgunk azokkal a szülőkkel, akik otthon „felülírják” a mi nevelésünket. Olykor kifejezetten ellenségesek velünk, van, hogy még fel is jelentenek minket.

– De miért? Esetleg irigyek, mert ők nem tudják tisztességgel felnevelni a gyermeküket?

– Nehéz erre válaszolni. Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy Romániában szinte genetikailag bele van kódolva az emberekbe a szürkeség és a reménytelenség.

Az együtt nem működő vagy ellenséges családban töltött vakációról néhányan elszomorító állapotban jönnek vissza: koszosak, bűdösek, nem köszönnek, elfelejtnek viselkedni, írni, olvasni, imádkozni. Olyankor kezdetünk szinte mindent előlrol.

De nem panaszkodom, mert hihetetlenül sok áldással is jár itt élni. Egy-egy ölelés, egy kóruspróba, egy nevetés mindenért kárpótol, ez ad erőt.

– Van arra szabály, hogy hány éves korukig maradhatnak az otthonban a gyerekek?

– Nincs. Vannak huszoneveseink is, illetve rengetegen vannak, akik előbb vagy utóbb visszakerülnek a rendszerbe például nevelőként vagy házvezetőnőként. De sokszor megessik az is, hogy egy lány férjhez megy, elkerül tőlünk, majd amikor megszületik a gyermeke, hajnali ket-tőkor csörög Csaba testvér telefonja: „Csaba testvér, nagypapa lettél!”

Ő gyakran példálózik az édesanyjával: Juci néni annak idején nagyon nem örült, hogy a fia pap akar lenni, merthogy unokákat szeretett volna.

Csaba testvér pedig gyakran mondja neki viccesen, hogy „tessék, itt van kétszáz unoka”.

– Jól tudom, hogy ebben a nagy családban nincs sok alkalmazott?

– Nagyon kevés a pénzünk. Gondoljon bele, hogy több településen összesen hatvan házban kétezer-öt-száz gyermeket kell naponta etetnünk, ruháznunk, ráadásul a rezsit kifizetnünk. Néha a tanító néni fizetésére is nehezen jut...

– De lehet, hogy éppen a pénzsűke miatt működnek ilyen jól a dolgok. Mert ha több fizetett alkalmazott lenne, akkor ők munkahelyként tekintene a Szent Ferenc Alapítványra, így viszont mindenki szolgálatnak érzi.

– Ezek a gyerekek igencsak pénzsűkében nőnek fel, de a közösségi lét miatt sok olyan dolgot megtanulnak, amely az életben később segítheti a boldogulásukat. Mindenki véghez háztartási munkát, kertészkedünk, barkácsolunk. És fontos a tanulás; van Oxfordban végzett gyerekeink is.

Én hiszem, hogy kiválasztottak vagyunk. Bár vadul a világ, az egész társadalom, és sokszor tehetetlennek érezzük magunkat, amikor gyerekek vesznek el, mégis azt érzem, hogy hatalmas kegyelemburokban élünk. Ha nem fogy el az erő és a hit, és nem szakadunk ki ebből a hálóból, akkor semmi baj nem történik.

– Mi tud kiszakítani?

– Az irigység. Az egoizmus. A nagyravágás. A világi értékek és a pénz szeretete. Félttem a gyerekeinket, mert saját tapasztalatból tudom, mennyi rossz leleskedik rájuk a világban. Kisgyerekként a nagymamám elhozott a pécsi evangélikus templomba. Későbbi életemben sok rossz dologba belekeveredtem, húsz évig ittam is... Néhány évvel ezelőtt ez az azóta felnőtt, meggyötört kislány visszajött a pécsi templomba. Talán a nagymamáját kereste, de helyette Németh Zoltán lelkéssel találkozott.

Ő úgy fogadott, ahogy előtte soha senki. Azt mondta nekem: „Isten hozott! Gyere, jó helyen vagy.” Attól kezdve engem még elzavarni sem lehetett volna a gyülekezetből! Hajnali hatkor már itt lapátoltam a havat a templom körül, hogy mire az istentiszteletre jönnek az emberek, járható legyen az út.

Amikor nekem nagy ritkán honvágyam van, akkor ide, a gyülekezetbe van honvágyam.

– De azért elég sűrűn jön. Most is a gyülekezeti komplexum udvarán beszélgetünk, mert egy nevelőtársával hét gyereket hoztak át az itteni egyhetes gyerektáborba.

– Nagyon élvezik ezt a nyolcvanfős napközis tábort. A mieink közül a legtöbbben most vannak először külföldön. Az édesanyámnál lakunk, aki már hetek óta készült a fogadásunkra.

Ezután egy másik dévai csapattal a Balatonra megyünk, ott egy kis házat újítunk fel, majd én megyek a pécsi barkásokkal a hagyományos mozgásszerűltáborba. Az augusztus 20-ai kenyérszentelő ünnepre is hozunk egy gyerekcsoportot, velük fel is lépünk majd.

Hálás vagyok az Istennek, hogy találkozhattam Csaba testvérral, és így már két helyen is van otthonom.

■ BODA ZSUSZA

Jegyzetlapok (Napló, 2012)

Londoni olimpia. Véget értek a küzdelmek, örömmel és csalódásokkal. A sport diadalával, mert a pénz hatalma ellenére mégiscsak ünneppé nemesedtek a hétköznapok. Az ifjúság szépsége ragyogta be a búcsú perceit. Persze a rossz szándékú nyilatkozatokban, gáncsoskodó cikkekben nem volt hiány: visszasírjuk Pekinget – jóslták az olimpia előtt –, a három aranyat, mert annyi sem lesz. Hál' Istennek, nem így történt. *Szilágyi Áron* megnyerte első aranyunkat, *Gyurta Dániel*, *Berki Krisztián*, *Pars Krisztián* a többi, a kajakosok, *Risztoz Éva* tovább gazdagították a készletünket, annak ellenére, hogy penészes vakkolatú, ócska öltözőkben készülnek évtizedek óta...

A kiélezett, emberfeletti küzdelmek emléke most nem olyan éles bennem. Inkább tiszta arcokat látok magam előtt, imádkozókat, az ég felé karjukkal hálát küldő sportolókat. Könnyeiket a szemekben – az enyém is megindult a *Himnusz* hallgatása közben...

Tegnap száz év magyar olimpiai bajnokait néztem, közöttük próbáltam rangsort fölláttani. Ki volt az, aki a legreménytelenebb helyzetből küzdött föl magát a csúcsra? *Takács Károly* sportlövőt tettem az első helyre. Győzelme után két évvel egy gránát leszállította jobb kézfejét. De nem adta föl, így is megtanult lőni, és olimpiai aranyat nyert.

A második helyeztettem (augusztus 9-e óta) *Risztoz Éva*, aki a nagyon nehéz tíz kilométeres nyílt vízi úszás aranyérmese. A 2002-es berlini Európa-bajnokságon nyert ezüstérméi miatt zokogott. Később, négyszáz vegyesen újból ezüstöt gyűjtött be. 2005-ben visszavonult. Aztán 2009 tavaszán mindenki meglepetésére visszatért, és sodró áramú folyókban úszott, éjjel és nappal edzett. Huszonhét évesen itt, Londonban a Hyde Parkban a hideg vízben, végig az élen tempózva – győzött! Ami a legnagyobb álma volt, amire mindig is vágyott, hét esztendővel visszavonulása után valóra váltotta. Csatlakozott a magyar olimpiai bajnokok örök táborához.

Augusztus. A hónap második héthetét, de a reggelek olyanok, mintha már ősz lenne. Gyerekkori emlékek jutnak eszembe, hűvös borzongás, ahogyan lassan elballagott a nyár... És igaz is, a perzselő nyár ellobbant; volt negyvenfokos hőség és éjszakai hideg, tizenöt-húsz fokos ingadozások, alig bírtam sebzett szívemmel.

Csodálkozok az ember, azt hiszi, sosem ér véget az arany fény ragyogása. De nem, mint minden, ez is elmúlik észrevétlenül. Azért volt sivatagi tűznyár, jeges zápor, eső éjszakadással, virágtobzódás, pusztaság, szomjúság és pazarlás. Mert még mindig nem vígyázunk, nem zárjuk el a vízcspapot, locsoljuk a kiszáradt muskátlisort az erkélyen. Talán egyszer tényleg eljön az idő, amikor egyetlen vízcseppeket is megbecsülünk, igyekszünk beleterelni üres kannánkba.

Kínai árvíz. Az elmúlt hetekben iszonyatos esők, vad viharok tomboltak arrafelé. Órák alatt annyi esett, mint máskor egy évben. A főváros nagyobb része vízben áll, százezreket kellett kimenteni. És az előrejelzések is azt mutatják, újabb özönvizek jönnek. Hallgatom a mérnököket, az ideges politikusokat, nem értem, mi lehet az oka a váratlan csapásnak. Pe-

dig nagyon egyszerű: a globális felmelegedés! És ebben a kínai „birodalom” az élen jár. Mondhatni a legelső. Amerikával együtt a világon kibocsátott szennyezés huszonöt százaléka az övék. És hiába a tiltakozások, a kongresszusok: az égig érő gyárkémények ontják a sűrű, mérgező füstöt.

Kosztolányi Dezső. Emlékezés este a televízióban. Remek portréfilm a nagy költőről és íróról, novellistáról, újságíróról, aki az élet legfontosabb dolgairól gondolkodott: a gyönyörű magyar nyelvről, a szépségről és a művészetéről, az olvasás hasznáról, a versről és prózáról, a fordítás lehetetlenségéről...

A filmben *Illyés Gyula*, *Keresztury Dezső*, *Zelk Zoltán* vallomását halljuk. *Vas István* ifjúkori látogatásáról szól, megelevenedik szavaiból a magas és kedves férfi, aki ellátja jó tanácsokkal, a mindennapi munka robotos örömeivel. Búcsúzáskor áthívja a gyerekszába. *Ádám* fia a játékaikat mutogatja éppen, mellette, a földön egy fiatalember csodálja a járnai tudó állatokat. *Kosztolányi* ezt mondja, és újjával nyomatékot ad hozzá: „Bemutatom a 20. század leendő legnagyobb költőjét. Úgy hívják: *Weöres Sándor*!”

Elefánthalál. Nairobi környékét mutatja a francia dokumentumfilm. A nagy szárazság és éhség miatt elpusztult három elefánt. A legnagyobb mellett ott a pár hónapos kölyke. Zavarodottan jár-kel elpusztult anyja mellett, fejét a fejére hajtja, siratja, föl-mászik a hátára, hallgatja a szívverését. De az megállt, végtelen csend veszi körül a kölyköt tragédiájában. Állatmentők próbálják a közeli árvaházba elvinni, de nem megy, a kiselefánt nem akarja otthagyni anyját. A végén látjuk új otthonában, cumiztatják éppen, evés után sokáig nyalja a doktornő ujjait.

Zenehallgatás. Szerettem a Bartók rádiót, s szerettem, mikor New Yorkból közvetít. Különleges adás, a legpompásabb terem, a legjobb zenekar-

ral, a legdrágább énekessel. Gondolják, pénzért a legtükeletesebbet lehet produkálni. De nem így van. Szünetben meghallom a zenészek köhíntését, sőt a múltkor tisztán ki lehetett venni, hogy dobozos üdítőt bontott föl valaki. Az üstdobok hamar elcsitulnak, és így az emberi hangok hamar összeálltak szelíd szavakká.

István király ünnepén. Keresem a megfelelő szavakat a neve mellé: országapító, népmentő, nemzetformáló. És a legfontosabb: alapító. Elmondta hatalmas tervét Istennek, Mária oltalmába ajánlotta, és bejegyeztette az *Idő Könyvébe*. Gondoljunk bele, ki merné ma megtenni közülünk, hogy alapít egy országot? (Most, amikor széthullóban és kifosztva minden.) És akkor? Még nehezebb helyzetben hozta meg döntését. Biztos ítélettel és erős kézzel. Egy késő századokban elképzelt népet mentett meg – a hit által! (Ne feledjük, a felnagyított *Koppány* testét négy helyre tűzette ki, az árulókát éles kardja némította el.)

Régóta próbálok elképzelni arcát: az 1031-ben hímzett koronázópalást a rejtőző férfit mutatja (és *Gizella királynét*). A kalocsai székesegyházból származó, 12. század végi királyfej valószínűleg *Istvánt* ábrázolja. Számomra ez a kedves, hiteles arc nagy királyunkról. Én ilyennek látom magam előtt: fáradt, gondterhelt ez a tekintet, és gyász is beárnyékolja a töredezett, mély szemeket.

Sokszor hallom fiataloktól, nem akarnak ebben az országban élni. Én másképp gondolom: jó itt élni, ahol erős sziklaalapot vannak. Ami keveseknek sikerült: van államunk. Még mindig vagyunk. Nem olvastott fel a világ kohója! (*Ady* fájó-szép sorát kölcsönözve.) Hirtelen a 2001. augusztus 20-i ünnep villan belém: boldog kisfiúk szaladgáltak köröttem, kezükben papírzászló. Fújta, lobogtatta a szél. „Ezer év! Ezer év!” – kiabáltak cérnahangon. Adassék sok ezer! Adja Isten, hogy így legyen!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Templom a Bükkös-patak partján

Szentendre város hírnökei jelentették: ha a megújult Fő tér kockakövein megindulsz délnek a Dumtsa Jenő utca ugyancsak eleven kövezetén, és déli irányba tartasz, a csinos Tourinform-épületig jutsz, s oda belépve egy varázslatos kertben találhatod magad. Ott pedig – ezt is a hírnököktől tudhatod – számócafa, szentendrei rózsza, mályva, városi piszke köszönt rád. Ha kíváncsiskodsz, az információs teremben a gondolákon művészeti albumokat, ikonokat, Szentendrére emlékeztető alkotásokat, képes ajándékokat, ismertető füzeteket (meglehet, ezt már csak lelki szemem látja), a város ihletésében született versesköteteket, regényeket és drámai műveket is láthatsz.

falak két hatalmas gesztenyefa mögött tornyosulnak, a karcsú harangtorony a Bükkös-patak belvárosba vezető hídjára veti árnyékát, maga a templomépület a patak vízének folyásával párhuzamos. Ha istentisztelet zengi be az áhítatot keltő belső teret, és nyitva van az ajtó, madárfütty és csendes vízcsofogás kíséri az énekesztőt.

Mint már említettem, a megújult Szentendrén a Tourinform – tehát az az épület, amely megszolgált az időt – ugyancsak új ruhába öltözött. Ám gondolái egyelőre szegényesek és hiányosak, ugyanis valami szellemi tárházról álmodott a városi polgár.

A *Szentendrei séták* című prospektus, amely negyvenöt múzeumot, galériát, műemléket sorol fel, az

A szentendrei evangélikus templom és parókia

Elmélázva a városi ajándékokon persze ki-kí a maga kedvencének lenyomatait keresi. (A turista természetesen racionalitással a látnivalókra mutató prospektusokat.) Én például a *Szentendrei Kamarazenekart*, amely lassan egy emberöltő óta minden esztendő elején zenekari dallamokat, szólamokat oszt szét a polgárok között a sajnálatosan szűkre szabott városi díszteremben. Fotókat, hanghordozókat (még kottákat is!) fürkésztem, mert úgy reméltem, e zenekart majd díshely illeti meg a városi vásárfiák között.

Már csak azért is, mert karmestereket, *Fenyő Gábort* ez évben tisztelhetjük meg lokálpatrióta köszöntésünkkel: hetvenes évek a mester, akinek dirigens pálcaja már a Gördülő Opera zenekarának élén is szólított meg hangszereket. E sorok írójának a karmester romantikus múltja azért becses, mert az utazó dalszínház zalaegerszegi *Rigoletto*-előadásán (akkor még sűrű haja a homlokába hullott) egy erdőben nevelkedett ifjú embert győzött meg arról: a zene a fenyeveseknél is hatalmasabb.

A másik – szívközele – „ajándék-tárgy”, amelyet a gondolákon keresek, az evangélikus templom, a hazai építészet egyik csodája. Katolikusként személyes élmény fűz hozzá. A templom helyén korábban szerény imaház állt, amellyel szemközt kispénzű polgárok étkedje szerénykedik. E sorok írója naponta megfordult a Kedvenc ki-földében, és nap nap után ámulva látta, hogy az Istent megszólító kis házacska hogyan növekszik gyönyörű templommá. Mi több: a Bükkös-patak partján a kicsi gyülekezeti ház helyén épült „minivárbán” még lelkészlakás és lelkészhiatal is rábólint egy varázsló (ezúttal *Kocsis József* Ybl-díjas szentendrei építész) fantáziadús alkotására.

A szürke, bogdányi kővel burkolt

evangélikus templomot a sok kíváncsnivalót maga után hagyó térképén „elmozdítja” helyéről, a költői Bükkös-patak mellől, és a Kossuth Lajos utca elejére helyezi. Turista legyen a talpán, aki ezek után – mert hallott a templom építészeti bravújáról – könnyűszerrel rátalál. A szemérmesen rejtőzködő evangélikus templomot ábrázoló képeslapra, róla szóló, hívogató leírásra sem találtam.

Az ortodox templomok és parókiák mint kultúrtörténeti emlékek – érthető módon – uralják a várost, vonzzák is messzi földről az érdeklődőket.

Az izégit is beleszámítva Szentendrén a katolikus templomok a szerb vallási építmények után következnek, a református templom is jóval régebbi, mint az evangélikus, tehát az, aki az istentisztelet helyeket részesíti előnyben, figyelmét a már ismertebb, ősbibb építményekre szegezi.

Élménygyűjtés dolgában a turista persze hogy a görögkeleti püspöki főszékesegyházat, a Szerb Ortodox Egyházművészeti Gyűjteményt, a püspöki palota épületgyűjtését részesíti előnyben. De az a városlátogató sem csalhatkozik, aki – ha tud róla – betér az evangélikus templomba, mert valóban építészeti remeklésekkel találkozhat.

„Az új evangélikus templom nem erőltet modernnek szándékolta formákat. Képletszerűen tiszta vonalvezetésű tömbje nem hivalkodik, hanem szolgál: szépségével a várost, funkciójában és szellemiségében a híveket. Szürke, puritán bogdányi kőből rakott tömege szóltan megvallása az evangélikus erős vár hitvallásnak” – olvashatjuk az épületet méltató írásban.

Szentendrén a Tourinformnak tehát van még mivel gazdagítania gondolait.

■ PÁRKÁNY LÁSZLÓ

► „Születésemtől kezdve Isten tenyerén tudhatom magam” – vallja Mészáros Tamás, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület nemrégiben megválasztott új felügyelője. A feleségével három gyermeket nevelő tisztségviselővel az egyházkerület győri székházában beszélgettünk.

– Édesapja és nagypapa is gyülekezeti felügyelőként szolgált. Hívó családban nevelkedett. Ez a családi háttér szinte predestinálhatta arra, hogy egyházi feladatokat vállaljjon.

– Teljes mértékben így van. Születésemtől kezdve Isten tenyerén tudhatom magam. Elsősorban azért, mert olyan családba születtem, ahol az élet közepét Isten ígéje és az egyházi, gyülekezeti szolgálat jelentette. Sok olyan dolog történt az életemben, amelyet felnőtt fejjel már másként értékelek. Hitbéli nevelésem is ilyen volt.

Gyermekként nem tudtam felhőtlen örömmel tudomásul venni, hogy vasárnaponként mennem kellett a templomba, vagy hogy a tanítás után ott kellett maradnom a hittanórákon. Ám mai eszemmel visszanevezve az Ūristen hatalmas ajándékának tekintem, hogy olyan családot kaptam, ahol ezeket a dolgokat fontosnak tartották és megkövetelték. Ezek nélkül a gyermekkori impulzusok nélkül nem lenne olyan teljes és kerek az életem. Ma már pontosan tudom, mennyi-mennyi imádságban hordoztak a szüleim és a nagyszüleim...

– Formálta a hitét más is, például a főtí kántorképző tanfolyamok vagy az ifjúsági táborkok.

– Igen, ez igaz. Bár Fót is nehezen indult. A faluból addig még ki sem lépő kilencéves fiúként nem volt könnyű elszakadnom otthonról egy teljes hétre. Akkoriban még nem voltak mobiltelefonok, ahogyan internet sem. Tudtam, hogy a tanfolyam ideje alatt nem találkozhatok majd az otthoniakkal. Az első év ijedsége után azonban olyan társakat sikerült találnom Fóton, akiknek a barátsága a mai napig elkísér. Nagy hatást gyakorolt rám főtí éveimben az intézmény akkori vezetőjének, Kis János bácsinak sugárzó személyisége és a kántorképző – akkor szigorúnak tűnő – rendje, de az evangéliumtól átfűtött szeretet is, amely ott körülvevett bennünket.

Természetesen hivatalos egyházügyi ifjúsági táborkok is működtek, ahol ellenőrzött körülmények között voltak együtt a fiatalok. Később persze világossá vált számomra, hogy nemcsak az állami szerveknek, de az egyházi vezetőknek is bántotta volna a szemét, hogy ellenőrizetlen körülmények között foglalkozzanak az ifjúsággal.

Az ifjúsági táborszámításaim Csákváron kezdődtek. Helybe jött a tábor, nekem csak ki kellett sétálnom a sátrak közé. Először három-négy napot töltöttem ott, később már egy teljes hetet. Amikor aztán a helyi hatóságoknak kezdett szűnni a dolog, egyfajta vándortáborra alakultak

ezek az alkalmak. A Bakonyban, a Hánta feletti dombon táboroztunk, amíg az Állami Egyházügyi Hivatal el nem lehetetlenítette ezt a tábort. Akkor mentünk Kőhányás-pusztára, majd a Balaton mellé.

Amikor az esperes fülébe jutott ez a dolog, először – elődjéhez hasonlóan – alaposan leteremtett bennünket, majd azt mondta, hogy ő csak akkor tudja a hátát tartani értünk, ha olyan helyre megyünk, ahol lehet ránk figyelni. Ezért vettük igénybe nyaranta az üresen álló hántai parókiaát. Igaz, hogy a parókiaán laktunk, de teljesen nomád körülmények között. Csodálatos heteket töltöttünk ott együtt. A mai napig őrizgetek akkor készült fényképeket. A minap akadt kezembe az egyik fotó. Megszámoltam, tizenkét olyan fiatal ül körül a tábortűz, akik később lelkesi szolgálatba álltak, köztük Szemerei János.

– Később vezetője is lett ezeknek a táborknak?

– Ahogy kiöregedtek a táborvezetők, úgy léptek a helyükre azok, akik belenőttek – köztük én is – a vezetői feladatokba. Őt tábort szervezünk, ezeken vagy egy teljes héten át, vagy csak bizonyos részfeladatot elvállalva vagyok jelen. Szervezünk gyülekezeti tábort, hittantábort, egyházmegyei ifjúsági tábort, zenei tábort, még német-magyar ifjúsági tábort is. A mai napig segítője, támogatója vagyok ezeknek.

– Idővel aztán egyre fontosabb tisztségek és feladatok következtek.

– Olyan élethelyzetben vagyok, hogy egy családi vállalkozás biztosítja családnak megélhetését, és ez a vállalkozás nem igényli a rendszeres napi jelenlétet. Ezért jó szívvel tudtam vállalni előbb a gyülekezeti felügyelői, majd az egyházmegyei felügyelői tisztséget is. Később pedig már azt vettem észre, hogy több testületnek is – országos presbitérium, több intézmény igazgatótanácsa – tagja vagyok.

Nem akaratom ellenére kerültem persze ezekbe a pozíciókba, örömmel vállaltam a feladatokat. Sokszor megtapasztalhatja az ember, hogy ha aktivizálja magát, a személye előtérbe kerül, akkor megtalálják a feladatokat.

Természetesen valahol határt kell szabni a tennivalók megszorodásának. Most, amikor egy minden eddiginél nagyobb és fontosabb feladattal bíztak meg az egyházkerület gyülekezeti, úgy döntöttem, hogy az egyházmegyei felügyelőségről lemondok, mert úgy érzem, a kerületi felügyelőség teljes embert kíván.

– Időközben hittanári képzéssel is szerzett. Miért tartotta ezt fontosnak?

– Fiatalon kacérkodtam már azzal a gondolattal, hogy jelentkezem a teológiára. Az Ūristen azonban valószínűleg bölcsőbb volt nálam, mert akkor még nem voltam érett erre a

Isten tenyerén

Interjú Mészáros Tamással, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület új felügyelőjével

döntésre. Felnőtt fejjel pedig már nem akartam beülni a hittudományi egyetem padjaiba. Így a hittanárképzés felé fordultam.

Lehet azt mondani, hogy hivatásomnak a hittanítást tekintem, bár részben kényszer is szülte ezt az elhatározást. Papíron ugyanis hiába anyagyülekezet Csákvár, valójában szőrványhelyzetben van. Sokáig helyettes lelkészek végeztek itt a szolgálatot, és amikor a csákvári önkormányzat felkínálta a lehetőséget, hogy órarendbe iktatva taníthatjuk a hittant, szembesültünk a valósággal: nincs szakképzett hittanta-

tisztseimnek. A nagyobbik lányunk már férjhez ment, nagyszülői feladatokra készülünk. Két kisebb gyermekünk még egyetemre jár, vagyis ők még otthon vannak, habár elég ritkán látjuk őket.

– Az egyházkerületi felügyelői jelölés elfogadásakor voltak-e kétségei, vagy azonnal igent mondott?

– Amikor a jelölési eljárás során többen megkerestek, hogy elvállalom-e a jelölést, nemmel válaszoltam. Sokat vívódtam, mert az én szememben ez komoly kihívást jelentő tisztség. Úgy vélem, egy püspöki szolgálatban álló ember mellé elnöktársként

FOTÓ: ADAMI MÁRIA

nárunk. Így amikor módom volt rá, megszereztem ezt a képesítést. Iskolai keretek között évfolyamonként egy-egy órát tartok, de alkalmanként a gyülekezeti hitoktatásba is becsigetek.

– Csákvár közéletében is ilyen intenzitással vesz részt?

– Lehet mondani, hogy igen. Ennek a gyökerei húsz évvel korábbra nyúlnak vissza. A rendszerváltásakor Csákváron néhány keresztény-konzervatív értékrendet valló ember viszonylag aktív politizálásba fogott, közöttük voltam én is. Az első szabad választáson ennek a társaságnak mindegyik tagját megválasztották valamilyen önkormányzati tisztségre.

Egy ciklust kihagyva azóta is aktívan részt veszek Csákvár közéletében. Korábban önkormányzati képviselőként dolgoztam, a legutóbbi választás óta pedig alpolgármesterként. Meggyőződésem, hogy az Ūristen nemcsak egyházi szolgálattal, hanem a világban hiteles szerepvállalással is megbízott. A kettő nem nagyon választható el egymástól.

– Hogy alakult mindeközben a családi élete?

– Egy családi vállalkozásban dolgozom a feleségemmel és a sógorommal. Ők adják a biztos háttérrel ahhoz, hogy meg tudjak felelni a különféle

– Mit tart a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület erősségének?

– Mivel egyházunk újkori történelmében ez a kerület a legfiatalabb, az újjáalakulás után határozottabban kellett az identitását kialakítania – ez az egyik legfőbb erőssége. Ebben akár Ittész János nyugalmazott püspök úr, akár Weltler János, az újjáalakulás utáni első egyházkerületi felügyelőnk komoly eredményeket tudott felmutatni, munkálkodásuk nyomán formálódott az egyházkerület arculata.

A legnagyobb értéknek a hagyományos dunántúli kegyesség kialakítását és megerősítését tartom. Úgy érzem, hogy ebben a kerület egységes. Talán ennek definiálása nem mindenki számára egyértelmű...

– Mit gondol, milyen területeken tud majd Szemerei János püspöknek a legtöbbet segíteni?

– Püspök úrral „nagy léptékben” áttekintettük egyházkerületünk dolgait. Úgy vélem, a legnagyobb segítséget talán az jelentheti neki, hogy lesz kívül megosztania-megbeszélnie minden egyházkerületi problémát, kérdést. Természetesen vannak olyan püspöki kompetenciák, amelyekbe közvetlenül nem szólhat bele egy világi elnöktárs, de ha egy vezetőnek van olyan bizalmi társa, akivel a felmerülő kérdéseket meg tudja beszélni, együtt tudnak megoldásokat keresni, az szerintem az egyik legnagyobb segítség.

Végzettségemmel fogva egyébként a hitoktatás területe lehet az a szelete a szolgálatomnak, amelyben erőteljesebben segíteni tudok püspök úrnak. Kíváncsian várom a Nemzeti alaptantervben megjelenő, erre vonatkozó passzusokat. Úgy gondolom, főképpen kis gyülekezeteink nagyon nehéz helyzetbe fognak kerülni. Elképzelhetetlen számomra, hogy erről a kérdéstről ne induljon komoly dialógus a másik két nagy történelmi keresztény egyházzal.

– Megválasztott egyházkerületi felügyelőként melyek lesznek az első teendői?

– Ezen még nem is nagyon volt időm gondolkodni. Szeretném végiglátogatni – bár ez inkább afféle protokolláris, udvariassági kötelezettség – az egyházmegyei elnökségeket, ez egyfajta ismerkedésnek is megfelelne. Ha pedig a lelkesi munkaközösségek nyitottak rá, szeretnék mindegyik egyházmegye lelkészgyűlésén részt venni. Tudomásul veszem, hogy az szakmai fórum, de az egyházmegyékben a lelkesi munkaközösségi ülések adnak leginkább alkalmat az információk kicserélésére. Szerintem ez az egyik legjobb eligazodási pont, ha valaki tájékozódni vagy tájékoztatni szeretne.

■ KISS MIKLÓS

Meghívó Mészáros Tamás iktatására

„Akiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai” (Róm 8,14)
Isten iránti hálával és örömmel tudatjuk, hogy a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület gyülekezeti Mészáros Tamás testvérünket egyházkerületi felügyelővé választották. Beiktatására augusztus 26-án, vasárnap 16 órakor ünnepi istentisztelet keretében kerül sor a csákvári evangélikus templomban (Csákvár, Luther u. 2.), Szemerei János püspök szolgálataival. Ünnepi alkalmunkra szeretettel hívjuk és várjuk!

▶ Az idei általános tisztújítás során az Északi Egyházkerületben *Benczúr László* eddigi felügyelő helyére a gyülekezetek presbitériumai – két jelölt közül – *dr. Fábri György* kommunikációs szakembert választották meg. A csömöri gyülekezeti kötődésű felügyelő több felelős világi pozíciót is betölt: az Eötvös Loránd Tudományegyetem habilitált egyetemi docense, rektorhelyettese, a Közszolgálati Testület evangélikus küldötte, egyben elnöke. Szeptemberi beiktatása előtt kérdeztük őt.

– Az *ÉvÉlet* hasábjain legutóbb 2005-ben volt olvasható interjú Önnel; akkor még a Mindentudás Egyeteme Kht. tudományos igazgatójaként a nagy sikerű televíziós ismeretterjesztő sorozatért volt felelős. Mit gondol, az ott szerzett tapasztalatait tudja majd használni egyházi berkekben is?

– Remélem, többféleképpen is. Az egyház megújítása stratégiájának alakításakor megszólítottunk tudósokat, szakembereket a szervezeti határon átlépve, és ezt folytatnunk kell.

Ehhez a folyamathoz viszont elengedhetetlen az egyházi kommunikáció fejlesztése – bízom benne, hogy a szakterületemen, a tudomány- és társadalmi kommunikáció terén szerzett tapasztalataimmal ebben is segíteni tudok.

– Gondolom, elnöktársa, dr. Fabiny Tamás médiáért is felelős püspök örömmel tekint ez elé. De Ön mennyire ismeri egyházi sajtóunkat, és szükségesnek látja-e a változtatást ezen a területen?

– Mint egy átlagos „sajtófogyasztó”. Olvasom az *Evangelikus Életet*, látogatok az egyház honlapját, illetve a *Credo* evangélikus folyóirat két évvel ezelőtti megújulása óta annak szerkesztőbizottsági tagja vagyok.

Azt látom, hogy az evangélikus belső nyilvánosságunk óriási kiaknázatlan lehetőségei vannak. Már körülbelül tíz évvel ezelőtt, a kommunikációs robbanás idején újra kellett volna gondolni az egyházi kommunikációs stratégiát. Nem voltunk és ma sem vagyunk felkészülve arra a radikális változásra, amely az internet térhódításával következett be. Ezeket a lehetőségeket felhasználva kell hagyományos értékeinket továbbvinni, továbbadni, megtalálva a nyomtatott sajtó szerepét is.

– Kommunikációs szakemberként mit gondol, hogyan tudná az egyház még inkább kiaknázni az internet nyújtotta lehetőségeket?

– Olyan kommunikációs közösséget kellene létrehozni, amelyben bátran felvethetjük a magyarországi evangélikusok számára releváns kérdéseket.

– Ilyen fórum már létezik Fraternet mindenki elnevezéssel. Erre a levelezőlistára bárki feliratkozhat, és tematizálja az ott folyó beszélgetést. Az más kérdés, hogy ez sokszor méltatlan stílusban, olykor már személyeskedésbe torkollva zajlik...

– A belső kommunikáció kiterjesztése nem egy-egy divatos technológiai megoldás használatát jelenti. A digitális világ demokratikusnak látszik,

Vonzó célt adni idősnek, fiatalnak

Interjú dr. Fábri Györggyel, az Északi Egyházkerület új felügyelőjével

mostanra azonban tévútnak bizonyult megoldása volt a strukturálatlan fórumfelületek használata. A partalan agora előbb vagy utóbb az agresszivitás győelmét hozza, ami a szabad véleménynyilvánítás ellen van. Ehelyett jól tagolt, a véleménycsereben részt vevők felelősségét egyértelműen tükröző, a minőségi megnyilvánulásokat előnyben részesítő formákat célszerű alkalmaznunk, ezek jobban ösztönzik az érdemi részvételt is.

– Egyházkerületifelügyelő-jelöltként az északi kerület honlapján is olvasható bemutatkozásában a következőképpen fogalmazott: „Az Északi Egyházkerület körében ráadásul ennek a magyar valóságnak a végteleni mennyiségű jelene: az északi országokban terjedő elnyomódás, megszületések a kisközösségekben, a regionális depresszióval szemben magukat építeni próbáló városok, a budai jó módú kerületek.” Mit tehet egy kerületi elnökségi tag ebben a helyzetben?

– Vegyük például az épületek, a „kövek” kérdését, amelyet kulcsfontosságúnak tartok. Kezdeni kell valamit az elnéptelenedő települések fogyó gyülekezeteinek templomaival, úgy, hogy nem feledkezhetünk meg az érzelmi szálakról sem, amelyekkel még néha kötődnek hozzájuk. Hiszen sok esetben generációk sorának volt lelki otthona egy-egy ilyen templom... Kudarc lenne egyszerűen bezárni ezeket az épületeket. Helyette szemléletet kell váltanunk. Vizsgáljuk meg, hogy abban a régióban vagy azon a településen lehetne-e olyan új funkciót keresni, amelynek révén – nem feltétlenül egyházi irányítással – hasznossá tehetnénk ezeket az ingatlanokat.

– Konkrétan mire gondol?

– Legyenek a helyi közösség kulturális, képzési terei, akár népfőiskolai keretek között, miközben megmaradhatnának az imádság, a lelki csendesség házaiként is.

Az egyháznak Krisztustól rendelt feladata és kötelessége az esetek, hátrányban lévők, maguktól talpra állni nem tudók megsegítése. Ezekben a régiókban a mélyszegénységben élőknek, szociálisan végtelenen leszakadtaknak, közöttük nagy hangsúllyal a szocializációs zsákutcába szorult cigányságnak ilyen kitorési pontokat kell kínálnunk.

– Ha szarvasi Tessedik Sámuel-népfőiskolánknak az anyagi forrás elapadása miatt be kellett zárnia a kapuját, miért lenne egy ilyen kezdeményezésnek nagyobb jövője az ország északi területein?

– Nem ismerem a szarvasi történet részleteit, de azt tudom, hogy ilyen projektekre az Európai Unióban még mindig hatalmas összegű pályázati források léteznek, nem szólván a lehetséges együttműködésekről az a területen élen járó lutheránus skandináv országokkal. De ne csak pénzt, hanem jó gyakorlatokat, szervezési kultúrát is igyekezzünk átvenni!

– Mindezekhez is nagyobb mértékű önkéntes munkára lenne szükség ber-

keinkben. Nem olyanra, amilyenről az Ön által írt, a *Credo* evangélikus folyóirat 2010/3–4. számában megjelent tanulmányban olvashatunk. Nekünk így is jó? – Egyházzociológiai felmérés tükrében a magyarországi evangélikusság című dolgozat az evangélikus megújulást célzó, Élő kövek egyháza nevet viselő stratégia háttérét adó zociológiai felmérés adatait elemzi. Ennek a felmérésnek – nem is mellesleg – Ön volt az egyik vezetője. Az eredmények azt mutatják, hogy a megkérdezettek 72 százaléka egyáltalán nem véggez egyházi önkéntes munkát...

– Három nagy problémát látok a vizsgálat eredményeinek tükrében – közülük pedig ezt tartom a legdrámaibbnak. Hangsúlyozom azonban, hogy

ez magyar jelenség, más országokban ennél sokkal jobb az önkéntes munkát vállalók számaránya.

– De mit tudunk tenni? Köztudomású, hogy egyházunkban hiányoznak az erejük teljében lévő középkorúak. A gyermeknevelés, az idős szülők gondozása, netán két állás mellett nem sok energiájuk marad a templomba járásra vagy egyházi feladatvállalásra. Az idősök tennék, de őket sokszor egészségi állapotuk akadályozza, míg a fiatalok egyelőre önmagukat keresik.

– Akkor vegyük ezeket végig. Miért ne adhatnánk méltó feladatot az időseinknek? Például miért ne nyithatnánk ki templomainkat tavasztól ősziig, és miért ne kérhetnénk meg őket arra, hogy kalauzolják az arra tévedő turistákat? Vagy miért kell a városi lelkészi hivataloknak délután egy órakor bezárniuk? Miért ne tarthatnának legalább telefonöveletet – anyagi ellenszolgáltatás nélkül – a nyugdíjasaink?

A fiataljaink: csak rajtunk áll, hogy tudunk-e számukra vonzó célt adni. A kortárs segítés jelenti a legtöbbet a függőségekben szenvedők, az elkallódók számára, de biztosan számíthatnánk rájuk az internetes felületeken indítható és nem csupán az evangélikusoknak szóló hasznos információs szolgáltatásban is.

– A Magyar Evangélikus Ifjúsági Szövetség, a Mevisz Bárka szakcsoportha sok-sok éve szervez nyári táborokat kerekesszékesek számára, és ehhez ép fiatalokat szólítanak meg segítőknek.

– Így van. Ami pedig a középgenerációt illeti, valóban sok teher nyomja a vállukat, és kevés szabad idejük van. De legyünk őszinték magunkhoz: nagyobb fegyelmekkel nem tudnánk az elszórt idők között tartalékot találni? Biztos, hogy keresztényként nincs egy héten négy óránk, amikor a közösségért, evangélikus vagy nem evangélikus testvéreinkért tehetnénk?

– De miért tenné ezt a középgeneráció? Az előbb említett tanulmányban olvasható, hogy a megkérdezettek egyharmada nem tartja szükségesnek

vállalt szolgálatainkkal – minél jobban segítsük. Ezáltal terheket tudunk levenni a vállukról, ők pedig megerősödve hatékonyabban láthatják el elsődleges feladataikat.

Döbbenet, hogy – hasonlóan a magyar átlagemberekhez – az evangélikusok is magukba zárkozva őrödnek személyes problémáikkal. Nem vagy csak nagyon ritkán fordulunk a lelkipásztorunkhoz, nekik pedig sok esetben már nem marad idejük, energiájuk felkeresni a nehéz helyzetben lévőket. Pedig bűnös, gyöttrődő emberek vagyunk valamennyien – Krisztus szava a maga közvetlenségében támogatást, terápiát nyújthat.

– Egyetértek azzal, hogy lelkesi karunk jelentős része kiválóan végzi szolgálatát. Az is igaz, hogy vannak esetek, amikor több gyülekezeti feladatvállalással valóban a szakmai kiégéstől, esetleg magánéleti válságtól menthetnénk meg őket. De ki segít a hívőknek a lelkesiük ellenében? Amikor a közösség és az autokrata vagy – például – lusta vezető között az ellentétek csak mélyülnek, a gyülekezet pedig ennek következtében egyre fogy.

– Erre nehéz általánosságban válaszolni, ismerni kell hozzá a konkrét helyzetet.

Ha már szinte a szakadásig mélyültek a konfliktusok, azt a helyzetet nagyon nehéz kezelni. A kezdeteknél kellene figyelniük: bármire késztet is minket a finanszírozás, ne vegyünk fel a hittudományi egyetemre lelkesi pályára alkalmatlan személyeket, illetve a hat év alatt folyamatosan szűrően essenek át a hallgatók. Tudom, lelkesi képzésünket sok külső eredetű kényszer sújtja. De itt is, ahogyan mindannyiunk személyes és intézményi munkájában is, jobban megéri a minőséget megkövetelnünk önmagunktól, mint értékbeli kompromisszumokkal átevicnelni a nehéz időkön.

– És mi a harmadik nagy probléma az egyházban?

– Az egyház és az állam viszonya. Keresztény, evangélikus közösségként vessünk számot azzal, hogy a mindenkor hatalomnak vagy Krisztusnak tartozunk-e inkább igazodással! Jól ismerjük a jézusi mondatát: adjuk meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené. Ezt gyakran az egyházi simulékonyság jellegéjékként emlegették. De mi mondjuk ezt a krisztusi hangsúllyal: megadjuk a „császárnak”, a mindenkor hatalomnak a lojalitást, a szervezeti együttműködést, de csak azt. Nem adjuk oda azonban azt, ami csak az Istené! A lelkiismeretünk, a hittünk, a személyes elkötelezettségünk, morális értékrendünk az Istené, ebből ered az esetleges iránti szolidaritásunk, a nemzeti és a nyugati keresztény közösségekhez való kötődésünk és a hitvallás szabadsága melletti kiállásunk. Ezeket sem erővel, sem csábítással nem vehetik el tőlünk.

■ BODA ZSUZSA

Dr. Fábri György iktatása

Dr. Fábri György újonnan megválasztott északi egyházkerületi felügyelő beiktatása a kerület szeptember 21-én tartandó őszi közgyűlésének keretében lesz 14 órától a budahegyvidéki evangélikus templomban. Az esemény – miként maga a közgyűlés – nyilvános. Mindenkit szeretettel várunk.

Gyülekezeti kirándulás

▶ A Mencshely–Nagyvázsony–Szentantalfa–Zánkai Társult Evangélikus Egyházközség kirándult – ez bizony nem médiaszenzáció. De „alulnézetből” másként fest a dolog. Amilyen hosszú a nevünk, olyan kicsinyek vagyunk: négy társ-, egy leánygyülekezet és tizenegy szórványközség aktív evangélikusai gyerekekkel, tanuló fiatalokkal együtt körülbelül kétszázhuszan. Kicsiny eklézsiáink Nagyvázsonytól a Nivegy-völgy aljáig gyöngyfüzérszerűen helyezkednek el, napi szinten nemigen találkoznak egymással. De él bennünk az összetartozás érzése és az az igény, hogy egy-egy ünnepi istentiszteleten vagy közgyűlésen túl is legyen módunk találkozásra, barátkozásra. Vannak ilyen alkalmak – mint például a tanévkezdő hittanversenyek vagy a hangversennyel egybekötött szeretetvendégségek, adventi teaestek –, de ezek közül egy-egy közös kirándulás bizonyos szempontból kiemelkedik.

Idén június végén egy autóbussznyi-an Győr felé indultunk *Németh Szabolcs* lelkészünk vezetésével. A szép, nagy kiterjedésű barokk városközpont, a mindenütt fel-feltűnő folyók szemtelő gyönyörködtető látványt nyújtottak.

Első állomásunk a győri bazilika volt. Az évezredes – természetesen többször felújított –, hatalmas templom múltjáról és jelenéről részletes tájékoztatást kaptunk, megcsodáltuk gazdag barokk és neoromán díszítését, a Maulbertsch-festményeket, a „könnyező Mária-képet”. Tisztelettel és kegyelettel álltunk *Szent László* király hermájánál (melyet a legszebbnek tartanak Európában), *Boldog Apor Vilmos* püspök síremlékénél.

Természetesen fő célunk az Insula Lutheranának, ezen belül is elsősorban a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalának és az Öregtemplomnak a megismerése volt. A püspöki hivatal a házigazdónok hölgy részletes magyarázatokkal szolgáló, kedves vezetése mellett tekintettük meg. Megszoktuk, hogy az egyházakkal kapcsolatos híres látványok legtöbbször sok évszázadosak, stílusuk általában a romántól a neobarokkig változik. Így a hivatal modern épülete csodálkozással töltött el bennünket – ám méltóságtejes spiritualitást, bölcsességet, egyszerű emberséget tükröző belső tereiben és szép, gon-

dozott kertjében áhítattal, de otthonosan néztünk szét.

Az Öregtemplomot *Pula László* né mutatta be, akit rokonai szálak is fűznek a gyülekezethez. A hűvös, régi falak között felülvélve hallgattuk a türelmi rendelet idejében épült impozáns templom történetét, csodáltuk az áhítatot keltő, szép, de nem túldíszített templombelsőket, az oltárképet, mely Krisztus Gecsemáné-kerti éjszakáját ábrázolja (*Orlay Petrich Soma* alkotása). Az orgonát – mint az eddig látogatott helyeken is – lelkészünk megszólaltathatta, és kíséretével elénekeltük az „Erős vár...” kezdetű énekünket. Az épületegyüttes többi részét, az oktatási részt, „prédikátor uramék házát”, a diakonissza-anyaházat, a szeretetházat csak kívülről láttuk.

Visszafelé Pannonhalma felé vetjük az irányt. Itt a bencés apátságot, majd Zircen a ciszterci apátsági templomot néztük meg szakvezetés mellett.

Egyházi, műemléki, történelmi látni- és tudnivalókkal feltöltöttek, társgyülekezetünk tagjaival barátságunkat szorosabbá fűzve, tágabb otthonunk, a Dunántúl egy részét alaposabban megismerve, jó hangulatban, szép emlékekkel értünk haza estére. Lassan kezdjük gyűjtögetni ötleteinket (és forintjainkat) a következő kirándulásra.

■ TARÓDY ISTVÁNNÉ DR. (Zánka)

KÉPRIPORT

16. országos evangélikus gyermektábor

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, olvasson számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon!

www.digitalstand.hu

Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

Állaspályázat – fasori gimnázium

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium (1071 Budapest, Városligeti fasor 17–21.) *egyetemi végzettségű férfi testnevelő tanár* jelentkezését várja.

A pályázathoz csatolni kell:
– önéletrajzot,
– végzettséget igazoló okiratot, diplomamásolatot.
Lelkészi ajánlás a pályázat elbírálásánál előnyt jelent. Csak a pályázatok alapján alkalmazásra elfogadott jelöltekot hívjuk be beszélgetésre.

A pályázatot kérjük augusztus 21-éig a hajdo.akos@gmail.com címre küldeni.

Az állás elfoglalásának ideje: 2012. augusztus 27.

Esküvői fényképezés

Templomi és polgári esküvők, esküvői vacsorák fényképezését vállalom korrekt áron.

Keresztény pároknak 50% kedvezmény az árból. Kérésre természetesen referenciákat mutatok.

Gyorsasági garancia (két hét): mire az ifjú pár hazatér a nászútról, a képeket is megkapja, vagy ingyen volt a fotózás.

Károly György Tamás
y@kgyt.hu • 20/599-5758

BIBLIAI TUDÁSPRÓBA

▶ A tavalyi évhez hasonlóan idén is lemérheti bibliaismereti tudását minden vállalkozó kedvű olvasónk. Az alábbi totó egyaránt tartalmaz ószövetségi és újszövetségi kérdéseket, a három lehetséges válasz közül pedig mindig csak az egyik helyes. A kérdéssor végén – a megfelelő ígérek helyek feltüntetésével – megadjuk a megfejtéseket is.

- 1. Péter elhívásakor kikkel halászott együtt?**
 a Andrással, Tamással, Mátéval
 b Andrással, Jakabbal, Jánossal
 c Andrással, Jakabbal, Júdással
- 6. Hol kente meg Jézus lábát Mária hűsvét előtt?**
 a Betfagében
 b Betlehemben
 c Betániában

- 11. Hány halból és kenyérből lakatta jól Jézus az ötezer embert?**
 a három hal és két kenyér
 b két hal és öt kenyér
 c öt hal és két kenyér
- 12. Mi volt a tanú Lábán és Jákób kibékülésekor?**
 a szobor
 b létra
 c kórakás

- 19. Ki volt Izráel első királya?**
 a Salamon
 b Saul
 c Sámuel
- 20. Ki és mikor kapta az Íkábód, azaz „Odavan Izráel dicsősége” nevet?**
 a Éli főpap unokája, amikor a filiszteusok elvitték a szövetség ládáját.
 b Dávid király Betsabétól született fia, amikor meghalt Betsabé férje, Uriás.
 c Mózes unokája, amikor Mózes testvére, Mirjám poklos lett.

- 26. Mit vitt magával bizonyítékul Dávid, amikor másodszor kímélte meg Saul király életét?**
 a Saul köpenyének egy darabját
 b Saul lándzsáját és vizeskorsóját
 c Saul kardját
- 27. Mi nem volt a tíz csapás között?**
 a bögölyök
 b kígyók
 c sötétség

- 28. Ki mondta kinek?**
 „Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta.”
 a az Úr Kainnak
 b Sámuel Dávidnak
 c Keresztelő János Heródesnek

PAOLO VERONESE: KÁNAI MENYEGZŐ

- 2. Kinek a testvére volt Eliáb?**
 a Dávidé
 b Józsefé
 c Ároné
- 3. Hány kőveder volt a kánai menyegzőn?**
 a három
 b tíz
 c hat
- 4. Hogyan választotta ki Illés próféta az utódját, Elizeust?**
 a Rádobta a palástját, miközben Elizeus szántott.
 b Nekiadta a falatot.
 c A vállára ütött a botjával.
- 5. Ki ébresztette fel a pusztában a rekettyebokor alatt alvó Illést?**
 a a szolgálja
 b Aháb király, az üldözője
 c egy angyal

- 7. Ki örökölte Áron után a főpapi tisztelet a pusztai vándorlás idején?**
 a Eleázár
 b Dátán
 c Abírám
- 8. Miben volt Sámson ereje?**
 a karjában
 b hajában
 c szívében
- 9. Mi volt Páfosz, és kivel kapcsolatban olvashatunk róla a Bibliában?**
 a Sziget, és János volt ott.
 b Falu, és Péter járt ott.
 c Város, és Pál apostol ment oda.

- 10. Milyen családi kapcsolatban állt Naomi Ruthal?**
 a az anyja volt
 b a testvére volt
 c az anyósa volt

- 13. Milyen nevet akartak adni a rokonok Keresztelő Jánosnak?**
 a János
 b Simon
 c Zakariás
- 14. Mi volt annak a víznek a neve, amelynek partján Jézus meggyógyította a harmincnegyevenéves beteg embert?**
 a Betesda
 b Jordán
 c Genezáret

- 15. Ki nem volt József testvére?**
 a Manassé
 b Ásér
 c Gád
- 16. Ki látogatta meg Salamont a bölcsessége miatt?**
 a az etióp királynő
 b Egyiptom fáraója
 c Sába királynője

- 17. Mi a hiányzó szava ennek a Prédikátor könyvéből való idézetnek?**
 „Megvan az ideje a hallgatásnak, és megvan az ideje”
 a a kérdezőnek
 b a beszédnek
 c a kiáltásnak

- 18. Melyik tanítványt küldte az Úr a Gáza felé vezető útra, hogy az etióp kincstárnokkal találkozzon?**
 a Fülöpöt
 b Pétert
 c Pált

- 21. Ki volt Mózes felesége?**
 a Sára
 b Cippóra
 c Ráhel
- 22. Ki nem tartozott a tizenkét tanítvány közé?**
 a Barnabás
 b Bertalan
 c Taddeus
- 23. Melyik bibliai könyvben olvashatunk Hámánról?**
 a Királyok első könyve
 b Eszter könyve
 c Az apostolok cselekedetei

- 24. Hova indult Jónás Ninive helyett?**
 a Tarsís
 b Tarzus
 c Cézára

- 25. Milyen állatot engedett ki elsőként Nóé a bárkából?**
 a galamb
 b sas
 c holló

- 29. Miből készült kürtöket fújtak meg Jerikó bevételekor?**
 a elefántagyar
 b kosszarv
 c bikaszarv

- 30. Melyik királyt térítette meg kis híján Pál?**
 a Heródest
 b Agrippát
 c Fesztuszt

- 31. Jézusnak a gazdagról és a koldusról szóló példázatában hogy hívták a koldust?**
 a Nikodémus
 b Bartimeus
 c Lázár

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

PAL MARIETTA FELVÉTELEI

PETER SPIER: JÓNÁS IMÁJA A CET GYÖMRÁBAN (RÉSZLET)

Megfejtések

1-b (Lk 5,1–11); 2-a (1Sám 16,1–13); 3-c (Jn 2,1–10); 4-a (1Kir 19,19–21); 5-c (1Kir 19,1–8); 6-c (Jn 12,1–8); 7-a (5Móz 10,6); 8-b (Bír 13,5); 9-c (ApCsel 13,4–12); 10-c (Ruth 1,1–5); 11-b (Lk 9,10–17); 12-c (1Móz 31,43–54); 13-c (Lk 1,57–61); 14-a (Jn 5,1–15); 15-a (1Móz 29,31–30,24 és 1Móz 35,16–19); 16-c (1Kir 10,1–13); 17-b (Préd 3,7b); 18-a (ApCsel 8,26–39); 19-b (1Sám 9,14–17); 20-a (1Sám 4,12–22); 21-b (2Móz 2,21); 22-a (Mt 10,1–4); 23-b; 24-a (Jón 1,1–3); 25-c (1Móz 8,6–7); 26-b (1Sám 26,1–12); 27-b (2Móz 7,14–10,29 és 2Móz 12,21–33); 28-a (1Móz 4,6–7); 29-b (Józs 6); 30-b (ApCsel 26); 31-c (Lk 16,19–31).

PÁFOSZ

SZÉLRÓZSA-VISSZAPILLANTÓ

Kilencedik

Kilencedik.

A legbosszantóbb helyezés. Legalábbis az olimpiai úszóversenyeken. Kilencediknek lenni nem jó. Kilencediknek lenni kifejezetten rossz. Pedig az olimpián kijutott belőle magyar úszóinknak bőven: Cseh, Hosszú, Verasztó vagy éppen a női gyorsváltó esete is idesorolható.

Az az érzése az embernek, hogy lemaradt valamiről. Készült valamire iszonyú keményen, és néhány század másodperc miatt nem sikerült. Készült valamire éveken keresztül, aztán mégsem kapta meg a lehetőséget, hogy bizonyítson a döntőben. Tekintsünk el attól, hogy kinek a hibája, és miért is hiányoztak azok a bizonyos század másodpercek, hanem figyeljünk magára a hajszálra, amely hiányzott.

Az a hajszál, amely nem engedett bizonyítani. Az a hajszál, amely miatt többen úgy láthatják, hogy mégsem volt megfelelő a felkészülés. Az a hajszál, amely miatt többen azt gondolhatják, hogy a rajthoz állók mégsem tettek meg mindent a sikerért. Az a hajszál, amely miatt a kívülről láthatják úgy, hogy itt mégis hibázott valami a tervezésnél, előkészítésnél. Az a hajszál, amely miatt valószínűleg igaz a mondás, hogy nincsen rózsza tövis nélkül. Az a hajszál, amely miatt valószínűleg Szélrózsza sincsen tövis nélkül.

Hogy ezt valóban szalagcímként kell-e egyházunk közvéleménye elé tárni, vagy meg kell hagyni a szeptemberi kiértékelésre, azt mindenki döntse el maga, de összességében jó, hogy megfogalmazódnak olyan értékelő mondatok, amelyek segíthetik a következő Szélrózsát előkészítő csapat munkáját.

Így most azt mondom ki: kilencediknek lenni jó.

A kilencedik Szélrózsára nagyon jó volt készülni.

A kilencedik Szélrózsát nem volt rossz érzés lebonyolítani.

A kilencedik Szélrózsát nem volt jó otthagyni.

Sétálva a Balaton partján, Fonyódligeten július 22-én, vasárnap késő délután, házigazda lelkész kollégámmal fogalmaztuk meg, hogy amilyen üresség van bennünk. Egy nagy pörgés utáni leállás okozta üresség. Olyan, amely azonban gyorsan újra megtöltődik. Gyorsan, mert rengeteg élményt tudunk előhívni. Rengeteg elégedettséget okozót, témédek ajándékot, számtalan színt és áldást és sok olyat, amelyről valóban fogunk majd a kiértékelésen beszélni.

A lényeg, hogy ne maradjon úr. A lényeg, hogy a kilencedik Szélrózsáról hazatérve ne maradjon senkiben úr. Legfeljebb az, amit – Istennek hála – sokan megfogalmaztak: hogy mi-

kor jön már a következő. A tizedik. Vagy éppen a köztes évben megrendező sepsiszentgyörgyi találkozót.

A lényeg, hogy ne maradjon úr. Vagy ha kis ideig marad is úr, akkor tudjuk, hogy mi való oda. Amiről talán Bacon is (meg Gyökössy Bandi bácsi és oly sokan) beszélt már: amolyan Isten alakú úr. Amelyet más nem tölthet ki. Amelyet mással nem lehet betölteni. Illetve lehet, de nem fog passzolni. Hosszú távon biztosan nem.

Isten alakú úrunket mással nehéz, illetve leginkább lehetetlen kitölteni. Abba az úrba csak az a Jézus férkőzhet be, aki az egész merítésünket is érvényesíti. Akiről – hiszem – az összes fonyódligeti igei alkalom bizonyosságot tett. Akiről jó volt énekelni, beszélni, akitől jó volt hallani. Azt, hogy Isten szeret. Azt, hogy Isten úgy szeret, ahogy. Azt, hogy Isten engem is szeret.

Az egyik reggeli merítés alatt Fonyódligeten szót az ének, amelyet az ott előadott flash mobbal együtt – őszintén – nagyon szívesen látnék egyházunk imázsfilmjében is: „Dicséretet énekelek, / ha velem vagy, új ember lehetek! / A dalom már fent jár magasan, / Te vagy az erőm, csak te, Uram!”

Ez alatt az ének alatt bennem is sokféle érzélem felszínre tört, és megéreztem azt, hogy nem mi cselekszünk. Mármint nem mi, szervezők.

És talán ez a legfontosabb. Amikor az áldás túlnő a szervezők aggodalmán, görcsein. Amikor eszünkbe juthat az Agenda-beli imádság, hogy „köszönjük, Urunk, hogy többet és jobbat adsz kéréseinknél...” Amikor őszintén azt érzem, hogy áldás van ezen az illatos virágon, ahogyan elnök-püspök úr is fogalmazott. Az illatos virág, amelyről most már azt is tudjuk, hogy a „fertőzésveszély” sem volt valós...

Folyamatosan imádkozom azért, hogy ez maradjon is így, illetve hogy áldás legyen az elhangzott igehirdetések utóéletén is. Amit nem tudunk mérni. Aminek hatásait csak nagyon közvetetten láthatjuk.

Éppen ezért: Szereti valaki, ha kritizálják az elhangzott igehirdetését? Dehogy. Szereti valaki, ha egy tiszteletre méltó, idősebb kollégától olyan, szeretettel megfogalmazott tanácsot kap, amelytől azt gondolja, hogy jobb lelkész lehet? Mindenképpen. Így vagyok hálás Pintér Károly lelkész testvéremnek azért, hogy a Fonyódligeti visszhang című írásának elolvasása után jobb lelkész lehetek. Őszintén ezt gondolom. És osztom azt az imádságát is, hogy a fiatalok közül minél többen meghallják és megértsek Krisztus hívását.

Remélem, ebben nem csak ketten vagyunk.

■ MESTERHÁZY BALÁZS
Szélrózsza-ata

A Szélrózsza találkozóáról a Magyar Televízióban

Augusztus 19-én, vasárnap az M1-en 11.30-kor, az M2-n 14.30-kor Szélrózsza címmel 26 perces műsorban számolunk be a fonyódligeti találkozóról. Szerkesztő Nagy László, rendező Horváth Tamás.

Meghívó papnétalálkozóra

Idén is megtartjuk hagyományos papnétalálkozónkat, melyre minden aktívan dolgozó lelkész feleségét szeretettel hívjuk és várjuk.

A találkozót Gyökerek és szárnyak a sokarcú mesében címmel 2012. szeptember 28–30. között rendezzük az Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban (8624 Balatonszárszó, Jókai u. 41.).

További információ és jelentkezés szeptember 10-ig a következő e-mail címeken: Fabiny Katalin: fabinykati@gmail.com; Szemereiné Szigethy Enikő: szenikoster@gmail.com; Gáncs Péterné: gancsmarti@vipmail.hu.

SZERETETVENDEGSÉGRE

Egyszerű szilvás lepény

Hozzávalók: 30 dkg liszt, 15 dkg Rama margarin, 10 dkg kristálycukor, 2 tojássárgája, 1 csomag vaníliás cukor, 2 evőkanál tejfő, 1 evőkanál rum, a töltelékhez szilva és ízlés szerint cukor.

A hozzávalókat egy tálban összegyűrjük. A tészta háromnegyedét a sütőpapírral kibélelt tepsi méretére nyújtjuk, majd kibéleljük vele a tepst. A megmosott, kimagozott és nagyobb darabokra vágott szilvát egyenletesen elhelyezzük a tésztán, majd megszórjuk cukorral. A maradék tésztát kinyújtjuk, és vékony csíkokra vágjuk. A csíkokból rácsokat készítünk a sütemény tetejére. Körülbelül 160 fokra előmelegített sütőben készre sütjük.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Tisztelt egyéni, többpéldányos és gyülekezeti lapelőfizetőink, könyvvásárlóink!

Az Evangélikus Élet teljes körű terjesztését július 25-étől a Luther Kiadó megbízásából a MediaLOG Logisztikai Zrt. végzi. Így az egyéni példányos egyéni előfizetők mellett immár a többpéldányos egyéni előfizetők és a gyülekezetek is az új terjesztőn keresztül kapják meg az újságot.

Mint ahogy azt már egyéni példányos előfizetőink közül néhányan megtapasztalhatták, a terjesztőváltás nem zökkenőmentes, ezért továbbra is türelmet és együttműködést kérünk azon előfizetőinktől, akiket e változás – átmenetileg – esetleg hátrányosan érint.

Kérjük, ha a lap kézbesítésében fennakadást tapasztalnak (ha hetilapunk késve vagy egyáltalán nem érkezik meg), azt – gyülekezeti és többpéldányos előfizetőink is – haladéktalanul jelezzék az alábbi elérhetőségeken:

MediaLOG Logisztikai Zrt. ügyfélszolgálat – telefon: 80/106-000, e-mail: ugyfelszolgalat@media-log.hu.

Luther Kiadó – 1085 Budapest, Üllői út 24.; telefon: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu.

A könyvek kézbesítését július 25-étől szintén a MediaLOG Logisztikai Zrt. végzi. Az esetlegesen felmerülő problémákat a fenti elérhetőségeken tudják jelezni. Szíves megértésüket ezúton is köszönjük.

■ KENDEH K. PÉTER igazgató (LUTHER KIADÓ)

APRÓHIRDETÉSEK

Északi kerületi lelkészatalálkozó – Mályi. Takáts Eszter-koncert: 2012. augusztus 28. 20 óra (Mályi, Gárdonyi u. 2.).

Kedves Gyülekezetek! Balatonboglár, Siófok – még a nyáron. Bármi kor: Szeged, Kaposvár, Zalaegerszeg, Budapest. Takáts Eszter Nem a jutalomért turné. Szeretném elvinni a koncertet Önökhöz.

Jelentkezés: Szabó Attila, e-mail: szahabb@gmail.com.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánlók a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 19-étől augusztus 26-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.05 / Régió rádió Kapocs (vasárnapi ökumenikus műsor)	8.00 / Duna Tv Debreceni virágkarnéval Élő közvetítés Debrecenből	4.45 / M2 Jelképtár Korona	9.00 / Duna Tv Pannóniától a csillagokig – Magyar eredmények az úrkuatásban (magyar ismeretterjesztő sorozat)
10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Szekszárdról	8.30 / M1 Együtt az ország – Ünnepi közvetítés augusztus 20. alkalmából	5.20 / M1 Hajnali gondolatok	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház féléórás
10.05 / M1 Zsinagógák	11.30 / Kossuth rádió Köztársasági elnök	8.15 / M1 Balatoni nyár (magazinműsor)	16.50 / Duna Tv Mesélő cégtáblák (magyar ismeretterjesztő sorozat)
10.30 / M1 Református magazin	21.25 / M2 Liszt-maraton	11.30 / Kossuth rádió Vendég a háznál Gyerekekről felnőtteknek	18.00 / Hálózat Tv Szentföldi szent helyek üzenete (ismeretterjesztő sorozat)
11.20 / M1 Baptista ifjúsági műsor	21.35 / M1 Sacra Corona (magyar történelmi dráma, 2011) (118')	13.25 / M1 Budapest természeti értékei A Róka-hegy	19.25 / Kossuth rádió Tetten ért szavak Balázs Géza műsora
19.35 / Bartók rádió Bartók Béla XXV. nemzetközi kórusverseny	1.05 / M1 Ars Hungarica (magyar ismeretterjesztő sorozat)	14.40 / Duna World Szent István alakja (magyar ismeretterjesztő film, 2010)	20.10 / M2 Telepódium Mindentért fizetni kell!
Nyitó hangverseny	23.05 / Kossuth rádió Arcvadások Kubinyi Anna textilművész	22.40 / M1 Rejtélyes XX. század (történelmi magazin)	
20.05 / Kossuth rádió Esti séta	23.10 / M1 Az esztergomi bazilika kincstára		
Riportok, beszélgetések, művek – a kultúra ösvényein			
0.15 / Duna Tv A Karamazov testvérek (amerikai játékfilm, 1958) (140')			
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / M1 Hajnali gondolatok	11.00 / M1 Kenyérmese (magyar ismeretterjesztő film gyermekeknek)	9.05 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Beethoven: C-dúr mise	5.55 / Duna World A hitélet megszgyén Beszélgetés Gregor Józseffel
10.15 / M1 Európa egészsége (ismeretterjesztő film)	13.30 / Mezzo Tv Charpentier: Dávid és Jonathán (bibliai tragédia)	16.26 / Bartók rádió Rádióhangversenyek Benne: Liszt: Genfi harangok	10.00 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)
11.00 / Duna Tv Pannon expressz (magyar ismeretterjesztő sorozat)	16.50 / Duna Tv Kolosvári magyar napok Magyar ünnep a kincses városban	18.30 / Kossuth rádió Mentés másként (művészeti figyelfő)	10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Jármból
Sárospatak	19.35 / Duna Tv Sophie szerint a világ (francia dokumentumfilm-sorozat)	19.30 / Duna Tv Schiller: Stuart Mária A Békés Megyei Jókai Színház előadása felvételről	Igét hirdet: Kósa László lelkipásztor 10.45 / M1 Evangélikus magazin (ismétlés: 13.45 / M2)
11.06 / Kossuth rádió A hely (riportműsor)	20.51 / Kossuth rádió Vers napról napra	21.00 / M2 Kár a benzínért (magyar film, 1964) (72')	11.10 / M1 Evangélikus ifjúsági műsor
12.55 / M1 Kvartett	22.00 / Duna World A sosemvolt forradalom (észlet-finn dokumentumfilm)	21.55 / Bartók rádió A Sonora Hungarica Consort játszik Benne: Buxtehude: Jubilate Domino	11.15 / M1 Balaton-felvidéki református templomok
15.00 / Pax Tv Én vagyok az élet kenvere A Zákus Médiacentrum evangélicizációs műsora	23.10 / M1 Magyar Rádió Szimfonik Live (magyar koncertfilm) (75')	22.30 / Duna Tv Műpár – Vad Fruttik (koncertfilm)	15.05 / Bartók rádió Jubilate Deo Évszázadok egyházi muzsikája
21.25 / Duna Tv A Hídember (magyar játékfilm, 2002) (140')			20.10 / Bartók rádió Az emberi hang dícsérete Kodály: Budavári Te Deum

Istentiszteleti rend • 2012. augusztus 19.

Szentháromság ünnepe után 11. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 18,9–14; 1Kor 15,1–10. Alapige: 2Sám 12,1–15a. Énekek: 456., 402.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) D. Székely Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Húvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gáncs Péter; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; du. 6. Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Molnár Lilla; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Románé Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákosszeg, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákospalota, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákosszabás, XVII., Péceli út 146.** de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákospalota, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. ifj. Zászkaliczky Pál; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Kulcsár Márton; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Kulcsár Márton; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Szitás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsődörcse, Fő u. 43. de. 11.; **Badacsonyhomaj, Római út 3.** de. 9.; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfenyves, református imaház, Bem u. 9.** du. fél 4.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonlelle, református imaház, Ady E. u. 4.** du. 2.; **Fonyód, József A. u. 21.** de. fél 10.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kisdörcse, Diófa u.** du. fél 2.; **Kötcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kövágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nemesleányfalu, Nemesleányfalu u.** du. 2.; **Révfülöp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Sümege, Széchenyi tér 1.** du. fél 3.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörög, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Budapesti istentisztelet augusztus 20-án

V., Deák tér 4. de. 9. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva.

Istentiszteleti rend • 2012. augusztus 26.

Szentháromság ünnepe után 12. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mk 7,31–37; 2Kor 3,4–7. Alapige: 2Móz 34,6–10. Énekek: 45., 261.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Húvösvölgyi út 193.** de. 9.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10.; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románé Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Gáncs Tamás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákosszeg, XVII., Tessedik tér** de. 9. Wiszkidenszky András; **Rákospalota, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákospalota, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Éva; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Pál; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.); **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsődörcse, Fő u. 43. de. 11.; **Balatonakali, Templom tér** du. 2.; **Balatonaliga, Club Ali-ga üdülőközpont, Balatonvilágos, Aligai út 1.** du. 6.; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfenyves, református imaház, Bem u. 9.** du. 6.; **Balatonföldvár, Városháza, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonszárszó, Széchenyi u.** de. fél 9.; **Balatonszemes, Fő u. 34.** de. fél 10.; **Balatonzepezd, Árpád u. 2.** de. 9.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kötcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kövágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nagyvácszony, Temető u. 2.**; **Révfülöp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörög, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Tapolca, Darányi u. 1.** de. fél 9.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 19.)

Vezetek majd a vakokat olyan úton, amelyet nem ismertek, ismeretlen ösvényeken viszem őket. Ézs 42,16a (1Jn 1,5; Lk 18,9–14; Ef 2,4–10; Zsolt 122) Megfigyeltem, hogy a vakok a megszokott útvonalon milyen határozottan és biztosan közlekednek. De ismeretlen területen bizonytalanná válnak. Sűrűn kopog és tapogat a fehér bot, hogy lábuk előtt felderítse az utat és az akadályokat. Érdekes és beszédes kép. – Nem szégyellem bevallani, Uram, hogy én is sokszor vagyok tévova és bizonytalan. Vezetőre van szükségem. Rád, Uram, hogy Szentlelkeddel vezess, mert tudom, hogy akiket Isten lelke vezet, azok Isten fiai.

Hétfő (augusztus 20.)

Az Úristen nem hagy cserben és nem hagy el, amíg be nem fejezed az Úr háza szolgálatához szükséges valamennyi munkát. 1Krn 28,20 (1Kor 1,8; Ez 17,1–6.22–24; Mk 9,2–13) Dávid biztatja ezekkel a szavakkal fiát, Salamont, hogy bátran fogjon hozzá a templom megépítéséhez. Az Úr nem ember. Nem hagy cserben téged. Veled lesz a munkád során. El fogod érni a célot. Mi nem építünk templomot. De valami feladatot mindannyian kaptunk, ami reánk vár. – Köszönöm, Uram, Dávid biztató szavait. Szükségem van rájuk, hogy ne vegye el semmi a kedvemet a munkától, a feladatom végzésétől. Ne emberekre nézsek, hanem benned bízzak.

Kedd (augusztus 21.)

Áldjátok az Urat, ti, teremtményei, mindenütt, ahol uralkodik! Áldjad, lelkem, az Urat! Zsolt 103,22 (Mt 28,19; 1Móz 19,15–26; Mk 9,14–29) A teremtett világot nem kell felszólítani, hogy áldja az Urat. Magától hirdeti minden Isten dicsőségét, és tükrözi a hatalmát. De úgy tűnik, ez a felszólítás hozzánk, emberekhez szól. Hozzánk, akik nem igyényeljük vagy nem engedjük, hogy Isten uralkodjon az életünkben. Ez az ember igazi tragédiája. – Uram, én áldalak téged. Tudom, hogy a te uralmad alatt van célja és értelme az életnek.

Szerda (augusztus 22.)

Segíts, Uram, mert elfogytak a kegyesek, eltűntek a hívek az emberek közül. Zsolt 12,2 (Mt 7,14; Mk 7,24–30; Mk 9,30–37) Ez miért olyan nagy baj? Az embereknek kisebb gondjuk is nagyobb annál, mint hogy azzal törődjenek, élnek-e közöttük hívó emberek, Isten gyermekei, vagy sem. Jézus egy képpel szemlélteti a helyzetet. Azt mondja a követőinek: „Ti vagytok a föld sója... Ti vagytok a világ világossága.” (Mt 5,13–14) Így ha eltűnnek a kegyesek, a világ sótalanná, izetlenné válik, és még romlandóbbá lesz. Ha a fényhordozók eltűnnek, áthatolhatatlan sötétségbe borul minden. Mi valójában fel-fogni sem tudjuk igazán a Krisztusban hívők világban való jelenlétének a fontosságát. – A zsoldárossal én is kérek: segíts, Uram!

Csütörtök (augusztus 23.)

Ez a nép csak szájjával közeledik hozzám, és ajkával dicsőít engem, de szíve távol van tőlem. Ézs 29,13 (Mk 3,35; 1Pt 5,1–5; Mk 9,38–41) Ez a mondat – Isten panasza – önvizsgálatra készítet. Örök gond, hogy Isten népe, de az egyes keresztény ember is megfárad és megüresedik a hitében. Formálissá lesz az Istennel való kapcsolata. Ezért fontos reformátoraink felismerése: *sempur reformanda* – szüntelenül reformációra, megújulásra van szükségünk. – Uram, ezt az önvizsgálatot nem kerülhetem el én sem. Segítség megújító és életető Szentlelkeddel, hogy a veled való kapcsolatom friss és eleven legyen.

Péntek (augusztus 24.)

Siess segítségemre, Uram, szabadítóm. Zsolt 38,23 (Jak 5,15; Lk 22,54–62; Mk 9,42–50) Amikor a napok eseménytelen egyhangúságban peregnek, az ember nem figyel fel erre a zsoldárra. De ha baj van, ha minden reánk szakad, és maga alá temet, akkor ez a mondat sürgető, kiáltó imádsággá válik az ajkunkon. – Te tudod és ismered azokat az élethelyzeteimet, pillanataimat, amikor leborulva kiáltottam hozzád: Uram! Nem bírom már! Áldalak, hogy ilyenkor megtapasztalhattam szabadító szeretetedet is.

Szombat (augusztus 25.)

Jákób Bételnek (Isten háza) nevezte el azt a helyet, ahol Isten beszélt vele. 1Móz 35,15 (Zsid 3,6; Ézs 26,1–6; Mk 10,1–12) Hogy milyen módon beszélt Isten Jákóbbal, azt nem tudjuk, nem ismerjük. Azt viszont tudjuk, hogy az Úrral való találkozásából új élete lett, amit megváltozott neve is jelez: Jákób = csaló, Izráel = Isten harcosa. S nemcsak új életet kapott az Úrtól, hanem elhangzott Isten áldása is Jákób fölött. Isten ma is megszólít embereket, és mindig vannak olyanok, akik meghallják a hangját. Megértik, hogy Isten új étellel akarja megajándékozni őket a Jézus Krisztusért, és ki akarja terjeszteni feltűnik is áldását. – Adj, Uram, nekem éber figyelmet és fület a belső halláshoz, hogy meghalljam és megértsem, amikor szólsz hozzám!

■ ID. PINTÉR KÁROLY

SEMPER REFORMANDA

2012. augusztus 19.

Szentháromság u. 11. vasárnap

„Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek s földnek Teremtőjében. Először: e szavaknál nagy fényesség ragyog fel szívedben, ha ugyan elfogadod. Mert röviden arra tanít, aminek elmondásához vagy megírásához minden száj s garmada könyv is kevés. Nevezetesen megtanít arra, mi vagy, honnan származol, honnan ered ég és föld. Vagyis hogy Istennek teremtése, alkotása, teremtménye és műve vagy! Ez azt jelenti, hogy magadtól és magadban semmi vagy, nem tehetsz semmit, nem tudsz semmit, és semmire sem vagy képes. Mert mi voltál te ezer esztendővel ezelőtt? Mi volt a föld és az ég hatezer esztendővel ezelőtt? Éppúgy semmi, mint semmi az, ami soha egyáltalán meg sem teremtetik. Mert ami te vagy, amit tudsz, ami a tied, amire képes vagy, az mind Isten teremtménye, amint most száddal megvalod. Ezért Isten előtt nem dicsekedhetsz mással, mint azzal, hogy semmi vagy, hogy ő teremtett, s hogy minden pillanatban semmivé tehet. Az ilyen világos látásról persze az emberi értelem semmit sem tud. Sok kiváló ember kutatta, hogy mi az ég, a föld, az ember és a teremtés – de nem találtak rá! E hitágazattól azonban megtudod – a hit mondja –, hogy Isten teremtett mindent a semmiből. E hitvallás a lelkek édenkertje, hogy sétálgathassunk Isten művei között. – De hosszadalmas lenne erről írni. Másodszor: hálát adok azért, hogy Isten jó sága által a semmiből teremtettünk, s naponta a semmiből tartatunk meg. Olyan drága teremtmény vagyok, akinek teste, lelke, értelme, öt érzéke van, stb., és hogy minket úrrá tett a földön, halakon, madarakon, állatokon stb. (idetartozik 1Móz 1–3). Harmadszor: gyönyörködök és töredéllel megvalljuk a mi tehetetlenségünket s hálátlanságunkat, hogy mi mindezt nem vettük szívünkre, nem hittük, meg se gondoltuk, fel sem ismertük, kevésbé, mint az okatlan állatok, stb. Negyedszer: könyörögünk igaz és szilárd hitért, hogy e hitágazat tanítása szerint ezentúl komolyan Teremtőnknek higgyük, és tartjuk kegyelmes Istenünknek.”

► Luther Márton: Így imádkozzál! (Balikó Zoltán fordítása)

2012. augusztus 26.

Szentháromság u. 12. vasárnap

„Zsolt 38,4: »nincs sértetlen csontom«, vagyis nincs a léleknek belső tartása, amint az első (bűnbánati) zsoldár mondja: »Gyógyíts meg, Uram, mert reszketnek tagjaim!« (Zsolt 6,3) Vétkem miatt. Mert Isten nyilai és haragos szavai a szív bűnét jelenvalóvá teszik, s ebből támad a lelkiismeret és a lélek minden erejének belső nyugtalansága és belső ijedsége; Isten keze, a büntetés külső formája egészen betegé, szenvedővé teszi a testet. Ha ez a helyzet, akkor jól áll az ember dolga. Hiszen Krisztussal is így volt!”

► Luther Márton: A harmadik bűnbánati zsoldár (Zsolt 38) (Schulek Tibor fordítása)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 26.)

Napról napra állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban, és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben. ApCsel 2,46 (Préd 3,13; Mk 7,31–37; ApCsel 9,1–9/10–20; Zsolt 147) Mindennap együtt voltak a templomban, s ráadásul esténként még házaknál is összejöttek. Ezek nem rutintalálkozások voltak. Egy szívvel és egy lélekkel, örömmel voltak együtt, ez jellemezte együttléteiket. Nem túlzás ez a vallásosság? Lehet, hogy vannak, akik ezt a kegyességi gyakorlatot csakugyan annak tartják. De olyan ez, mint amikor a szerelmesek minden alkalmat megragadnak, hogy sülvé-főve együtt lehessenek. Őket a Krisztus iránti első szeretet tüze eltette és lelkesítette. Irigylem őket. Szeretnék hasonlítani hozzájuk. Egyébként ma vasárnap van. Nem a templomban volna nekünk is a helyünk?!

Hétfő (augusztus 27.)

Adjatok hálát az urak Úrának! Nagy csodákat művel egymaga, mert örököké tart szeretete. Zsolt 136,3–4 (Jak 1,17; Mt 9,27–34; Mk 10,13–16) Mai világotunkban az ilyen „örökkévaló szeretet” szinte elképzelhetetlen. Pedig nyilván van, csak ritka, mint a fehér holló. Esküvön az Isten színe előtt kimondott szó – szeretem – sem köt ma már sokakat. Miért? A legtöbb ember szerint a hűség illúzió. Korunkban a szeretet árfolyama hektikusan változik, mondhatjuk a közgazdászok zsargonjában. – Uram, a te szereteted azonban örök. Változatlan. Köszönöm. Tudom, hogy ezzel a szeretettel akarsz engem is felruházni.

Kedd (augusztus 28.)

Krisztust hirdetjük, aki az Isten ereje és az Isten bölcsessége, mert az Isten „erőtlensége” erősebb az emberek erejénél. 1Kor 1,23.25 (Dán 4,31–32; 4Móz 12,1–15; Mk 10,17–31) Azt a különös logikát és paradoxont, hogy Isten az erőtlenségben mutatja meg erejét, csak hitben lehet elfogadni és megtapasztalni. A nélkül értelmetlen, és nem is felel meg a valóságnak. Jézus mozgalmá elbukott. Az ellene folyó eljárásban megalázott és kiszolgáltatott préda lett, akit megölték, elnémitottak. Igazuk is lenne azoknak, akik így gondolkodnak, ha Krisztus nem támadt volna fel. De feltámadt, és él! Isten erőtlensége igenis erősebb az emberek erejénél.

Szerda (augusztus 29.)

Azt gondolja magában a bolond, hogy nincs Isten! Zsolt 14,1b (1Kor 1,27; Mt 17,14–20/21; Jer 1,1–19) Lakonikus tömörségű mondat. Nem éppen hízogó megállapítás az ateista emberről. Nem szeretetlenség így minősíteni valakit? Mi legyünk több megértéssel az iránt, aki nem hisz Isten létezésében. Aki tagadja Isten létét, az elfogultan hisz az értelem és a tudomány mindenhatóságában. Veres Péter író, parasztpárti politikus, aki politikai aktivitása idején ateista volt, megbölcslött korában ezt írja: „Hajdani hibáimat igyekszem leküzdeni, és nem nézem le annyira az ellenfeleimet és a – barátaimat, mint azelőtt. Kicsit öregedtem, és megszívlelni próbálok Shakespeare mondását: »Több dolgok vannak földön és égen, mintsem bölcs elméd fel-fogni képes.« Magyarán szólva, nem hiszek már vakon az észben, nemcsak a másokéban, hanem a magaméban sem...”

Csütörtök (augusztus 30.)

Krisztus azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt. 2Kor 5,15 (Zsolt 6,2; Jak 5,13–16; Jer 2,1–13) A Krisztusban élő ember nem önmaga körül forog, hanem segítő módon mások felé fordulva éli az életét. Mert Ura, „...az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” (Mt 20,28) A hívő ember teljesen egyetért Kőrösi Csoma Sándorral, aki Tibetből azt írta egy alkalommal Nagyenyredre: „Ami boldogság van a világon, az mind a másoknak nyújtott szolgálatból ered!”

Péntek (augusztus 31.)

Egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: éljetekek úgy, mint a világosság gyermekei. Ef 5,8 (Ézs 9,1; Lk 23,6–12; Jer 3,21–4,4) Hogy ez a „világosságban járás” mit jelent, azt megtudhatjuk János evangéliumából. Jézus mondja: „...aki rosszat cselekszik, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, hogy le ne lepleződjenek a cselekedetei. Aki pedig az igazságot cselekszi, a világosságra megy, hogy kitűnjék cselekedeteiről, hogy Isten szerint cselekedte azokat.” (Jn 3,20–21) A világosság gyermekei tehát azok, akik őszintén és nyíltan törekszenek Isten akaratához igazítani az életüket.

Szombat (szeptember 1.)

Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat. Mt 5,16 (Zsolt 35,18; Ézs 57,15–19; Jer 6,1–15) Különös „missziói parancs”! A nyelvünkkel teszünk ugyan bizonyosságot Urunkról, de az életünkkel, a cselekedeteinkkel hitelesítjük a szavunkat. Az „életünk prédikációja” így bizony misszió a javából.

■ ID. PINTÉR KÁROLY

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikuset.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu. • Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. • Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu). • Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). • Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandar.dobsonyi@lutheran.hu). • Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu). • Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). • Tördelőszerkesztő: Károly György Tamás (evelet@kgty.hu). • Rovatvezetők: Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hajo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio occumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). • Szerkesztőbizottság: Adami Mária, Boda Zsuzsa, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyí Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilio Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLKI) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzáratok kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Tisztelt Olvasóink!

Lapunk következő száma szeptember 2-i dátummal jelenik meg az eredeti, 250 Ft-os áron.

